

**STRANKA
PENZIONERA-UMIROVLJENIKA
BOSNE I HERCEGOVINE**

STATUT I PROGRAM

Sarajevo, juni 2019. godine

SADRŽAJ

STATUT	7
I. OPĆE ODREDBE	7
Naziv, sjedište, pečat i simboli	9
Osnovna načela organizovanja i djelovanja.....	11
Javnost rada.....	12
Izdavačka djelatnost i stranački bilten.....	12
Nagrade i priznanja	12
II. PROGRAMSKI CILJEVI	13
III. ČLANSTVO U STRANCI, PRAVA I OBAVEZE	15
Prava članova	17
Obaveze članova.....	18
Članarina.....	19
Prestanak članstva.....	20
IV. ORGANIZACIONA STRUKTURA I ORGANI SPU BiH	23
IV. I. LOKLANI NIVO	24
Mjesna organizacija Stranke.....	24
Općinska/gradska organizacija.....	26
Konferencija općinske/gradske organizacije.....	27
Općinski/gradski odbor.....	29
Predsjednik općinskog/gradskog odbora	33
Potpredsjednik općinskog/gradskog odbora	34
Predsjedništvo općinske/gradske organizacije	36
Predsjednik općinske/gradske organizacije	38
Potpredsjednik općinske/gradske organizacije.....	40
Sekretar općinske/gradske organizacije	41
Nadzorni odbor općinske/gradske organizacije	42
Povjerenik	44
IV. II. KANTONALNI/REGIONALNI NIVO	44
Kantonalna/regionalna organizacija Stranke	44
Konferencija kantonalne/regionalne organizacije	45
Kantonalni/regionalni odbor.....	47
Predsjednik kantonalnog/regionalnog odbora.....	50
Potpredsjednik kantonalnog/regionalnog odbora.....	51
Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije.....	52
Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije.....	55

Potpredsjednik kantonalne/regionalne organizacije	57
Sekretar kantonalne organizacije	58
Nadzorni odbor.....	60
IV. III. ORGANI STRANKE.....	61
Kongres Stranke.....	61
Glavni odbor	65
Predsjednik i potpredsjednik Glavnog odbora	72
Predsjednik Stranke.....	74
Potpredsjednici Stranke	77
Predsjedništvo Stranke.....	78
Nadzorni odbor Stranke.....	83
Sekretar Stranke.....	85
V. ODNOSI U SPU BIH	88
VI. INTERESNI OBLIK ORGANIZOVANJA	89
VII. KOORDINACIJA I PRAVO NADZORA	90
Pravo nadzora	91
Zastupnici Stranke.....	91
VIII. IMOVINA I FINANSIRANJE STRANKE	93
Službena i poslovna tajna.....	95
IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	96
PROGRAM SPU BIH.....	99
I. Programski ciljevi i osnovna načela djelovanja.....	102
I. I. Politički ciljevi	104
I. II. Interesni ciljevi	107
II. Ekonomska politika i razvoj	109
II. I. Smanjivanje razlika u razvijenosti.....	110
II.II. Održiv ekonomski sistem.....	113
II.III. Poljoprivrede i modernizacija sela	116
II.IV. Turizam.....	119
II.V. Okoliš	120
II.VI. Infrastrukturna politika	122
III. Nova socijalna politika.....	124
III.I. Zdravstvena zaštita	127
III.II. Borci	129
IV.Obrazovanje, kultura i sport.....	130
IV.I. Obrazovanje.....	130
IV.II. Kultura	132

IV.III. Sport	133
V. Nova javna uprava	134
V.I. Reforma javne uprave	134
V.II. Pravosuđe	136
V.III. Lokalna samouprava	138
VI. Poreski sistem	139
VII. Ljudska prava i zabrana diskriminacije	140
VII.I. Ljudska prava	140
VII.II. Odgoj i zaštita prava djeteta	142
VII.III. Prava i zaštita manjina	143
VII. IV. Odnos prema vjerskim zajednicama, saradnja i tolerancija	144
VII.V. Zabrana diskriminacije	144
VIII. Protukorupcione mjere	146
IX. Izbori i izborni proces	148
X. Sigurnosna politika i integracija u NATO i EU	148
X.I. Sigurnosna politika	148
X.II. Integracija u NATO	150
X.III. Saradnja s međunarodnim organizacijama	150
X.IV. Integracija u EU	151
XI. Vanjska politika i regionalna saradnja	153
XII. Ustavne reforme	154
ZAKLJUČCI DUGOG KONGRESA SPU BIH	159

Na osnovu člana 14. Zakona o političkim organizacijama („Službeni list SR BiH“, broj: 27/91) i člana 99. Statuta Stranke penzionera/umirovljenika BiH (prečišćen tekst) broj:01-90-1/13 od 21.11.2013. godine Drugi redovni Kongres Stranke penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine, na zasjedanju održanom u Sarajevu, dana 29.06.2019. godine, donio je

STATUT

STRANKE PENZIONERA/UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Statutom Stranke penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: SPU BiH, odnosno Stranka) utvrđuju se:

- naziv, sjedište i pravni status SPU BiH;
- izgled i sadržinu pečata SPU BiH;
- simboli (znak i zastava);
- osnovna načela organizovanja i djelovanja;
- programski ciljevi;
- uslove i način učlanjivanja i prestanka članstva, prava, obaveze i odgovornosti članova;
- organizaciona struktura i organi Stranke;
- izbor i opoziv organa, njihova ovlašćenja, sastav, trajanje mandata i način odlučivanja;
- zastupanje SPU BiH;
- postupak za izmjene i dopune Programa i Statuta i postupak donošenja izmjena i drugih općih akata SPU BiH;

- način odlučivanja o udruživanju SPU BiH u šire političke saveze u zemlji i inostranstvu;
- način finansiranja rada SPU BiH i način sticanja sredstava i raspolaganja njima;
- način obavljanja unutrašnje kontrole finansijskog poslovanja;
- odgovornost za finansijsko poslovanje, podnošenje izvještaja i vođenje knjiga SPU BiH i lice ovlašćeno da kontaktira sa nadležnim organom;
- način donošenja odluke o prestanku rada;
- način raspolaganja imovinom SPU BiH u slučaju prestanka rada Stranke;
- druga pitanja od značaja za rad i djelovanje SPU BiH.

Član 2.

SPU BiH je multietnička, demokratsko-socijalna, samostalna i dobrovoljna politička organizacija penzionera/umirovljenika kao i drugih građana BiH, koja u ostvarivanju ciljeva i interesa svoga članstva djeluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Član 3.

SPU BiH je jedini pravni i politički sljedbenik Demokratske stranke penzionera Bosne i Hercegovine osnovane decembra 1997. godine i Stranke penzionera Federacije BiH, osnovane maja 1999. godine.

Član 4.

Dan Stranke je 27. decembar, datum kada su se ujedinile Demokratska stranka penzionera Bosne i Hercegovine i Stranka penzionera Federacije BiH u jednu političku organizaciju pod nazivom „Stranka penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine“.

Naziv, sjedište, pečat i simboli

Član 5.

Puni naziv Stranke glasi:

STRANKA PENZIONERA/UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE.

Skraćeni naziv Stranke je: SPU BiH.

Odluku o promjeni naziva Stranke donosi Kongres Stranke.

Član 6.

Sjedište Stranke je u Sarajevu.

Odluku o promjeni adrese sjedišta Stranke donosi Predsjedništvo Stranke.

Član 7.

Stranka ima svoj znak, zastavu, pečat i štambilj.

Znak Stranke je pravougaonog oblika, sa podlogom svijetloplave boje, na kojoj je: tamnoplavom bojom ispisan malim slovima spu obrubljena tankom bijelom crtom, a žutom bojom bih obrubljena tankom tamnoplavom crtom, u drugom redu.

Zastava Stranke je od materijala svijetloplave boje, sa znakom SPU BiH u sredini polja. Znak na zastavi je obrubljen tankom linijom bijele boje.

Odnos dužine i širine zastave je 2:1.

Predsjedništvo Stranke će posebnim pravilnikom urediti način korištenja znaka i zastave Stranke.

Član 8.

Pečat Stranke je okruglog oblika, prečnika 30 mm.

U sredini pečata je skraćeni naziv Stranke: SPU BiH, a u drugom redu riječ SARAJEVO, oko kojeg je, po obodu, latinicom ispisan tekst:

STRANKA PENZIONERA UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE.

Na podrčju BiH gdje je u upotrebi ćirilično pismo, tekst se ispisiuje ćirilicom.

Štambilj Stranke je pravougaonog oblika, dimenzija 60x30 mm, na kojem je ispisan naziv Stranke, naziv organizacionog oblika i tekst u skladu sa propisima o kancelarijskom poslovanju.

Kantonalne, gradske i općinske organizacije imaju svoje vlastite pečate i štambilje.

Glavni odbor Stranke ili Predsjedništvo SPU BiH u skladu sa prenosom nadležnosti će posebnim pravilnikom urediti izgled, način čuvanja, upotrebe i uništavanja pečata, a u skladu sa Zakonom o pečatima Federacije BiH.

Član 9.

SPU BiH je pravno lice, upisano u registar političkih organizacija koji se vodi pri nadležnom općinskom sudu u Sarajevu. Stranka ima svoj glavni transakcijski račun i podračun, a može imati i devizni račun. U pravnom prometu s trećim licima za preuzete obaveze odgovara vlastitim sredstvima, tj. imovinom.

Član 10.

Samo SPU BiH ima svojstvo pravnog lica.

Kantonalne/regionalne, gradske/općinske organizacije SPU BiH i Distrikt Brčko BiH, nemaju status pravnog lica i djeluju na osnovu ovlaštenja.

Osnovna načela organizovanja i djelovanja

Član 11.

Stranka djeluje na području cijele Bosne i Hercegovine, u skladu sa pravnim poretkom Bosne i Hercegovine.

Stranka se može udružiti sa drugim političkim i nepolitičkim organizacijama u Bosni i Hercegovini i inostranstvu radi ostvarivanja svojih političkih ciljeva. Stranka se može učlaniti u međunarodne političke i nepolitičke asocijacije.

Osnovna načela organizovanja i djelovanja Stranke zasnivaju se:

1. na teritorijalnoj osnovi;
2. na demokratskom odlučivanju;
3. na povezanosti Stranke i njenih izabраниh funkcionera u vlasti;
4. na javnosti rada i
5. na ravnopravnoj nacionalnoj i polnoj zastupljenosti, gdje je to moguće.

Član 12.

Stranka saraduje sa političkim i drugim organizacijama u zemlji i inostranstvu i sa udruženjima građana, prvenstveno sa Savezom udruženja penzionera/umirovljenika Federacije BiH, u skladu sa ciljevima i programskim dokumentima Stranke.

Član 13.

U ostvarivanju programskih ciljeva, a polazeći od načela političkog legaliteta i legitimiteta, Stranka će se koristiti demokratskim i nenasilnim, parlametarnim i vanparlamentarnim sredstvima.

Javnost rada

Član 14.

Rad organa i drugih oblika djelovanja Stranke je javan.

Javnost rada i djelovanja organa i članova Stranke ostvaruje se putem sredstava javnog informisanja, internet-prezentacija, organizovanjem konferencija za medije, javnih skupova, tribina i „okruglih stolova“, kao i drugih zakonom dozvoljenih sredstava kojima se uspostavljaju odnosi i djeluje na članstvo i simpatizere, kao i na ostale građane i birače.

Izuzetno, organ, ili neki drugi oblik djelovanja Stranke, može isključiti javnost, o čemu se odlučuje na početku zasijedanja.

Izdavačka djelatnost i stranački bilten

Član 15.

Stranka može imati vlastitu izdavačku djelatnost i stranački bilten koji može biti elektronski i štampan.

Stranka može izdavati i druga glasila, osnovati ili se koristiti ostalim sredstvima javne komunikacije (internet, tv, radio, printani mediji i dr.) u skladu sa Zakonom i Statutom.

Glavni odbor donosi odluku o formiranju i načinu rada glasila Stranke.

Nagrade i priznanja

Član 16.

Stranka može dodjeljivati priznanja i nagrade svojim članovima, zaslužnim pojedincima i organizacijama za predan rad, doprinos jačanju Stranke i promociji njenih programskih načela.

Stranka može dodjeljivati priznanja i nagrade iz stava 1. ovog

člana i osobama koje nisu članovi Stranke, ako svojim radom i aktivnostima promoviraju program, vrijednosti i načela te afirmišu ugled Stranke.

Glavni odbor donosi: Pravilnik o priznanjima i nagradama kojim se bliže utvrđuju vrste priznanja i nagrada, kriterije, način kandidovanja osoba za dodjelu priznanja i nagrada, kao i druga važna pitanja u vezi s tim.

Glavni odbor, na prijedlog Predsjedništva Stranke, kantonalnih/regionalnih, gradskih, općinskih odbora i Distrikt Brčko BiH, donosi pojedinačne odluke o dodjeli priznanja i nagrada iz stava 1. i 2. ovog člana.

Kantonalne/regionalne, gradske/općinske organizacije mogu i na svom nivou dodijeliti nagrade i zahvalnice u skladu sa Pravilnikom o priznanjima i nagradama.

II. PROGRAMSKI CILJEVI

Član 17.

Osnovni programski ciljevi i opredjeljenja Stranke su:

- cjelovita, nezavisna, suverena, sekularna i demokratska Bosna i Hercegovina, u međunarodno priznatim granicama, kao državna zajednica konstitutivnih naroda i svih njenih građana, demokratski i pravno ustrojena tako da svi građani mogu, u punoj mjeri, ostvarivati svoja pripadajuća prava, slobode i odgovornosti;
- ekonomski organizovana Bosna i Hercegovina u kojoj će biti obezbijeđeni uslovi za profitabilno tržišno privređivanje i poslovanje, veće i brže zapošljavanje, viši nivo socijalne pravde i zaštite, te stalan rast životnog standarda građana;
- stvaranje povoljnijeg ambijenta za povećanje nataliteta (dodatak majkama i porodiljama, povećanje dječiji-

jeg dodatka, besplatna hrana i odjeća za bebe, prioritet u liječenju trudnica, porodilja, novorođenčadi i djece do 15 godina i dr.);

- beskompromisna borba i kontinuirana aktivnost za bolji ekonomski položaj i adekvatan društveni status penzionera/umirovljenika;
- donošenje humanih zakona i drugih propisa iz oblasti penzijskog/mirovinskog i invalidskog osiguranja, zdravstvene i socijalne zaštite kao i utvrđivanje potrebnih instrumenata za njihovo potpuno i efikasno sprovođenje;
- uvažavanje i ostvarivanje temeljnih prava i sloboda čovjeka i građanina, u skladu sa međunarodnim konvencijama, neovisno o njegovom pogledu na svijet, vjersku, nacionalnu i polnu pripadnost, te političko uvjerenje;
- razvoj poljoprivrede i poljoprivredne proizvodnje i unapređenje uslova života na selu;
- odbrana i bezbjednost, te zaštita lične i imovinske sigurnosti građana;
- potpuna i ravnopravna zdravstvena zaštita građana;
- promocija političkih i društvenih interesa svoga članstva;
- ulazak BiH u Evropsku Uniju, NATO i druge međunarodne organizacije;
- širenje socijalnih, ekonomskih i svih savremenih shvaćanja političkih sloboda i ljudskih prava.

Svoje ciljeve i zadatke, te način i metode njihova ostvarivanja SPU BiH detaljnije definiše i obrazlaže Programom Stranke.

Član 18.

Utvrđene programske ciljeve i zadatke Stranka ostvaruje demokratskim djelovanjem u zakonodavnim i izvršnim organima vlasti, kao i drugim organizacijama i udruženjima od interesa za ekonomski položaj i društveni status penzionera, te putem sredstava javnog informisanja, sve u skladu sa Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine.

Stranka će programske ciljeve i zadatke ostvarivati uz uvažavanje ekonomskih standarda i parlamentarne demokratije, učesćem na parlamentarnim izborima, u organima vlasti, formiranjem javnog mnijenja, kao i cjelokupnog parlamentarnog i vanparlamentarnog djelovanja.

SPU BiH ne podržava autokratske, totalitarne ili druge nasilne metode i oblike ugrožavanja i ograničavanja ljudskih prava i sloboda.

III. ČLANSTVO U STRANCI, PRAVA I OBAVEZE

Član 19.

Članom Stranke može postati punoljetna osoba, državljanin Bosne i Hercegovine koja dobrovoljno potpiše pristupnicu i tako se izjasni da prihvata Program i Statut Stranke.

Član SPU BiH ne može istovremeno biti i član druge političke stranke.

Članstvo u vanpolitičkim organizacijama i udruženjima čiji ciljevi i zadaci nisu u suprotnosti sa Programom i ciljevima Stranke, nije smetnja za članstvo u Stranci.

Odluku o prijemu u članstvo Stranke, donosi Predsjedništvo općinske/gradske organizacije na prvoj sjednici nakon potpisivanja pristupnice, a najkasnije u roku od 60 dana. Izuzetno, prijem u članstvo mogu vršiti i drugi organi Stranke, o čemu obavještavaju nadležni organ općinske/gradske organizacije.

Odluku o prijemu u članstvo Stranke osoba koje su bile članovi rukovodstava i organa drugih političkih subjekata, ili su bili isključeni iz Stranke, donosi odbor odgovarajućeg nivoa organizovanja Stranke uz prethodnu konsultaciju sa Predsjedništvom Stranke.

Protiv odluke kojom je odbijen prijem u članstvo Stranke može se izjaviti prigovor općinskom/gradskom odboru koji je donio odluku, u roku od 15 dana od dana prijema odluke. Ožalbeni ima pravo podnijeti prigovor i višem organu Stranke.

Člansku kartu, potpisanu i ovjerenu pečatom, izdaje općinski/gradski odbor nadležan po mjestu prebivališta.

Prava i obaveze člana Stranke stiču se danom upisa u registar članstva Stranke.

Općinske/gradske organizacije su dužne dostavljati izvještaj o prijemu novih članova Sekretarijatu Stranke, najmanje jednom u šest mjeseci i izvještaj o brisanju članova iz evidencije, sa razlozima brisanja.

Matična evidencija članstva vodi se u općinskoj/gradskoj organizaciji, a pomoćna evidencija vodi se u mjesnoj organizaciji.

Centralnu evidenciju o članstvu Stranke, vodi Sekretarijat Stranke.

Član 20.

Stranka može imati i svoje počasne članove. Počasni član Stranke može biti osoba koja je svojim radom i zalaganjem dala značajan doprinos ostvarivanju ciljeva Stranke.

Proglašenje počasnog člana Stranke vrši Glavni odbor, na prijedlog Predsjednika Stranke.

Prijedlog za počasnog člana Stranke, putem Predsjednika Stranke, mogu uputiti i kantonalni/regionalni, općinski/gradski odbori Stranke i Distrikta Brčko BiH.

Počasni članovi Stranke mogu učestvovati u aktivnostima Stranke, ali nemaju pravo da biraju i da budu birani u organe Stranke.

Prava članova

Član 21.

Svi članovi Stranke imaju jednaka prava.

Član Stranke ima slijedeća prava:

- da bira i da bude biran u sve organe Stranke;
- da bude kandidat Stranke za predstavničke i izvršne organe vlasti;
- da se sam kandiduje za izbore u postupku kandidovanja;
- da učestvuje u svim aktivnostima Stranke;
- da bude informisan o svim aktivnostima Stranke;
- da argumentovano, slobodno izražava svoje mišljenje unutar Stranke i da ne može biti pozvan na odgovornost zbog iznesenog mišljenja;
- da daje prijedloge i pokreće inicijative;
- da dobije zaštitu Stranke ako bude ugrožen zbog obavljanja stranačkih aktivnosti;
- da putem nadležnog organa Stranke zahtijeva i dobije tumačenje određenih odredaba Statuta;
- da ostvaruje i druga prava utvrđena Statutom i drugim aktima Stranke.

Obaveze članova

Član 22.

Svaki član Stranke obavezan je:

- da se pridržava Statuta i Programa Stranke i aktivno djeluje na ostvarivanja programskih ciljeva Stranke;
- da zastupa i ostvaruje programska načela, političke stavove organa Stranke;
- da poštuje i sprovodi zaključke i odluke organa Stranke;
- da radi na očuvanju i unapređivanju ugleda Stranke;
- da se zalaže za unapređenje međusobnih odnosa i štiti ugled članova SPU BiH;
- da pokreće inicijative za rad Stranke i njenih organa;
- da se angažuje u izbornoj kampanji i da se zalaže za uspjeh Stranke na izborima;
- da radi na omasovljenju Stranke kroz angažovanje u mjesnim odborima i drugim oblicima organizovanja (aktivu žena i aktivu mladih);
- da redovno plaća članarinu;
- da ispunjava i druge obaveze u skladu sa Statutom i općim aktima Stranke.

Član 23.

Svaki član Stranke koji mijenja mjesto prebivališta, dužan je da o tome obavijesti općinsku/gradsku organizaciju radi skidanja sa evidencije i povezivanja u novu općinsku/gradsku organizaciju SPU BiH.

Ukoliko član ne obavijesti općinsku/gradsku organizaciju o novom mjestu prebivališta, Općinska/gradska organizacija će, odmah po saznanju, brisati takvog člana iz evidencije članstva.

Član Stranke može podnijeti zahtjev općinskoj/gradskoj organizaciji da mu, za vrijeme odsutnosti, miruje članstvo u Stranci.

Općinska/gradska organizacija će donijeti odluku o mirovanju članstva u Stranci po zahtjevu njenog člana.

Tokom mirovanja članstva, članu Stranke miruju sva prava i sve obaveze propisane ovim Statutom.

Mirovanje može trajati najduže 2 (dvije) godine.

Ukoliko član Stranke, nakon isteka navedenog roka, ne nastavi da ispunjava svoje obaveze propisane Statutom, isti će biti brisan iz evidencije članstva.

Članarina

Član 24.

Odluku o visini mjesečne članarine, načinu prikupljanja i njenoj raspodjeli, donosi Glavni odbor, na prijedlog Predsjedništva Stranke.

Ako član Stranke ne plaća članarinu duže od 6 (šest) mjeseci, nadležni općinski/gradski odbor je dužan da ga, u pisanoj formi, podsjeti na statutarnu obavezu.

Ako član Stranke ne plati članarinu ni nakon 12 mjeseci, nadležni općinski/gradski odbor će donijeti odluku o brisanju tog člana iz evidencije članstva.

Član Stranke može pomagati Stranku materijalno, finansijski i na druge načine utvrđene Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Član ne može biti povlašten, ili ostvarivati posebna prava zato što materijalno i finansijski pomaže Stranku.

Evidenciju o plaćanju članarine vodi Predsjedništvo općinske/gradske organizacije i o tome podnosi polugodišnji izvještaj kantonalnom/regionalnom odboru i Predsjedništvu Stranke.

Prestanak članstva

Član 25.

Članstvo u Stranci prestaje:

- smrću člana Stranke;
- pismenom izjavom o istupanju iz Stranke;
- brisanjem iz evidencije članstva i
- isključenjem iz Stranke.

Član 26.

U slučaju smrti člana, dovoljna je samo zabilješka o njegovoj smrti: UMRO.

Član 27.

Pismena izjava o istupanju iz Stranke je slobodan izraz volje člana i taj čin se samo konstatuje u evidenciji članstva: ISTUPIO.

Član 28.

Član Stranke se briše iz evidencije članstva ako:

- ne plaća članarinu duže od 1 (jedne) godine;
- prećutno napusti Stranku;
- pismeno ili usmeno, obavijesti da napušta Stranku;
- promijeni mjesto prebivališta, a o tome ne obavijesti organizaciju kojoj pripada;
- pristupi drugoj političkoj stranci;
- duže vrijeme, iz neopravdanih razloga, ne izvršava obaveze utvrđene Statutom i Programom Stranke.

Odluku o brisanju iz evidencije članstva donosi nadležni općinski/gradski odbor ili Predsjedništvo organizacije kojoj član pripada po mjestu prebivališta, a u skladu sa prenosom nadležnosti općinskog/gradskog odbora. Odluka se donosi većinom glasova od ukupnog broja članova tog organa.

Na odluku o brisanju iz evidencije dopušten je prigovor Nadzornom odboru općinske/gradske organizacije u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Član 29.

Član Stranke se isključuje iz evidencije članstva, ako:

- krši Program i Statut i svojim ponašanjem narušava ugled Stranke;
- ako ne poštuje odluke i zaključke organa, ili radi suprotno njihovim odredbama;
- ako ne poštuje sporazume koje je Stranka zaključila sa drugm političkim strankama, ili radi suprotno njihovim odredbama, čime se ugrožava partnerska saradnja sa tim strankama;
- istupa u javnosti u ime i u korist druge političke stranke, ili bez utvrđenih činjenica i neovlašteno iznosi u javnost stavove i podatke/informacije koji štete ugledu Stranke i rukovodstva Stranke;
- kada se na izborima kandiduje kao nezavisni kandidat, ili bude na listi druge političke stranke;
- Pređe u nezavisne kandidate za vrijeme trajanja osvojenog mandata na izborima.

Odluku o isključenju iz Stranke donosi nadležni općinski/gradski odbor ili Predsjedništvo organizacije u skladu sa prenosom nadležnosti općinskog/gradskog odbora uz obrazloženje i pouku o pravnom lijeku.

Odluka se donosi većinom glasova od ukupnog broja članova tog organa.

Protiv odluke, isključeni ima pravo podnijeti prigovor općinskom/gradskom odboru u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Ukoliko podnosilac prigovara nije zadovoljan odlukom općinskog/gradskog odbora može podnijeti prigovor Kantonalnom odboru.

Ukoliko podnosilac prigovora nije zadovoljan odlukom organa Kantonalne organizacije, može podnijeti prigovor Glavnom odboru čija odluka je konačna.

Član 30.

Odluku o brisanju iz evidencije i isključenju iz Stranke člana organa kantonalne/regionalne organizacije donosi Predsjedništvo Stranke.

Protiv takve odluke, isključeni član ima pravo prigovora Glavnom odboru, u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Ako je član nezadovoljan i odlukom Glavnog odbora, može uložiti prigovor Kongresu Stranke, u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Do konačne odluke Kongresa, njegovo članstvo u Stranci miruje.

Član 31.

Odluku o brisanju iz evidencije i isključenju iz Stranke: Predsjednika, potpredsjednika, Sekretara, članova Predsjedništva, članova Nadzornog odbora i članova Glavnog odbora, donosi Glavni odbor Stranke.

Na takvu odluku nezadovoljni član ima pravo žalbe Kongresu, u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Do konačne odluke Kongresa, njegovo članstvo u Stranci miruje.

IV. ORGANIZACIONA STRUKTURA I ORGANI SPU

Član 32.

Izbor u organe Stranke vrši se tajnim glasanje između više kandidata. Izbor u organe Stranke se može vršiti i javnim glasanjem ukoliko se bira samo jedan kandidat ili ako je na listi isti broj kandidata koliko se i bira.

Mandatni period za sve funkcije u Stranci, u svim organima i na svim nivoima organizovanja Stranke, uključujući i interesne oblike organizovanja, je 4 (četiri) godine.

Obnašanje funkcije kraće od 2 (dvije) godine, ne smatra se mandatom u smislu prethodnog stava.

Kandidat za predsjednika, može biti ponovo kandidovan na istu funkciju, uz prethodnu saglasnost Predsjedništva SPU BiH, ali ne više od 2 (dva) mandata uzastopno.

U izuzetnim situacijama kandidat za predsjednika može biti kandidovan i za treći mandat, o čemu, za nivo općinske/gradske i kantonalne/regionalne organizacije odluku donosi Predsjedništvo Stranke, a za nivo Stranke odluku donosi Glavni odbor SPU BiH.

Član 33.

Po teritorijalnom principu, Stranka je organizovana na:

- lokalnom nivou;
- kantonalnom/regionalnom nivou;
- entitetskom nivou;
- Distriktu Brčko BiH i na
- državnom nivou.

Na lokalnom nivou, osnovni oblici organizovanja Stranke su:

- mjesne organizacije;
- općinske/gradske organizacije.

Na entitetskom nivou osnovni oblici organizovanja su: kantonalne/regionalne organizacije.

Na nivou Distrikta formira se i djeluje: Organizacija SPU BiH Distrikta Brčko BiH.

Na državnom nivo formira se i djeluje: Stranka penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine.

IV. I. LOKLANI NIVO

Član 34.

Radi lakšeg i potpunijeg ostvarivanja ciljeva i zadataka Stranke, organizuju se mjesne i općinske/gradske organizacije Stranke.

Mjesna organizacija Stranke

Član 35.

Mjesnu organizaciju čine članovi Stranke sa teritorije jedne ili više mjesnih zajednica, što zavisi od broja članova Stranke i veličine mjesne zajednice.

Mjesna organizacija se formira ako u toj mjesnoj zajednici ima najmanje 20 članova Stranke.

Mjesnu Konferenciju čine svi članovi mjesne organizacije i ona bira:

- mjesni odbor i
- predsjednika mjesnog odbora.

Predsjednik mjesnog odbora je ujedno i predsjednik mjesne organizacije.

Broj članova mjesnog odbora se određuje posebnom odlukom općinskog/gradskog odbora.

Prije izbora, kandidati za predsjednika mjesne organizacije trebaju imati saglasnost općinskog/gradskog odbora ili Predsjedništva.

Ukoliko na teritoriji mjesne zajednice ima manje od 20 članova Stranke, općinski/gradski odbor će imenovati povjerenika za tu mjesnu zajednicu, ili će se isti priključiti i djelovati u najbližoj mjesnoj organizaciji.

Član 36.

Nadležnosti mjesne organizacije su:

- da vodi raspravu o svim važnim pitanjima za lokalnu zajednicu i za Stranku i da realizuje aktivnosti koje joj stavi u zadatak općinski/gradski odbor, ili drugi nadležni organ Stranke;
- da radi na pridobijanju novih članova u Stranku;
- da sprovodi izborne aktivnosti u izornoj kampanji;
- da općinskom/gradskom odboru predlaže kandidate za liste na lokalnim i općim izborima i za načelnika/gradonačelnika općine/grada;
- da predlaže kandidate za Konferenciju općinske/gradske organizacije Stranke;
- da predlaže kandidate za organe općinske/gradske organizacije i viših nivoa organizovanja;
- da donosi godišnji izvještaj o radu i da vodi raspravu o radu općinskog/gradskog odbora;
- da općinskom/gradskom odboru predlaže mjere za poboljšanje uslova života na teritoriji mjesne zajednice, općine i grada, kao i mjere za unapređenje rada općinske/gradske organizacije;
- da redovno vodi i ažurira evidenciju članstva;
- po instrukciji općinske/gradske organizacije, organizuje učešće članstva u javnoj raspravi.
- da prikuplja članarinu, priloge i donacije.

Općinska/gradska organizacija

Član 37.

Općinsku/gradsku organizaciju čine članovi Stranke sa teritorije jedne ili više mjesnih zajednica.

Općinska/gradska organizacija se osniva odlukom Predsjedništva Stranke:

- ako na teritoriji općine/grada ima najmanje 50 članova Stranke i
- ako je formirano najmanje dvije mjesne organizacije ili imenovani povjerenici u najmanje 30% mjesnih zajednica od ukupnog broja mjesnih zajednica te općine/grada.

Do ispunjavanja uvjeta iz tačke 1. i 2., stava 2. , može se imenovati povjerenik koji će koordinirati sve aktivnosti Stranke do izbora i konstituisanja organa općinske/gradske organizacije.

Član 38.

Organi općinske/gradske organizacije su:

- Konferencija;
- Općinski/gradski odbor;
- Predsjedništvo i
- Nadzorni odbor.

Općinska/gradska organizacija Stranke nema svojstvo pravnog lica i djeluje na osnovu ovlaštenja, u skladu sa Statutom Stranke.

Konferencija općinske/gradske organizacije

Član 39.

Konferencija je najviši organ općinske/gradske organizacije. Sjednica Konferencije općinske/gradske organizacije može biti: izborna, izvještajna i tematska.

Izborna konferencija može biti redovna i vanredna.

Redovna izborna konferencija održava se svake četvrte godine, a vanredna po potrebi.

Izvještajna konferencija se održava jednom godišnje.

Tematska konferencija se održava po potrebi.

Konferenciju saziva predsjednik općinske/gradske organizacije i istom predsjedava do izbora Radnog predsjedništva.

Vanredna izborna konferencija saziva se na zahtjev najmanje 1/3 mjesnih organizacija; na zahtjev najmanje 50% članova općinskog/gradskog odbora; na zahtjev kantonalnog odbora Stranke, ili na zahtjev Predsjedništva Stranke.

Predsjednik općinskog/gradskog odbora dužan je da vanrednu sjednicu Konferencije sazove u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Član 40.

Nadležnosti Konferencije općinske/gradske organizacije su:

- donosi Poslovnik o radu;
- donosi odluku o organizovanju općinske/gradske organizacije;
- bira i razrješava predsjednika općinske/gradske organizacije;
- bira i razrješava članove općinskog/gradskog odbora;
- bira i razrješava predsjednika i članove nadzornog odbora;

- razmatra i usvaja izvještaje o radu organa općinske/ gradske organizacije;
- razmatra i usvaja izvještaj o finansijskom poslovanju općinske/ gradske organizacije;
- donosi Plan rada općinske/ gradske organizacije;
- donosi zaključke i druge odluke iz nadležnosti Konferencije;
- donosi odluku o prenosu nadležnosti na općinski/ gradski odbor između sjednica Konferencije;
- može da predlaže i verifikuje kandidate za više organe Stranke.

Član 41.

Konferencija može zasijedati ako na istoj prisustvuje 2/3 od ukupnog broja delegata Konferencije.

Konferencija punovažno odlučuje većinom glasova od ukupnog broja delegata Konferencije.

Glasanje je javno, osim kada Konferencija odluči da se glasa tajno.

Član 42.

Konferenciju općinske/ gradske organizacije čine:

- izabrani delegati mjesnih organizacija;
- po funkciji članovi općinskog/ gradskog odbora i nadzornog odbora;
- predsjednik općinske/ gradske organizacije;
- članovi općinske/ gradske organizacije u organima zakonodavne vlasti na lokalnom nivou.

Ukupni broj delegata Konferencije utvrđuje se posebnom odlukom općinskog/gradskog odbora SPU BiH. Odnos delegata izabranih od strane mjesnih organizacija na Konferenciji ne može biti manji od broja delegata po funkciji.

Općinski/gradski odbor

Član 43.

Općinski/gradski odbor je najviši politički organ koji rukovodi radom općinske/gradske organizacije između sjednica Konferencije.

Broj članova općinskog/gradskog odbora određuje se odlukom o organizovanju općinske/gradske organizacije SPU BiH.

Predsjednik općinske/gradske organizacije saziva konstituirajuću sjednicu općinskog/gradskog odbora u roku od 30 dana od dana održavanja Konferencije.

Na konstituirajućoj sjednici općinskog/gradskog odbora biraju se: Predsjednik općinskog/gradskog odbora i dva potpredsjednika, članovi Predsjedništva općinske/gradske organizacije i dva potpredsjednika i Sekretar općinske/gradske organizacije, iz reda izabranih članova odbora.

Općinski/gradski odbor čine:

- članovi općinskog/gradskog odbora izabrani na Konferenciji iz reda delegata Konferencije i kooptirani ili zamijenjeni članovi odbora;
- predsjednik kluba vijećnika u općinskom/gradskom vijeću (po funkciji) i
- nosilac najviše funkcije lokalne vlasti (po funkciji).

Na upražnjeno mjesto člana općinskog/gradskog odbora može se kooptirati novi član.

Radi zamjene zbog neaktivnosti ili drugih razloga, općinski/gradski odbor može da kooptira najviše do 1/3 novih članova od ukupnog utvrđenog broja članova općinskog/gradskog odbora.

Članu općinskog/gradskog odbora koji neopravdano izostane sa tri uzastopne sjednice, prestaje mandat u općinskom/gradskom odboru.

Član 44.

Nadležnosti općinskog/gradskog odbora:

- utvrđuje politiku djelovanja na općinskom/gradskom nivou, prati njeno ostvarivanje i o tome izvještava kantonalni odbor i Predsjedništvo Stranke;
- donosi Poslovnik o svom radu;
- zauzima političke stavove o pitanjima iz svoje nadležnosti;
- sprovodi stavove, odluke i zadatke viših organa Stranke i o tome izvještava kantonalni odbor i Predsjedništvo Stranke;
- inicira i organizuje političke tribine i druge skupove na teritoriji općine/grada, na osnovu smjernica i uputa viših organa Stranke i u skladu sa vlastitim programskim aktivnostima;
- informiše članstvo o stavovima i politici Stranke;
- organizuje i sprovodi izborne aktivnosti na teritoriji općine/grada i imenuje izborni štab;
- predlaže kandidate za organe Stranke i kandidate za zastupnike Stranke u PS BiH, Parlamentu F BiH, Narodnoj skupštini Republike Srpske i kantonalnoj skupštini, za općinsko/gradsko vijeće i načelnika/gradonačelnika općine/grada;

- prikuplja samokandidature članova Stranke i prijedloge kandidata iz mjesnih i interesnih organizacija za organe Stranke i zakonodavnu vlast na svim nivoima;
- u skladu sa Izbornom strategijom Stranke usvaja izborni program za lokalne izbore;
- ako organizacija ima vijećnika, jednom u 6 mjeseci, razmatra, analizira i ocjenjuje rad vijećnika i drugih funkcionera Stranke u općinskim/gradskim organima vlasti i o tome dostavlja izvještaj kantonalnom odboru i Predsjedništvu Stranke;
- verifikuje odluku Predsjedništva općinske/gradske organizacije o osnivanju i raspuštanju mjesne organizacije;
- verifikuje odluku Predsjedništva općinske/gradske organizacije o imenovanju i razrješenju povjerenika općinske/gradske organizacije u mjesnoj zajednici;
- priprema i verifikuje materijale za sjednicu konferencije općinske/gradske organizacije;
- donosi odluku o održavanju Konferencije;
- donosi odluku o strukturi organa OO/GO;
- utvrđuje kandidate za Predsjednika općinske/gradske organizacije, uz prethodnu konsultaciju i saglasnost Predsjedništva Stranke;
- utvrđuje kandidate za organe općinske/gradske organizacije koje bira Konferencija;
- po potrebi pokreće pitanje odgovornosti Predsjednika općinske/gradske organizacije i članova organa općinske/gradske organizacije;
- bira Predsjedništvo općinske/gradske organizacije, potpredsjednike i Sekretara općinske/gradske organizacije, iz reda članova općinskog/gradskog odbora izabраних директно на Конференцији;

- razrješava Predsjedništvo općinske/gradske organizacije, potpredsjednike i sekretara općinske/gradske organizacije;
- donosi godišnji plan rada i razmatra izvještaj o radu koji usvaja Konferencija na svojoj godišnjoj izvještajnoj sjednici;
- donosi godišnji finansijski plan i razmara finansijski izvještaj;
- po potrebi formira stalna i povremena radna tijela i utvrđuje oblike njihovog djelovanja;
- obavlja i druge poslove i zadatke predviđene Statutom i drugim općim aktima Stranke;
- donosi odluku i izmjene i dopune Odluke o organizovanju općinske/gradske organizacije Stranke.

Za svoj rad i izvršavanje odluka i stavova organa Stranke, općinski/gradski odbor odgovara Konferenciji općinske/gradske organizacije, kantonalnom/regionalnom odboru i Predsjedništvu Stranke.

Član 45.

Sjednicu općinskog/gradskog odbora saziva i njome predsjedava Predsjednik općinskog/gradskog odbora.

Sjednica se održava najmanje jedanput u tri mjeseca.

Vanrednu sjednicu općinskog/gradskog odbora Predsjednik je dužan da sazove na pismeni zahtjev najmanje 1/3 članova općinskog/gradskog odbora, 1/3 mjesnih odbora, na zahtjev kantonalne/regionalne organizacije i Predsjedništva Stranke, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ukoliko Predsjednik općinskog/gradskog odbora ne sazove sjednicu u roku od 15 dana, sjednicu će sazvati Predsjednik općinske/gradske organizacije, a ako to ne učini ni Predsjednik organizacije, sjednicu će sazvati ovlašteni predstavnik podnosioca zahtjeva, koji će predložiti dnevni red i predsjedavati sjednicom.

Općinski odbor može održati sjednicu ako je na sjednici prisutno najmanje 2/3 članova općinskog odbora.

Odluke se donose većinom glasova od ukupnog broja članova općinskog/gradskog odbora.

Član 46.

Općinski/gradski odbor organizuje i sprovodi izbore na svojoj teritoriji.

Općinski/gradski odbor formira izborni štab, najmanje 30 dana prije datuma raspisivanja izbora.

Izbornim štabom rukovodi Predsjednik općinske/gradske organizacije.

Izborni štab za svoj rad odgovara općinskom/gradskom odboru, kantonalnom odboru i Glavnom izbornom štabu Stranke.

Predsjednik općinskog/gradskog odbora

Član 47.

Predsjednik općinskog/gradskog odbora se bira na prvoj konstituirajućoj sjednici odbora. Predsjednik općinskog/gradskog odbora učestvuje u radu sjednica Predsjedništva općinske/gradske organizacije.

U saradnji sa Predsjedništvom općinske/gradske organizacije učestvuje u pripremi sjednice odbora, saziva i predsjedava sjednicom općinskog/gradskog odbora.

U odsutnosti imenuje i ovlašćuje jednog od potpredsjednika da ga mijenja.

Za svoj rad odgovoran je općinskom/gradskom odboru.

Član 48.

Predsjedniku općinskog/gradskog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku općinskog/gradskog odbora funkcija prestaje:

- ostavkom,
- prestankom članstva u Stranci,
- razrješenjem od strane općinskog/gradskog odbora

Općinski/gradski odbor može razriješiti Predsjednika općinskog/gradskog odbora kada ne sprovodi Statut, Programom utvrđene ciljeve i odluke Stranke.

Inicijativu za razrješenje dužnosti Predsjednika općinskog/gradskog odbora može pokrenuti Predsjednik općinske/gradske organizacije, ili najmanje 1/3 članova općinskog/gradskog odbora. Općinski/gradski odbor je dužan da razmotri inicijativu i donose odluku najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja inicijative.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se traži razrješenje.

Ako se razriješi dužnosti na istoj sjednici bira se vršilac dužnosti do izbora novog predsjednika.

Na odluku o razrješenju može se izjaviti prigovor kantonalnom odboru u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Potpredsjednik općinskog/gradskog odbora

Član 49.

Općinski/gradski odbor može imati najviše dva potpredsjednika.

Za svoj rad potpredsjednik je odgovoran: općinskom/gradskom odboru i Predsjedniku općinskog/gradskog odbora.

Član 50.

Potpredsjedniku općinskog/gradskog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, potpredsjedniku općinskog/gradskog odbora funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u Stranci;
- razrješenjem od strane općinskog/gradskog odbora.

Općinski/gradski odbor može razriješiti potpredsjednika općinskog/gradskog odbora kada ne sprovodi Statut, Programom utvrđene ciljeve i odluke Stranke.

Inicijativu za razrješenje potpredsjednika općinskog/gradskog odbora može pokrenuti Predsjednik općinskog/gradskog odbora, ili najmanje 1/3 članova općinskog/gradskog odbora.

Općinski/gradski odbor je dužan da razmotri inicijativu i donose odluku najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja inicijative.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se traži razrješenje.

Ako se razriješi dužnosti na istoj sjednici bira se vršilac dužnosti do izbora novog potpredsjednika.

Na odluku o razrješenju može se izjaviti prigovor kantonalnom odboru u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

Predsjedništvo općinske/gradske organizacije

Član 51.

Organizacijom između dvije sjednice općinskog/gradskog odbora rukovodi Predsjedništvo općinske/gradske organizacije, kojeg čine: Predsjednik, Sekretar i najmanje tri člana Predsjedništva.

Broj članova Predsjedništva određuje se Odlukom o organizovanju općinske/gradske organizacije SPU BiH. Kod izbora Predsjednika, Sekretara i članova Predsjedništva općinske/gradske organizacije, gdje god je to moguće, voditi računa o nacionalnoj i spolnoj strukturi.

Po funkciji, članovi Predsjedništva općinske/gradske organizacije su: Predsjednik kluba vijećnika, Načelnik općine/ grada (ukoliko je izabran) i predsjedavajući općinskog/ gradskog vijeća (ukoliko je izabran).

Predsjedništvom općinske/gradske organizacije rukovodi i sjednicama predsjedava Predsjednik općinske/gradske organizacije Stranke.

Članovima Predsjedništva funkcija prestaje istekom mandata.

Članovima Predsjedništva prestaje funkcija prije isteka mandata: ostavkom; prestankom članstva u Stranci; opozivom ili razrješenjem od strane odbora općinske/gradske organizacije.

Ako člana ili članove Predsjedništva opozove ili razriješi dužnosti općinski/gradski odbor, na istoj sjednici se biraju novi članovi ili član Predsjedništva općinske/gradske organizacije.

Opozvani ili razriješeni članovi ili član Predsjedništva ima pravo prigovora kantonalnom odboru Stranke u roku od 15 dana od prijema odluke.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

Član 52.

Nadležnosti Predsjedništva općinske/gradske organizacije:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- sastaje se najmanje jednom mjesečno;
- raspravlja o važnim pitanjima i problemima općine/ grada te predlaže općinskom/gradskom odboru utvrđivanje političkih ocjena i zauzimanje političkih stavova;
- podstiče aktivizam među članstvom i masovnije učesće u aktivnostima Stranke;
- organizuje rad Stranke na teritoriji općine/grada;
- prati i koordinira rad mjesnih organizacija, povjerenstava i interesnih oblika organizovanja Stranke na području općine/grada;
- učestvuje u izradi i donošenju strategije za izbornu kampanju na području općine/grada;
- za svoj rad odgovara općinskom odboru, Predsjedniku općinske/gradske organizacije;
- redovno o svojim aktivnostima izvještava kantonalnu/regionalnu organizaciju i Predsjedništvo Stranke;
- raspravlja materijale viših organa i postupaju po uputstvima, zaključcima i odlukama viših organa;
- vodi brigu o finansijskom poslovanju;
- izrađuje godišnje operative planove rada i aktivnosti organa općinske/gradske organizacije;
- obavlja i druge poslove koje mu povjeri općinski/gradski odbor iz svoje nadležnosti;

Predsjednik općinske/gradske organizacije

Član 53.

Nadležnosti Presjednika:

- Predsjednik općinske/gradske organizacije je, po funkciji, Predsjednik Predsjedništva;
- Predsjednik općinske/gradske organizacije saziva i vodi sjednice Predsjedništva i brine se o sprovođenju odluka;
- Predsjednik općinske/gradske organizacije najmanje jednom godišnje općinskom/gradskom odboru podnosi izvještaj o svom radu;
- u skladu sa ovlaštenjima, predstavlja i zastupa općinsku/gradsku organizaciju;
- ovlašćuje potpredsjednika da ga može mijenjati u njegovom odsustvu;
- prati i usklađuje rad i djelovanje mjesnih organizacija i mjesnih povjerenika;
- odgovoran je za obaviještenost članova Stranke o politici i stavovima Stranke;
- rukovodi organizovanjem i sprovođenjem izbornih aktivnosti unutar Stranke, na lokalnim i općim izborima;
- brine o ukupnom finansijskom poslovanju općinske/gradske organizacije;
- saziva konstituirajuće sjednice organa općinske/gradske organizacije nakon održane Izborne konferencije općinsk/gradske organizacije.

Za svoj rad Predsjednik općinske/gradske organizacije je odgovoran konferenciji općinske/gradske organizacije, kantonalnom/regionalnom odboru i Predsjedništvu Stranke.

Za svoj rad ima pravo na nadoknadu ako postoje materijalno-finansijski uslovi, a visina iste se reguliše posebnom odlukom Glavnog odbora.

Član 54.

Predsjedniku općinske/gradske organizacije funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku općinske/gradske organizacije funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u Stranci;
- opozivom ili razrješenjem od strane Konferencije općinske/gradske organizacije.

Inicijativu za opoziv Predsjednika općinske/gradske organizacije konferenciji općinske/gradske organizacije mogu podnijeti namanje 1/3 mjesnih organizacija, općinski/gradski odbor, kantonalni odbor i Predsjedništvo Stranke.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se traži opoziv.

Odluku za pokretanje inicijative za opoziv, općinski/gradski odbor donosi tajnim glasanjem.

Ako Konferencija opozove Predsjednika općinske/gradske organizacije, na istoj sjednici bira novog Predsjednika ili imenuje vršioca dužnosti Predsjednika, do okončanja izbora novog Predsjednika.

Opozvani Predsjednik ima pravo prigovora kantonalnom odboru Stranke u roku od 15 dana od prijema odluke.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

Potpredsjednik općinske/gradske organizacije

Član 55.

Predsjedništvo općinske/gradske organizacije može imati 2 (dva) potpredsjednika.

Za svoj rad potpredsjednici odgovaraju Predsjedniku općinske/gradske organizacije i Predsjedništvu općinske/gradske organizacije.

Potpredsjednici se biraju na prvoj konstituirajućoj sjednici općinskog/gradskog odbora općinske/gradske organizacije iz reda izabраниh članova Predsjedništva.

Član 56.

Potpredsjedniku općinske/gradske organizacije funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, potpredsjedniku općinske/gradske organizacije funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;
- opozivom od strane Općinskog/gradskog odbora;
- razrješenjem od strane Općinskog/gradskog odbora.

Općinski/gradski odbor može razriješiti potpredsjednika općinske/gradske organizacije kada ne sprovodi Statut, programom utvrđene ciljeve i odluke organa Stranke.

Inicijativu za opoziv potpredsjednika općinske/gradske organizacije može pokrenuti Predsjednik općinske/gradske organizacije, Predsjednik općinskog/gradskog odbora ili najmanje 1/3 članova općinskog/gradskog odbora.

Inicijativu o razrješenju razmatra i donosi odluku općinski/gradski odbor najkasnije 30 dana od dana pokretanja inicijative. Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se opoziv traži.

Ako se razriješi dužnosti na istoj sjednici bira se vršilac dužnosti do izbora novog potpredsjednika.

Opozvani ima pravo na prigovor Kantonalnoj organizaciji u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Sekretar općinske/gradske organizacije

Član 57.

Sekretar općinske/gradske organizacije izvršava zadatke koje dobiva od Predsjednika i Predsjedništva općinske/gradske organizacije i općinskog/gradskog odbora;

Sekretar ima slijedeće dužnosti i obaveze:

- organizuje i obavlja administrativno-tehničke i finansijsko-knjigovodstvene poslove u općinskoj/gradskoj organizaciji;
- prati rad i pomaže u radu mjesnih organizacija i drugih oblika organizovanja i djelovanja;
- stara se o evidenciji članstva;
- u saradnji sa Predsjednikom općinske/gradske organizacije priprema sjednice Predsjedništva općinske/gradske organizacije;
- prati odnose unutar općinske/gradske organizacije i o negativnim pojavama upozna je Predsjednika i Predsjedništvo općinske/gradske organizacije;
- organizuje distribuciju izbornog i propagandnog materijala, kao i materijala za sjednice organa općinske/gradske organizacije;
- vrši korespondenciju sa višim organima Stranke;
- prema potrebi izvršava i druge zadatke;
- za svoj rad odgovoran je Predsjedniku općinske/gradske organizacije, Predsjedništvu i općinskom/gradskom odboru.

Za svoj rad Sekretar općinske/gradske organizacije ima pravo na nadoknadu, ako postoje materijalno-financijski uslovi, a visina iste se reguliše posebnom odlukom.

Sekretaru općinske/gradske organizacije funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Sekretaru općinske/gradske organizacije funkcija prestaje pod istim okolnostima kao i članovima Predsjedništva i potpredsjedniku općinske/gradske organizacije.

Postupak opoziva/razrješenja Sekretara je isti kao i za potpredsjednike općinske/gradske organizacije, kao i pravo na prigovor.

Nadzorni odbor općinske/gradske organizacije

Član 58.

Nadzorni odbor općinske/gradske organizacije vrši nadzor nad ukupnim finansijskim poslovanjem općinske/gradske organizacije i o tome podnosi izvještaj općinskom/gradskom odboru i Konferenciji općinske/gradske organizacije.

- donosi Poslovnik o svom radu;
- na prvoj konstituirajućoj sjednici bira Predsjednika i zamjenika predsjednika NO;
- Nadzorni odbor najmanje jednom godišnje vrši pregled stanja i sačinjava izvještaj o finansijskom poslovanju i sa njime upoznaje organe općinske/gradske organizacije;
- Nadzorni odbor ima najmanje tri člana, o čemu odluku donosi Konferencija općinske/gradske organizacije;
- članovi Nadzornog odbora se biraju na Konferenciji općinske/gradske organizacije i ne mogu istovremeno biti i članovi drugih organa i tijela Stranke na istom nivou organizovanja;

- Predsjednik Nadzornog odbora se redovno poziva na sjednice općinskog/gradskog odbora, a po potrebi i na sjednice Predsjedništva;
- pored nadziranja i kontrole finansijskog poslovanja članovi Nadzornog odbora su u obavezi upozoriti na pojavu donošenja odluka i djelovanja protivno odredbama Statuta i Programa Stranke;
- organi općinske/gradske organizacije su u obavezi Nadzornom odboru osigurati uslove za neometan rad u okviru njegovih nadležnosti;
- ukoliko iz određenih razloga nije u mogućnosti odgovoriti obavezi, Nadzorni odbor može zatražiti pomoć od Nadzornog odbora viših organa Stranke;
- Nadzorni odbor je obavezan po potrebi predložiti određene mjere organima općinske/gradske organizacije, kao i višim organima Stranke ukoliko je to neophodno;

Odluke i zaključci Nadzornog odbora su obavezujući za organe općinske/gradske organizacije.

Funkcija članovima Nadzornog odbora prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, članu Nadzornog odbora općinske/gradske organizacije funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;

Općinski odbor može kooptirati novog člana Nadzornog odbora, s tim da na prvoj sjednici Konferencije podnese odluku na verifikaciju.

Povjerenik

Član 59.

U općinama i gradovima u kojima ne postoji organizacija Stranke, Predsjedništvo Stranke imenuje Povjerenika, odnosno povjerenstvo kome je osnovno pravo i obaveza da stvori uslove za konstituisanje općinske/gradske organizacije.

Općinski/gradski povjerenik ima prava i dužnosti organa općinske/gradske organizacije Stranke.

Član 60.

Povjerenik se imenuje i kada Predsjedništvo SPU BiH donese odluku o raspuštanju organa općinke/gradske organizacije. Povjerenik vrši ulogu organa i u obavezi je pripremiti novu Izbornu konferenciju u roku od 60 (šezdeset) dana od dana imenovanja.

IV. II. KANTONALNI/REGIONALNI NIVO

Kantonalna/regionalna organizacija Stranke

Član 61.

Kantonalna/regionalna organizacija je oblik povezivanja i organizovanja općinskih/gradskih organizacija Stranke u kantonu/regiji.

Područje kantonalne/regionalne organizacije Stranke, u pravilu, obuhvata administrativno-teritorijalno područje kantona/regije.

Kantonalna/regionalna organizacija Stranke formira se odlukom Glavnog odbora.

Odluku može donijeti i Predsjedništvo Stranke, s tim da istu potvrdi Glavni odbor na svojoj prvoj, narednoj sjednici.

Kantonalna/regionalna organizacija Stranke djeluje na osnovu ovlaštenja u skladu sa Statutom, programskim načelima Stranke i nema svojstvo pravnog lica.

Član 62.

Organi kantonalne/regionalne organizacije Stranke su:

- Konferencija kantonalne/regionalne organizacije;
- Kantonalni/regionalni odbor;
- Predsjedništvo i
- Nadzorni odbor.

Konferencija kantonalne/regionalne organizacije

Član 63.

Konferenciju kantonalne/regionalne organizacije čine izabrani delegati u općinskim/gradskim organizacijama, srazmjerno broju članova i ostvarenim izbornim rezultatima i delegati po funkciji, članovi kantonalnog odbora, nadzornog odbora, Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije i zastupnici u Kantonalnoj skupštini.

Svaka općinska/gradska organizacija mora biti zastupljena u Konferenciji sa najmanje dva delegata.

Ukupni broj delegata Konferencije utvrđuje se posebnom odlukom kantonalnog/regionalnog odbora SPU BiH. Odnos delegata izabranih od strane općinskih/gradskih organizacija na Konferenciji ne može biti manji od broja delegata po funkciji.

Konferencija može biti redovna, vanredna, izvještajno-izborna i izvještajno-tematska.

Izborna konferencija održava se, svake 4 godine u pravilu nakon održanih općih izbora.

Izvještajna konferencija održava se najmanje jednom u dvije godine.

Konferenciju saziva Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije, na osnovu odluke kantonalnog/regionalnog odbora Stranke, a može se sazvati i na inicijativu 1/3 općinskih/gradskih organizacija, ili najmanje 30% članova kantonalnog/regionalnog odbora Stranke.

Ukoliko Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije u roku od 30 dana ne postupi po inicijativi, Konferenciju mogu sazvati ovlašteni predlagači koji tada pripremaju Konferenciju i dogovaraju se oko toga ko će rukovoditi njenim radom.

Odluka kantonalnog/regionalnog odbora sadrži pravila o izboru organa, broju delegata Konferencije, prijedlog dnevnog reda, kao i teme i izvještaje za sjednicu Konferencije.

Član 64.

Nadležnosti Konferencije kantonalne/regionalne organizacije:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- donosi odluku o organizovanju kantonalne/regionalne organizacije;
- bira i razrješava članove kantonalnog/regionalnog odbora;
- bira i razrješava Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije;
- bira i razrješava članove Nadzornog odbora;
- razmatra i usvaja Plan rada i rashoda;
- razmatra i odlučuje o izvještaju o radu organa kantonalne/regionalne organizacije;

- razmatra i odlučuje o finansijskom izvještaju kantonalne/regionalne organizacije;
- razmatra i usvaja Plan prihoda i rashoda ;
- u slučaju potrebe, odlučuje o povjerenju izabranim članovima organa kantonalne/regionalne organizacije Stranke;
- prenosi određene nadležnosti na kantonalni/regionalni odbor između sjednica Konferencije;
- donosi zaključke i druge odluke iz nadležnosti Konferencije.

Kantonalni/regionalni odbor

Član 65.

Kantonalni/regionalni odbor je najviši organ Stranke na nivou kantonalne/regionalne organizacije između dvije Konferencije.

Kantonalni odbor čine:

- izabrani članovi kantonalnog odbora iz reda delegata na Izornoj konferenciji;
- delegati u Kantonalnoj Skupštini i nosioci najviše funkcije u vlasti kantona;
- predsjednici Interesnih oblika organizovanja po funkciji.

Kantonalni/regionalni odbor, na prvoj konstituirajućoj sjednici, bira Predsjednika i dva potpredsjednika kantonalnog/regionalnog odbora.

Broj članova kantonalnog odbora utvrđuje se odlukom o organizovanju kantonalne/regionalne organizacije Stranke.

Poslovníkom o radu kantonalnog/regionalnog odbora regulišu se nadležnosti i dužnosti Predsjednika, oba potpredsjednika i ostalih članova kantonalnog/regionalnog odbora.

Kantonalni/regionalni odbor je nadležan da:

- upravlja organizacijom između dvije Konferencije i sastaje se, u pravilu, jednom u tri mjeseca;
- donosi Poslovnik o svom radu;
- sprovodi Program i Statut Stranke i odluke organa Stranke;
- bira članove Predsjedništva i Sekretara kantonalne/regionalne organizacije, iz reda članova odbora koji su na konferenciji direktno izabrani;
- razrješava članove Predsjedništva i Sekretara kantonalne/regionalne organizacije;
- donosi godišnji Plan rada;
- razmatra i usvaja godišnji izvještaj o radu organa kantonalne/regionalne organizacije i finansijski godišnji izvještaj;
- razmatra i donosi godišnji Plan prihoda i rashoda;
- podstiče i koordinira aktivnosti i saradnju općinskih/gradskih organizacija;
- najmanje jednom godišnje analizira rad općinskih/gradskih organizacija i interesnih oblika organizovanja kantonalne/regionalne organizacije Stranke;
- objedinjava i prosljeđuje prijedloge kandidata iz općinskih/gradskih organizacija za organe Stranke, a može i predlagati kandidate za organe Stranke;
- razmatra i objedinjuje kandidate iz općinskih/gradskih organizacija za PS BiH i Parlament Federacije BiH i narodnu Skupštinu RS i dostavlja ih Predsjedništvu SPU BiH;
- predlaže kandidate za zastupnike Stranke u PS BiH, Parlamentu Federacije BiH, Narodnoj skupštini RS i kantonalnoj skupštini;
- utvrđuje kandidate Stranke za kantonalnu skupštinu;

- utvrđuje plan izborne kampanje i formira izborni štab kantonalne/regionalne organizacije;
- koordinira i prati rad organa u toku pripreme i realizacije predizbornih aktivnosti i izborne kampanje;
- zauzima političke stavove o pitanjima iz nadležnosti kantona/regije;
- donosi odluku o osnivanju interesnih oblika organizovanja za kantonalni nivo organizovanja;
- donosi odluku o održavanju Konferencije;
- donosi prijedlog odluke o strukturi organa kantonalne/regionalne organizacije;
- jednom godišnje, analizira i razmatra rad organa općinskih i gradskih organizacija;
- donosi odluku i izmjene i dopune odluke o organizovanju kantonalne/regionalne organizacije;
- najmanje jednom godišnje razmatra rad zastupnika Stranke u kantonalnoj skupštini i predstavnika Stranke u izvršnoj vlasti kantona i organa koje bira kantonalna skupština, te o tome zauzima stavove i donosi odluke;
- formira kadrovsku komisiju i ostale komisije po potrebi;
- postupa po prigovorima isključenih i brisanih članova Stranke;
- kantonalni/regionalni odbor može kooptirati nove članove, odnosno donijeti odluku o povećanju broja članova, najviše do 20% od ukupnog sastava odbora;
- može donijeti odluku o zamjeni neaktivnih članova kantonalnog/regionalnog odbora, s tim da na prvoj sjednici Konferencije odluku podnese na verifikaciju.

Član 66.

U cilju osiguravanja jedinstvenog djelovanja Stranke, kantonalni/regionalni odbor je dužan da svoje političke stavove i zaključke temelji na Programu i Statutu, stavovima Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke.

Pri utvrđivanju svojih stavova i donošenju političkih odluka i zaključaka koji se odnose na politička, ekonomska, socijalna i druga pitanja na nivou kantona/regije, kantonalni/regionalni odbor je dužan upoznati Predsjedništvo i Glavni odbor Stranke.

Kantonalni/regionalni odbor je obavezan razmotriti prijedloge i sugestije općinskih/gradskih organizacija Stranke i po istim donijeti odgovarajuće zaključke i odluke.

Kantonalni/regionalni odbor je obavezan izvršavati zaključke, odluke, instrukcije i druge zadatke utvrđene od strane Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke.

Predsjednik kantonalnog/regionalnog odbora

Član 67.

Predsjednik kantonalnog/regionalnog odbora se bira na prvoj konstituirajućoj sjednici odbora. Za svoj rad odgovoran je kantonalnom/regionalnom odboru.

Predsjednik kantonalnog/regionalnog odbora učestvuje u radu sjednica Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije.

U saradnji sa Predsjednikom i Predsjedništvom kantonalne/regionalne organizacije, učestvuje u pripremi sjednice odbora, saziva i predsjedava sjednicom kantonalnog/regionalnog odbora.

U odsutnosti imenuje i ovlašćuje jednog od potpredsjednika da ga mijenja.

Član 68.

Predsjedniku kantonalnog/regionalnog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku kantonalnog/regionalnog odbora funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u Stranci i
- opozivom ili razrješenjem od strane kantonalnog/regionalnog odbora.

Inicijativu za opoziv Predsjednika kantonalnog/regionalnog odbora može pokrenuti Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije ili najmanje 30% članova kantonalnog/regionalnog odbora.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se opoziv traži.

Ako se opozve ili razriješi dužnosti bira se vršilac dužnosti do izbora novog Predsjednika.

Opozvani/razriješeni Predsjednik ima pravo prigovora Nadzornom odboru Stranke u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Do okončanja postupka status Predsjednika kantonalne/regionalne miruje.

Potpredsjednik kantonalnog/regionalnog odbora

Član 69.

Potpredsjednici kantonalnog/regionalnog odbora se biraju na prvoj konstituirajućoj sjednici odbora. Obaveze potpredsjednika se uređuju Poslovníkom o radu kantonalnog/regionalnog odbora.

Kantonalni odbor može imati najviše 2 potpredsjednika.

Za svoj rad potpredsjednik odgovara kantonalnom/regionalnom odboru i Predsjedniku kantonalnog/regionalnog odbora.

Prilikom izbora potpredsjednika treba voditi računa o nacionalnoj i spolnoj strukturi.

Potpredsjedniku kantonalnog/regionalnog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, potpredsjedniku kantonalnog/regionalnog odbora funkcija prestaje:

- ostavkom,
- prestankom članstva u SPU,
- opozivom ili razrješenjem od strane kantonalnog/regionalnog odbora.

Inicijativu za opoziv potpredsjednika kantonalnog/regionalnog odbora, može podnijeti Predsjednik kantonalnog/regionalnog odbora, ili najmanje 1/3 članova kantonalnog/regionalnog odbora.

Ako se opozve ili razrješi dužnosti na sjednici se bira vršilac dužnosti do izbora novog potpredsjednika.

Opozvani potpredsjednik ima pravo prigovora Nadzornom odboru SPU u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Do rješenja po žalbi status potpredsjednika miruje.

Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije

Član 70.

Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije je operativno-politički organ koji rukovodi sprovođenjem politike od značaja za kanton/regiju.

Predsjedništvo rukovodi radom između dviju sjednica kantonalnog/regionalnog odbora.

Sjednice Predsjedništva održavaju se u pravilu jednom mjesečno.

Predsjedništvo broji najviše 9 (devet) članova, uključujući i Predsjednika Predsjedništva.

Članove Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije stalnog sastava bira kantonalni/regionalni odbor iz reda izabranih članova kantonalnog odbora na prijedlog općinskih/gradskih organizacija i Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije.

Predsjedništvom rukovodi Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije.

Predsjedništvo može pokrenuti inicijativu za kooptiranje novog člana Predsjedništva ili tražiti zamjenu u opravdanim slučajevima, a u skladu sa prenesenim nadležnostima kantonalnog/regionalnog odbora.

Član 71.

Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije je nadležno da:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- sprovodi stavove, odluke i zadatke organa Stranke od značaja za kanton/regiju i o tome izvještava kantonalni/regionalni odbor i Predsjedništvo Stranke;
- organizuje i inicira političke tribine i druge skupove na teritoriji kantona/regije;
- obavještava članove i javnost o stavovima i politici Stranke od značaja za kanton/regiju;
- saraduje, koordinira i prati aktivnosti općinskih/gradskih organizacija Stranke, a posebno aktivnosti na pripremi za lokalne izbore i sprovođenje izborne kampanje;
- imenuje izborni štab, organizuje i sprovodi izborne aktivnosti za izbor zastupnika u kantonalnu skupštinu i više organe zakonodavne vlasti;
- utvrđuje prijedlog liste kandidata za zastupnike u kantonalnu skupštinu, na osnovu prijedloga iz općinskih/gradskih organizacija, uz saglasnost Predsjedništva Stranke;

- razmatra, analizira i ocjenjuje, najmanje jednom u 6 mjeseci, rad zastupnika Stranke u kantonalnim organima vlasti, i o tome izvještava Predsjedništvo Stranke;
- koordinira i usklađuje rad općinskih/gradskih organizacija u kantonu/regiji;
- predlaže Predsjedništvu Stranke raspuštanje organa općinske/gradske organizacije i imenovanje povjerenika, odnosno povjerenstva za općinsku/gradsku organizaciju;
- predlaže kandidata za Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije i traži saglasnost od Predsjedništva Stranke;
- predlaže kandidate za organe kantonalne/regionalne organizacije i više organe Stranke;
- predlaže kandidate za Predsjednika i članove Nadzornog odbora;
- po potrebi, formira stalna i povremena radna tijela;
- priprema sjednice Konferencije kantonalne/regionalne organizacije i sjednice kantonalnog/regionalnog odbora;
- saraduje sa rukovodstvom Stranke, realizuje zaključke i odluke viših organa Stranke;
- obavlja i druge poslove koje mu povjeri kantonalni/regionalni odbor iz svoje nadležnosti;
- za svoj rad odgovorno je kantonalnom/regionalnom odboru i Predsjedništvu Stranke.

Član 72.

Danom raspisivanja općih izbora u BiH, Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije obavlja funkciju Izbornog štaba koji može biti i proširenog sastava.

Izborni štab sprovodi izbornu kampanju po posebnom planu koji usaglašava sa Predsjedništvom Stranke i Glavnim izbornim štabom.

Izbornim štabom rukovodi Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije.

Izborni štab, za svoj rad, odgovara kantonalnom/regionalnom odboru, Predsjedništvu Stranke i Glavnom izbornom štabu.

Član 73.

Sjednice Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije saziva i njome predsjedava Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije.

Vanrednu sjednicu Predsjedništva, Predsjednik je dužan da sazove na zahtjev najmanje 1/3 članova Predsjedništva, ili viših organa Stranke, u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, a po potrebi i ranije.

Predsjedništvo donosi odluke ako je na sjednici prisutna većina članova Predsjedništva.

Odluke se donose većinom glasova ukupnog broj članova Predsjedništva.

Član 74.

Članu Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije, koji neopravdano odsustvuje sa tri sjednice uzastopno, prestaje mandat u Predsjedništvu kantonalne/regionalne organizacije.

Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije

Član 75.

Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije bira Konferencija, iz reda delegata Konferencije.

Nadležnosti Predsjednika:

- predstavlja, zastupa i rukovodi kantonalnom/regionalnom organizacijom i Predsjedništvom;
- saziva, predsjedava i rukovodi sjednicama Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije ostvaruje uvid i brine se o radu i aktivnostima organizacije i provođenju odluka kantonalne/regionalne organizacije;
- određuje poslove i zadatke potpredsjednicima, članovima Predsjedništva i Sekretaru Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije;
- ovlašćuje potpredsjednika koji će ga zamjenjivati u njegovom odsustvu;
- odgovoran je za informisanost općinskih/gradskih organizacija o politici i stavovima SPU BiH od interesa za kanton/regiju;
- koordinira i učestvuje u pripremi sjednica organa kantonalne/regionalne organizacije;
- rukovodi izbornim štabom;
- posebno se stara o finansijskom poslovanju kantonalne/regionalne organizacije;
- podnosi izvještaj o radu Predsjedništva kantonalnom/regionalnom odboru;
- za svoj rad odgovara kantonalnom/regionalnom odboru, Konferenciji i Predsjedništvu SPU BiH;
- na sjednice kantonalnog/regionalnog odbora poziva zastupnike SPU BiH u kantonalnoj skupštini, i članove kantonalne izvršne vlasti iz reda SPU BiH;
- Po potrebi poziva Predsjednika Nadzornog odbora i Predsjednicu Aktiva žena kantonalne organizacije na sjednice Predsjedništva.

Za svoj rad ima pravo na nadoknadu ako postoje materi-

jalno-finansijski uslovi, a visina iste se reguliše posebnom odlukom.

Član 76.

Predsjedniku kantonalne/regionalne organizacije funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku kantonalne/regionalne organizacije funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;
- opozivom ili razrješenjem od strane Konferencije kantonalne/regionalne organizacije ili Predsjedništva SPU BiH, kada ne sprovodi Program, Statut i odluke organa Stranke.

Inicijativu za opoziv Predsednika kantonalne/regionalne organizacije mogu podnijeti najmanje 1/3 općinskih/gradskih organizacija ili najmanje 30 posto članova kantonalnog/regionalnog odbora.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se opoziv traži.

Ako Konferencija opozove Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije, na istoj sjednici bira novog Predsjednika ili imenuje vršioca dužnosti Predsjednika, do okončanja izbora novog Predsjednika.

Opozvani ili razriješeni Predsjednik ima pravo prigovora Nadzornom oboru SPU BiH u roku od 15 dana od dana opoziva.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

Potpredsjednik kantonalne/regionalne organizacije

Član 77.

Kantonalna/regionalna organizacija može imati najviše 2 (dva) potpredsjednika. Za svoj rad potpredsjednik odgovara Predsjedniku kantonalne/regionalne organizacije i Preds-

jedništvu i kantonalnom/regionalnom odboru.

Prilikom izbora potpredsjednika treba voditi računa o nacionalnoj i spolnoj strukturi.

Potpredsjedniku kantonalne/regionalne organizacije funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, potpredsjedniku kantonalne/regionalne organizacije funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;
- opozivom ili razrješenjem od strane kantonalnog/regionalnog odbora.

Inicijativu za opoziv potpredsjednika kantonalne/regionalne organizacije, može podnijeti Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije, ili najmanje 1/3 članova kantonalnog/regionalnog odbora.

Ako kantonalni/regionalni odbor opozove/razriješi potpredsjednika kantonalne/regionalne organizacije, na istoj sjednici bira vršoca dužnosti do izbora novog potpredsjednika.

Opozvani potpredsjednik ima pravo prigovora Nadzornom odboru SPU BiH u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Sekretar kantonalne organizacije

Član 78.

Sekretara kantonalne/regionalne organizacije imenuje kantonalni/regionalni odbor, na prijedlog Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije.

Sekretar kantonalne/regionalne organizacije obavlja poslove i zadatke koje dobija od kantonalnog/regionalnog odbora, Predsjedništva i Predsjednika kantonalne/regionalne organizacije.

Sekretar organizuje i vodi administrativno-finansijske poslove i pomaže u radu općinskim/gradskim organizacijama.

Redovno saraduje sa Sekretarijatom Stranke.

Učestvuje u pripremi materijala za sjednice organa kantonalne/regionalne organizacije, obavlja i druge poslove koje mu iz svoje nadležnosti povjeri kantonalni/regionalni odbor, Predsjedništvo i Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije.

Sekretar za svoj rad odgovara kantonalnom/regionalnom odboru, Predsjedništvu i Predsjedniku kantonalne/regionalne organizacije.

Mandat Sekretara prestaje:

- istekom mandata;
- prestankom članstva u Stranci;
- ostavkom na funkciju i
- razrješenjem od strane kantonalnog/regionalnog odbora.

Ako kantonalni/regionalni odbor opozove/razriješi Sekretara kantonalne/regionalne organizacije, na istoj sjednici bira vršioca dužnosti do izbora novog Sekretara.

Na odluku o razrješenju, Sekretar može u roku od 15 dana od dana prijema odluke podnijeti prigovor Nadzornom odboru SPU BiH.

Za svoj rad ima pravo na nadoknadu ako postoje materijalno-finansijski uslovi, a visina iste se reguliše posebnom odlukom.

Nadzorni odbor

Član 79.

Nadzorni odbor kantonalne/regionalne organizacije ima 3-5 članova, o čemu posebnu odluku donosi Konferencija kantonalne/regionalne organizacije.

Predsjednik kantonalne/regionalne organizacije saziva prvu, konstituirajuću, sjednicu Nadzornog odbora, na kojoj članovi, između sebe, biraju Predsjednika i zamjenika predsjednika i donose Poslovnik o svom radu.

Nadzorni odbor nadzire zakonitost i statutarnost rada kantonalne/regionalne organizacije i njenih organa i tijela, kao i finansijsko poslovanje kantonalne/regionalne organizacije.

Na zahtjev viših organa ili organa općinskih/gradskih organizacija Nadzorni odbor kantonalne/regionalne organizacije može ustanoviti zakonitost i statutarnost rada organa nižeg nivoa organizovanja.

Članovi Nadzornog odbora ne mogu istovremeno biti nosioci dužnosti i članovi drugih organa i tijela Stranke na istom nivou organizovanja.

Predsjednik Nadzornog odbora se redovno poziva na sjednice kantonalnog/regionalnog odbora, a po potrebi i na sjednice Predsjedništva kantonalne/regionalne organizacije.

Nadzorni odbor je dužan najmanje jednom godišnje izvršiti pregled finansijskog poslovanja, o tome sačiniti izvještaj i sa njime upoznatí kantonalni/regionalni odbor.

Na Izvještajnoj i Izborno-izvještajnoj konferenciji upozna je Konferenciju za period između sjednica Konferencije.

Odluke i predložene mjere Nadzornog odbora su obavezujuće.

IV. III. ORGANI STRANKE

Član 80.

Organi Stranke su:

- Kongres;
- Glavni odbor;
- Predsjednik;
- Predsjedništvo i
- Nadzorni odbor.

Kongres Stranke

Član 81.

Kongres je najviši organ odlučivanja u Stranci.

Kongres može biti izvještajno-izborni i izvještajno-tematski.

Kongres može biti redovni i vanredni.

Redovni Kongres se održava svake četvrte godine, u pravilu nakon svakih općih parlamentarnih izbora u BiH najkasnije u roku od 180 dana nakon objave konačnih rezultata općih parlamentarnih izbora.

Nakon održanih lokalnih izbora, može se zakazati izvještajni Kongres.

Odluku o održavanju Kongresa Stranke donosi Glavni odbor Stranke.

Odlukom Glavnog odbora utvrđuje se: prijedlog dnevnog reda Kongresa, način izbora i broj delegata Kongresa, prijedlog dokumenata koje razmatra i usvaja Kongres i prijedlog strukture organa SPU BiH.

Kongres saziva i njime predsjedava Predsjednik Stranke, do izbora Radnog predsjedništva.

Odluka o sazivanju Kongresa objavljuje se 30 dana prije održavanja.

Izuzetno, odluka o sazivanju Kongresa se može objaviti i u kraćem vremenu, ali ne kraćem od 20 dana.

Poziv sa dnevnim redom i prijedlozi dokumenta po dnevnom redu, dostavljaju se delegatima najkasnije 15 dana prije održavanja Kongresa.

Član 82.

Vanredni Kongres se može sazvati na zahtjev:

- Glavnog odbora Stranke;
- dvadeset općinskih/gradskih organizacija, ili
- tri kantonalne organizacije.

Predsjednik Stranke dužan je da sazove Vanredni kongres u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ako Predsjednik Stranke ne postupi po zahtjevu u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, Kongres može sazvati organ koji je to tražio.

Pripremanje za održavanje Vanrednog kongresa rukovodi Predsjedništvo Stranke.

Prijedlog odluka i drugih dokumenata za Vanredni kongres dostavljaju se delegatima najmanje 7 (sedam) dana prije održavanja Kongresa.

Vanredni kongres radi po istoj proceduri kao i redovan Kongres.

Vanredni kongres raspravlja i donosi odluku samo o pitanju zbog kojeg je i sazvan.

Član 83.

Kongres čine delegati:

1. Po funkciji:

- Predsjednik Stranke;
- članovi stalnog sastava Glavnog odbora;
- članovi Nadzornog odbora Stranke;
- zastupnici u skupštinama entiteta i u Parlamentarnoj skupštini BiH;
- zastupnici u kantonalnim skupštinama;
- nosioci najviših funkcija u organima vlasti.

2. Izabrani delgati od strane općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih organizacija.

Broj delegata iz općinskih/gradskih i kantonalnih/regionalnih organizacija određuje Predsjedništvo Stranke, po kriterijima koje utvrdi Glavni odbor Stranke.

Omjer delegata po funkciji i delegata izabranih od strane općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih organizacija je najmanje 1:2 u korist izabranih.

Član 84.

Kongres je nadležan da:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- donosi Program i Statut Stranke; kao i njihove izmjene i dopune;
- utvrđuje opću strategiju političkog djelovanja Stranke;
- donosi deklaracije (političku platformu) i utvrđuje smjernice i stavove;

- razmatra i usvaja, ili odbacuje, izvještaje o radu organa Stranke između dva Kongresa;
- bira i razrješava Predsjednika Stranke;
- bira i razrješava članove stalnog sastava Glavnog odbora, vodeći računa o teritorijalnoj, nacionalnoj, spolnoj, kvalifikacionoj i starosnoj zastupljenosti članova;
- bira i razrješava Nadzorni odbor Stranke;
- donosi odluku o prestanku rada Stranke i o raspodjeli imovine u slučaju prestanka rada SPU BiH;
- odlučuje o prigovorima članova na odluke Glavnog odbora donesene između dva Kongresa;
- razmatra i druga pitanja od značaja za djelovanje Stranke.

Član 85.

Kongres punovažno odlučuje ako je na zasijedanju prisutno najmanje 2/3 delegata.

Kongres donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja delegata Kongresa.

Član 86.

Kongres može donijeti posebnu odluku da određenu nadležnost, radi funkcionisanja SPU BiH, efikasnosti i finansijskih troškova, privremeno prenese na Glavni odbor SPU BiH, a posebno da može donijeti Statutarnu odluku.

Glavni odbor SPU BiH je obavezan sve akte, donesene na osnovu odluke Kongresa o prenesenoj nadležnosti, dostaviti na verifikaciju na prvom narednom zasjedanju Kongresa.

Član 87.

Članovi Glavnog odbora, Predsjednik SPU BiH i članovi Nadzornog odbora, na Kongresu se biraju tajnim glasanjem između više kandidata, iz reda delegata Kongresa.

Usaglašenu i utvrđenu listu kandidata za organe koje bira Kongres, predlaže Glavni odbor SPU BiH, ili Predsjedništvo SPU BiH u skladu sa prenosom nadležnosti od Glavnog odbora SPU BiH.

Konačna lista kandidata se utvrđuje na osnovu prethodnih konsultacija i prijedloga kantonalnih/regionalnih, općinskih/gradskih organizacija SPU BiH i Distrikta Brčko.

Najmanje 25 delegata može i na samom Kongresu podnijeti dopunski prijedlog kandidata za Predsjednika Stranke.

Najmanje 15 delegata može i na samom Kongresu podnijeti dopunski prijedlog kandidata za člana Glavnog odbora i člana Nadzornog odbora.

Kongres u pravilu odluku o izboru članova organa i funkcionera donosi tajnim glasanjem između više kandidata, a može donijeti odluku da se glasanje vrši javno ako se radi o prijedlogu kandidata u broju koji je potreban za konkretni organ.

Na Kongresu su izabrani oni kandidati koji su dobili veći broj glasova u skladu sa Poslovníkom o radu Kongresa.

Glavni odbor

Član 88.

Glavni odbor je najviši organ odlučivanja u Stranci između dva zasjedanja Kongresa i odgovoran je za ostvarivanje programa i političkih stavova koje usvoji Kongres Stranke.

Član 89.

Glavni odbor čine:

- 30 članova izabranih na Kongresu Stranke;
- predsjednici kantonalnih/regionalnih organizacija po funkciji;
- kooptirani članovi, po odluci Glavnog odbora i
- članovi koji su, na osnovu odluke o povećanju broja članova Glavnog odbora, izabrani u Glavni odbor.

Stalni sastav članova Glavnog odbora se može, na prijedlog Predsjedništva i Predsjednika Stranke, uvećati do 20 % u toku mandatnog perioda.

Sjednicama Glavnog odbora obavezno prisustvuju Predsjednik Stranke i Predsjednik Nadzornog odbora Stranke.

Glavni odbor, u svom mandatu, može na upražnjena mjesta da kooptira do 15% članova stalnog sastava, a radi zamjene neaktivnih članova i onih koji krše Program i Statut Stranke.

Glavni odbor će obavezno navesti i obrazložiti razlog zbog kojih se vrši zamjena određenog člana.

Glavni odbor Stranke može brojati najviše 53 člana.

Član 90.

Nadležnosti Glavnog odbora:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- utvrđuje prijedlog Programa i Statuta Stranke, kao i njihove izmjene i dopune;
- donosi izmjene i dopune Statuta i Prečišćeni tekst Statuta;
- između dva zasijedanja Kongresa, ako je neophodno, usklađuje Statut Stranke sa zakonskim propisima;

- utvrđuje politiku razvoja i organizacije Stranke;
- predlaže udruživanje u šire političke saveze u BiH i u inozemstvu i spajanje sa drugim političkim strankama;
- utvrđuje političke stavove Stranke o političkim, ekonomskim, socijalnim, ustavno-pravnim, sigurnosnim i drugim pitanjima;
- na prijedlog Predsjedništva Stranke donosi izborni program;
- donosi Pravilnik o kandidovanju članova za organe Stranke, a koje bira Kongres;
- utvrđuje prijedloge kandidata za Predsjednika Stranke i organe koje bira Kongres;
- bira i razrješava Predsjednika Glavnog odbora;
- bira i razrješava potpredsjednike Glavnog odbora;
- bira i razrješava članove Predsjedništva Stranke;
- bira i razrješava potpredsjednike Stranke;
- bira i razrješava Sekretara Stranke;
- bira i razrješava članove tijela Stranke;
- na prijedlog Predsjedništva Stranke kooptira nove članove Glavnog odbora;
- može da vrši korekcije, izmjene i dopune organizovanja Stranke na lokalnom nivou;
- na prijedlog Predsjedništva Stranke, propisuje uslove i kriterije po kojima se utvrđuju kandidati za zastupnike u skupštine entiteta, PS BiH, kantonalne skupštine i za lokalne izbore;
- donosi akte kojima se bliže uređuje organizacija i rad organa Stranke;
- može da traži zasijedanje Vanrednog kongresa;

- donosi konačne odluke po prigovorima na odluke nižih organa Stranke;
- utvrđuje prijedloge za izbor i opoziv članova organa i funkcionera koje bira Kongres;
- vrši popunu do 1/3 članova organa Stranke koje bira Kongres;
- razmatra i usvaja godišnji izvještaj o radu organa Stranke, a kojeg priprema Predsjednik i Predsjedništvo Stranke;
- razmatra i usvaja godišnji izvještaj Nadzornog odbora o kontroli finansijskog poslovanja i statutarnim pitanjima;
- razmatra i utvrđuje finansijsku politiku, usvaja godišnje finansijske planove i razmatra godišnje izvještaje o finansijskom poslovanju;
- odlučuje o formiranju preduzeća, ili drugih oblika za obavljanje privrednih i drugih djelatnosti, u skladu sa zakonom;
- na prijedlog Predsjedništva Stranke utvrđuje politiku informisanja unutar Stranke i prema javnosti;
- jednom godišnje analizira i procjenjuje rad članova Glavnog odbora;
- najmanje jednom godišnje analizira rad zastupnika Stranke u državnim i entiteskim parlamentima, kantonalnim skupštinama i vijećnika u općinskim vijećima;
- najmanje jednom godišnje analizira rad i djelovanje kantonalnih/regionalnih, općinskih/gradskih organizacija i interesnih oblika organizovanja Stranke;
- u roku od 90 dana od dana potvrđivanja rezultata lokalnih izbora, analizira predizborne i izborne aktivnosti i predlaže mjere, a prema procjeni donosi odluku o sprovođenju izbora u svim općinskim/gradskim

- organizacijama, ili samo u nekim organizacijama;
- Glavni odbor, u roku od 90 dana od dana potvrđivanja rezultata općih izbora, donosi odluku o održavanju Kongresa u roku od 180 dana;
 - Glavni odbor može donijeti odluku o održavanju programske, promotivne, ili izvještajne Konvencije Stranke i utvrđuje broj delegata iz općinskih/gradskih i kantonalnih organizacija;
 - odlučuje o uspostavljanju koalicija sa drugim političkim strankama, u skladu sa odredbama Programa i Statuta Stranke;
 - donosi odluku o visini i raspodjeli članarine;
 - donosi odluke o naknadama za rad u organima i tijelima SPU BiH;
 - po potrebi, donosi odluku o privremenom finansiranju Stranke;
 - donosi odluku o organizovanju i djelovanju članova Stranke u inozemstvu i odlučuje i o drugim pitanjima iz života i rada Stranke koja ovim Statutom, ili drugim aktima, nisu data u nadležnost drugim organima Stranke.

Glavni odbor može privremeno prenijeti obaveze iz svoje nadležnosti na Predsjedništvo Stranke, s tim da se donesene odluke verifikuju na prvoj narednoj sjednici Glavnog odbora.

Član 91.

Na prijedlog Predsjedništva Stranke, Glavni odbor donosi odluku o raspuštanju organa općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih organizacija, Distrikta Brčko BiH i interesnih oblika organizovanja na nivou Stranke, kao i odluku o poništavanju izbora u organe općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih i interesnih organizacija Stranke.

Prijedlog Predsjedništva Stranke mora bit u pisanoj formi, zasnovan na utvrđnom činjeničnom stanju i obrazložen.

Član 92.

Glavni odbor donosi odluku o raspuštanju organa općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih i interesnih organizacija u slučaju:

- zastoja u njihovom radu, čime se ugrožavaju programski i politički ciljevi Stranke;
- djelovanja koje je suprotno osnovnim političkim i programskim ciljevima Stranke;
- djelovanja koje je suprotno Statutu Stranke i
- kada su narušeni međuljudski odnosi koji štete ugledu organizacije i Stranke.

Članovi organa raspuštene organizacije imaju pravo žalbe Nadzornom odboru Stranke u roku od 15 dana od dana prijema odluke o raspuštanju.

Odluka Nadzornog odbora je konačna.

Glavni odbor je dužan da preduzme potrebne mjere kojima se osigurava funkcionisanje organizacija čiji su organi raspušteni, imenovanjem povjerenika, odnosno povjerenstava.

Povjerenici, odnosno povjerenstva su dužni da u roku od 60 dana organizuju izbornu Konferenciju.

Član 93.

Glavni odbor će donijeti odluku o poništavanju izbora u organe općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih organizacija, Distrikta Brčko BiH i interesnih organizacija, u slučaju kada se utvrdi da izbor nije izvršen u skladu sa Statutom, kriterijima i odlukama viših organa Stranke.

Protiv odluke iz prethodnog stava, organ čiji je izbor poništen, može podnijeti prigovor Nadzornom odboru Stranke, u roku od 15 dana od dana prijema odluke o poništenju izbora.

Protiv odluke Nadzornog odbora Stranke može se podnijeti zahtjev za ocjenu statutarnosti odluke.

Zahtjev se podnosi Kongresu u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Član 94.

U izuzetnim slučajevima, Glavni odbor je ovlašten da donosi odluke iz nadležnosti Kongresa Stranke kada donošenje takvih odluka ne trpi odlaganje, a njima se rješava bitno pitanje, ili sprečavaju štetne posljedice po Stranku.

Prije donošenja odluke iz stava 1. ovog člana, Glavni odbor je dužan da pribavi mišljenje Predsjedništva Stranke i Nadzornog odbora Stranke.

Odluke donesene u skladu sa stavom 1. ovog člana Glavni odbor upućuje Kongresu na verifikaciju, na njegovom prvom, narednom, zasijedanju.

Član 95.

Konstituirajuću sjednicu Glavnog odbora saziva Predsjednik Stranke, u roku od 30 dana od dana održanog Kongresa, i njome rukovodi do izbora Predsjednika Glavnog odbora.

Glavni odbor se sastaje najmanje jedanput godišnje.

Sjednice Glavnog odbora saziva i njima predsjedava Predsjednik Glavnog odbora.

Sjednice Glavnog odbora mogu biti redovne i vanredne.

Vanredna sjednica Glavnog odbora može se sazvati na zahtjev 1/3 članova Glavnog odbora.

Inicijativu za sazivanje vanredne sjednice Glavnog odbora mogu podnijeti još i Predsjedništvo i Predsjednik Stranke.

Predsjednik Glavnog odbora dužan je da sazove vanrednu sjednicu u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 96.

Glavni odbor zasijeda ako je prisutno najmanje 2/3 članova Glavnog odbora, a odluke se donose natpolovičnom većinom glasova od ukupnog broja članova Glavnog odbora.

Većinom glasova od ukupnog broja članova, Glavni odbor donosi odluke:

- o pokretanju postupka za izglasavanje nepovjerenja Predsjedniku Stranke;
- o učešću na izborima i
- o stupanju u koaliciju, ili o istupanju iz koalicije.

Glavni odbor, po pravilu, glasa javno.

Kada se iz reda članova Glavnog odbora između više predloženih kandidata bira Predsjednik Glavnog odbora, potpredsjednici Glavnog odbora, članovi Predsjedništva i Sekretar Stranke, tada se izbor vrši tajnim glasanjem.

Glavni odbor može donijeti odluku da se izbor vrši i javnim glasanjem ako je utvrđeni prijedlog kandidata, indentičan broju članova organa u koji se biraju.

Predsjednik i potpredsjednik Glavnog odbora

Član 97.

Predsjednik Glavnog odbora se bira na prvoj konstituirajućoj sjednici Glavnog odbora. Za svoj rad odgovoran je Glavnom odboru i Predsjedniku Stranke.

Predsjednik Glavnog odbora je po funkciji član Predsjedništva SPU BiH i učestvuje u radu sjednica Predsjedništva SPU BiH.

U saradnji sa Predsjednikom Stranke, Predsjedništvom SPU BiH i potpredsjednicima Glavnog odbora priprema sjednice odbora, saziva i predsjedava sjednicom Glavnog odbora.

Odgovoran je za provedbu zaključaka i odluka Glavnog odbora.

Koordinira i usmjerava aktivnosti zaduženih članova Glavnog odbora na terenu.

U dogovoru sa Predsjednikom Stranke može u javnosti predstavljati stavove, zaključke i odluke organa Stranke.

U odsutnosti imenuje i ovlašćuje jednog od potpredsjednika da ga mijenja.

Potpredsjednici Glavnog odbora biraju se na prvoj konstituirajućoj sjednici odbora. Obaveze potpredsjednika se uređuju Poslovníkom o radu Glavnog odbora.

Za svoj rad potpredsjednici odgovaraju Glavnom odboru, Predsjedniku Glavnog odbora i Predsjedniku Stranke.

Član 98.

Predsjedniku i potpredsjedniku Glavnog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku i potpredsjedniku Glavnog odbora funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;
- opozivom ili razrješenjem od strane Glavnog odbora, kada ne sprovodi Program, Statut i odluke organa Stranke.

Inicijativu za opoziv Predsjednika i potpredsjednika Glavnog odbora mogu podnijeti najmanje $\frac{1}{3}$ članova Glavnog odbora i Predsjednik Stranke.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se opoziv traži.

Ako Glavni odbor opozove/razriješi dužnosti Predsjednika ili potpredsjednika Glavnog odbora na istoj sjednici bira novog Predsjednika/potpredsjednika ili imenuje vršioća

dužnosti, do okončanja izbora novog Predsjednika/potpredsjednika.

Opozvani ili razriješeni Predsjednik/potpredsjednik ima pravo prigovora Nadzornom odboru SPU BiH u roku od 15 dana od dana opoziva.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

Predsjednik Stranke

Član 99.

Predsjednik Stranke predstavlja i zastupa Stranku u političkom i javnom životu i rukovodi njom, u skladu sa Zakonom, Programom i Statutom Stranke.

Član 100.

Predsjednika Stranke bira Kongres, tajnim glasanjem, između najmanje dva predložena kandidata.

Svaki član Stranke može biti kandidovan za Predsjednika Stranke, pod uslovom da ispunjava utvrđene kriterije i ako ga predloži najmanje 5 općinskih/gradskih organizacija, ili najmanje dvije kantonalne/regionalne organizacije.

Općinski/gradski i kantonalni/regionalni odbori svoje prijedloge za izbor Predsjednika Stranke dostavljaju Predsjedništvu Stranke u pisanoj formi.

Većinom glasova članovi Glavnog odbora, na sjednici Glavnog odbora, mogu predložiti kandidata za Predsjednika Stranke.

Svaki član Stranke može se i samokandidovati za Predsjednika Stranke, pod uslovom da ispunjava utvrđene kriterije.

Predsjedništvo Stranke prima i evidentira prijedloge, utvrđuje prijedlog uže liste kandidata i istu dostavlja Glavnom odboru Stranke.

Glavni odbor ili Predsjedništvo Stranke po prenosu nadležnosti, donosi konačan prijedlog kandidata za Predsjednika Stranke i isti dostavlja Kongresu.

Član 101.

Kandidat koji u prvom krugu glasanja osvoji većinu glasova od ukupnog broja pozvanih delegata Kongresa, izabran je na funkciju Predsjednika Stranke.

Ukoliko na izborima za Predsjednika Stranke učestvuje više od 2 kandidata, a nijedan ne osvoji potrebnu većinu u prvom krugu glasanja, glasanje se nastavlja između dva kandidata koji su dobili najveći broj glasova.

Kandidat koji u drugom krugu glasanja osvoji više glasova od broja prisutnih delegata izabran je za Predsjednika Stranke.

Ukoliko u drugom krugu kandidati dobiju isti broj glasova, kompletna procedura kandidovanja i izbora se ponavlja.

Član 102.

Predsjedniku Stranke funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Predsjedniku Stranke funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u Stranci i
- opozivom od strane Kongresa.

Kongres može, većinom od ukupnog broj delegata, opozvati Predsjednika Stranke ako ne izvršava odluke Kongresa ili Glavnog odbora Stranke i ako ne poštuje Program i Statut Stranke.

Inicijativu za opoziv Predsjednika Stranke mogu pokrenuti: najmanje 2/3 članova Predsjedništva Stranke, najmanje 1/3 općinskih/gradskih organizacija, ili najmanje 2 kantonalne/regionalne organizacije.

U slučaju da Predsjednik Stranke podnese ostavku, ili bude opozvan, Glavni odbor će imenovati jednog od potpredsjednika za vršioca dužnosti Predsjednika do sprovođenja redovnog postupka za izbor novog Predsjednika Stranke.

Opozvani Predsjednik ima pravo prigovora Nadzornom odboru SPU BiH u roku od 15 dana od prijema odluke.

Član 103.

Nadležnosti Predsjednika Stranke:

- sprovodi odluke Kongresa i Glavnog odbora i rukovodi Predsjedništvom Stranke;
- saziva zasjedanje Kongresa i predsjedava Kongresom do izbora Radnog predsjedništva;
- saziva i predsjedava sjednicama Predsjedništva Stranke;
- koordinira i usklađuje rad organa Stranke, zastupničke grupe i funkcionera na nivou entiteta i Bosne i Hercegovine;
- donosi konačnu odluku o strukturi kompenzacijskih lista;
- predstavlja i zastupa Stranku u javnosti, političkom životu i pravnom prometu, a u skladu sa zakonima, Statutom i Programom Stranke;
- osigurava jedinstvo djelovanja svih organa i organizacija Stranke;
- ostvaruje komunikaciju sa predsjednicima općinskih/gradskih, kantonalnih/regionalnih organizacija i Distrikt Brčko BiH, radi dogovora o mjerama efikasnijeg sprovođenja politike Stranke;
- Predsjednik Stranke ima pravo da obustavi izvršenje odluka i drugih akata organa Stranke na nižim nivoima, kao i odluka komisija Predsjedništva Stranke, za

koje smatra da su u suprotnosti sa Programom, Statutom i drugim odlukama organa Stranke;

- Predsjednik je obavezan da, bez odlaganja, upozna Predsjedništvo Stranke o preduzetim mjerama. Predsjedništvo će raspravljati o tome i donijeti odluku u roku od 30 dana od dana prijema obavijesti;
- učestvuje u predlaganju kandidata za potpredsjednike Stranke, članove Predsjedništva i Sekretara Stranke;
- imenuje portparola Stranke;
- daje punomoć za zastupanje Stranke pred sudovima i drugim državnim organima;
- daje zaduženja potpredsjednicima i Sekretaru Stranke;
- podnosi izvještaj o radu Stranke Kongresu i Glavnom odboru;
- u hitnim slučajevima, Predsjednik Stranke može donijeti odluku izvršnog karaktera, iz nadležnosti drugih organa Stranke, ako donošenje takve odluke ne trpi odlaganje. Ovakvom odlukom ne mogu biti derogirana Statutom garantovana prava članova i propisane nadležnosti organa Stranke. Ovakva odluka mora biti verifikovana na prvoj, narednoj, sjednici tog organa.

Potpredsjednici Stranke

Član 104.

Stranka ima najmanje 3 potpredsjednika koje bira Glavni odbor na prijedlog Predsjednika Stranke.

Potpredsjednik je izabran ako za njega glasa većina od ukupnog broja članova Glavnog odbora.

Pri izboru potpredsjednika treba voditi računa o teritorijalnoj, spolnoj i nacionalnoj zastupljenosti.

Član 105.

Potpredsjednici pomažu Predsjedniku Stranke u obavljanju njegovih poslova.

Potpredsjednici Stranke ostvaruju politiku Stranke u pojedinim oblastima Programa za koje ih zaduži Predsjednik Stranke.

Za svoj rad, potpredsjednici su odgovorni Predsjedniku, Predsjedništvu i Glavnom odboru Stranke.

Glavni odbor može, na prijedlog Predsjednika Stranke, opozvati potpredsjednika Stranke ako ne izvršava odluke Glavnog odbora, Predsjedništva i Predsjednika Stranke i ako ne poštuje Program i Statut Stranke.

Predsjedništvo Stranke

Član 106.

Predsjedništvo Stranke je izvršno-operativni politički organ koji sprovodi politiku Stranke između dviju sjednica Glavnog odbora.

Predsjedništvo Stranke čine izabrani članovi i članovi po funkciji.

Izabrani članovi Predsjedništva SPU BiH su izabrani članovi iz reda članova Glavnog odbora na prvoj konstituirajućoj sjednici GO.

Članovi Predsjedništva po funkciji su:

- Predsjednik Stranke je po položaju Predsjednik Predsjedništva Stranke;
- Predsjednik Glavnog odbora Stranke;
- Sekretar Stranke i
- Predsjednici klubova u PS BiH, P F BiH i NS RS, ako ih Stranka ima.

Član 107.

Glavni odbor Stranke, na svojoj konstituirajućoj sjednici, iz reda članova Glavnog odbora izabраниh na Kongresu, natpolovičnom većinom članova, Glavnog odbora bira:

- članove Predsjedništva SPU BiH;
- potpredsjednike Stranke iz reda izabраниh članova Predsjedništva.

Osim Predsjednika Stranke, prijedlog kandidata za potpredsjednike, članove Predsjedništva i Sekretara Stranke, može podnijeti svaki član Glavnog odbora.

Način izbora i broj članova Predsjedništva i potpredsjednika, kao i način izbora Sekretara Stranke, utvrđuje Glavni odbor svojim Poslovníkom o radu.

Eventualno, u drugom krugu glasanja izabrani su oni kandidati koji dobiju najviše glasova prisutnih članova Glavnog odbora.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i na sve nivoe organizovanja u Stranci, a u skladu sa odlukom o organizovanju teritorijalne organizacije.

Član 108.

U slučaju da Glavni odbor Stranke izglasa nepovjerenje pojedinić članovima Predsjedništva, potpredsjedniku, Sekretaru, ili Predsjedništvu kao kolektivnom organu Stranke, ili u slučaju podnošenja ostavke, ili zbog drugih razloga prestanka funkcije, Glavni odbor će izvršiti izbor nedostajućeg broja članova Predsjedništva, ili potpredsjednika, ili izabrati nove članove Predsjedništva ili potpredsjednike, odnosno Sekretara Stranke.

Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju na sve nivoe organizovanja Stranke.

Član 109.

Predsjedništvo Stranke može imati najviše 11 članova, i to:

- Predsjednik Predsjedništva, ujedno i Predsjednik Stranke;
- 3 (tri) potpredsjednika;
- Sekretar Stranke, po funkciji;
- 5 (pet) članova Predsjedništva;
- Predsjednik Glavnog odbora, po funkciji.

Prema procjeni i opravdanoj potrebi, Glavni odbor može donijeti odluku o povećanju broja članova Predsjedništva.

Sjednicama Predsjedništva, po pozivu, mogu prisustvovati i druga lica.

Predsjedništvo punopravno odlučuje ako sjednici prisustvuje natpolovična većina članova Predsjedništva, a odluke se donose natpolovičnom većinom od ukupnog broj članova Predsjedništva.

Član 110.

Nadležnosti Predsjedništva Stranke su:

- donosi Poslovnik o svom radu;
- analizira aktuelnu političku situaciju i zauzima opće političke stavove;
- sprovodi odluke Kongresa i Glavnog odbora Stranke;
- priprema prijedloge odluka i drugih dokumenata koje donosi Glavni odbor;
- odlučuje o učešću Stranke na izborima, donosi smjernice, plan i program izborne kampanje;
- donosi prijedlog pravilnika o kriterijima i načinu kandidovanja za izbore na svim nivoima zakonodavne i izvršne vlasti u BiH, i za izbor u Stranci na svim nivoima organizovanja;

- učestvuje u predlaganju kandidata za izbore na svim nivoima;
- predlaže Glavnom odboru sastav glavnog izbornog štaba;
- odlučuje o učešću Stranke u izvršnoj vlasti;
- analizira rad predstavnika Stranke na svim nivoima zakonodavne vlasti;
- vodi kadrovsku politiku u Stranci;
- formira kadrovsku komisiju, kao stalno radno tijelo, čije nadležnosti reguliše posebnim aktom;
- usvaja prijedlog liste kandidata za zastupnike u PS entiteta i PS BiH;
- organizuje i vodi informativno-propagandnu djelatnost u Stranci;
- odlučuje o kandidatima za nosioce funkcija na državnom nivou i na nivou entitea i o kandidatima za funkcije u javnim preduzećima i ustanovama;
- predlaže Glavnom odboru izborne koalicije sa srodnim strankama za zajednički nastup na izborima, kao i postizborne koalicije;
- priprema sjednice Glavnog odbora;
- utvrđuje prijedlog članova stalnog sastava Glavnog odbora;
- predlaže kandidate za funkcije koje bira Glavni odbor;
- predlaže političke i druge odluke i dokumenta koje donosi Glavni odbor;
- inicira i ostvaruje saradnju sa srodnim strankama u BiH i inozemstvu;
- po potrebi, donosi odluku o personalnim i kadrovskim rješenjima za kantonalne/regionalne, općinske/gradske organizacije Stranke i Distrikt Brčko BiH;

- u izuzetnim slučajevima, a zbog hitnosti, Predsjedništvo može donositi odluke iz nadležnosti Glavnog odbora, ili Kongresa, s tim što je obavezno tražiti verifikaciju tih odluka na prvoj narednoj sjednici tih organa;
- donosi akte o organizaciji i radu Sekretarijata Stranke, kao i o materijalnom i finansijskom poslovanju;
- utvrđuje stalna zaduženja članovima Predsjedništva Stranke;
- verifikuje liste i potvrđuje nosioce lista za lokalne izbore;
- analizira sprovođenje izbornih ciljeva i ostvarenih rezultata i predlaže potrebne mjere za prevazilaženje slabosti;
- priprema i utvrđuje prijedloge o naknadama za rad u organima i radnim tijelima na svim nivoima organizovanja Stranke;
- prema potrebi, donosi odluku o formiranju statutarne komisije čije nadležnosti definiše posebnim aktom;
- donosi odluku o osnivanju općinskih/gradskih organizacija, kantonalnih/regionalnih organizacija i interesnih oblika organizovanja na nivou Stranke;
- obavlja i druge poslove koje mu povjeri Glavni odbor.

Predsjedništvo za svoj rad odgovara Glavnom odboru i Predsjedniku Stranke.

Član III.

Predsjedništvo može, između dviju sjednica Glavnog odbora, u okviru prenesenih nadležnosti, donijeti odluku o raspuštanju organa općinskih i kantonalnih organizacija, u slučajevima:

- pasivnosti i neostvarivanja programskih ciljeva Stranke;

- djelovanja koje je suprotno političkim i programskim ciljevima Stranke;
- neizvršavanja odluka i zaključaka Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke;
- loših međuljudskih odnosa koji narušavaju jedinstvo općinske/gradske ili kantonalne/regionalne organizacije, a što se negativno odražava na rad, red, ugled i djelovanje Stranke;
- slabih izbornih rezultata i nedovoljne angažovanosti u predizbornim aktivnostima i kampanji.

Članovi raspuštenih organa imaju pravo prigovora Nadzornom odboru Stranke, u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Odluka Nadzornog odbora je konačna.

Predsjedništvo je dužno da preduzme mjere kojima se osigurava funkcionisanje organizacije kojoj su raspuštani organi, tako što će imenovati povjerenika, odnosno povjerenstvo.

Povjerenik, odnosno, povjerenstvo je dužno da u roku od 60 dana organizuje izbornu Konferenciju, koja će izabrati Predsjednika i druge organe organizacije.

Nadzorni odbor Stranke

Član 112.

Nadzorni odbor je organ Stranke kojeg bira Kongres. Nakon izbora članova Nadzornog odbora, Predsjednik Stranke saziva konstituirajuću sjednicu na kojoj članovi iz svog sastava biraju Predsjednika i potpredsjednika Nadzornog odbora.

Članovi Nadzornog odbora ne mogu biti istovremeno i članovi drugih organa Stranke istog nivoa organizovaja.

Za svoj rad Nadzorni odbor je odgovoran Kongresu Stranke.

Član 113.

Nadležnosti Nadzornog odbora su:

- donosi Poslovnik o radu;
- nadzire zakonitost i statutarnost rada svih organa i tijela Stranke, a posebno njihovo materijalno i finansijsko poslovanje, kao i raspolaganje imovinom;
- svaki izvještaj o materijalno-finansijskom poslovanju koji se podnosi Predsjedništvu, Glavnom odboru ili Kongresu Stranke, mora imati i mišljenje Nadzornog odbora;
- sačinjava informaciju o kontroli finansijskog poslovanja Stranke i isti dostavlja Glavnom odboru i Predsjedništvu Stranke;
- u slučaju uočenih nepravilnosti, Nadzorni odbor će, bez odlaganja i pismeno, obavijestiti Predsjednika Stranke i Predsjedništvo, kao i kontrolisani organ radi otklanjanja nepravilnosti;
- ostvaruje uvid u prikupljanje i način trošenja članarine;
- prati planiranje i finansiranje izbornih kampanja i zakonitost utroška na svim nivoima organizovanja;
- prati stanje imovine i predlaže način njene upotrebe;
- prema potrebi ostvaruje uvid u stanje i na nižim nivoima organizovanja;
- Utvrđuje činjenice po prigovorima i donosi odluke po istim.

Član 114.

Nadzorni odbor, po pravilu, radi u punom sastavu.

Nadzorni odbor punopravno odlučuje ako sjednici prisustvuje natpolovična većina članova, a odluke se donose većinom prisutnih od ukupnog broja članova Nadzornog odbora.

Pri ocjenjivanju statutarnosti rada organa Stranke, Nadzorni odbor će uzeti u obzir sve činjenice i mišljenja strana unutar organa organizacija Stranke, kao što su: prigovori, odluke, žalbe i dr.

Nadzorni odbor je dužan pismeno odgovoriti podnosiocu zahtjeva, u roku od 30 dana od dana donošenja zahtjeva.

Svi organi Stranke su dužni postupati po odlukama i nalogu Nadzornog odbora.

Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na niže oblike organizovanja.

Članu Nadzornog odbora funkcija prestaje istekom mandata.

Članu Nadzornog odbora funkcija prestaje prije isteka mandata:

- ostavkom;
- prestankom članstva u stranci.

Glavni odbor može kooptirati novog nedostajućeg člana Nadzornog odbora do Kongresa.

Sekretar Stranke

Član 115.

Sekretara Stranke bira Glavni odbor, na prijedlog Predsjednika Stranke.

Mandat Sekretara Stranke je 4 godine, sa mogućnošću reizbora.

Sekretar Stranke za svoj rad odgovara Glavnom odboru i Predsjedniku Stranke.

Član 116.

Nadležnost Sekretara Stranke:

- organizuje i koordinira rad organa i tijela Stranke;

- odgovoran je za unapređenje organizacijske strukture i unutarstranačke komunikacije;
- odgovoran je za organizaciju izvršenja odluka Predsjednika, Predsjedništva, Glavnog odbora i Nadzornog odbora Stranke;
- odgovoran je za sprovođenje Statuta i odluka organa i tijela Stranke;
- stara se i odgovara Predsjedništvu Stranke za rad i organizaciju Sekretarijata Stranke;
- učestvuje u pripremi i radu organa i tijela Stranke, te priprema i osigurava organizacione, materijalne i tehničke uslove za njihov rad;
- organizuje i koordinira poslovanje Stranke, naročito materijalno-finansijsko;
- u slučaju potrebe, dužan je pismeno ukazati, bilo kojem organu ili tijelu Stranke, da postupa suprotno odredbama Statuta, općim aktima i odlukama organa Stranke;
- priprema sjednice organa Stranke i priprema izradu općih akata;
- učestvuje u pripremi odluka koje se odnose na rad Stranke i njenih stručnih službi;
- prati brojno stanje članstva i stara se o razvoju infrastrukturne mreže Stranke;
- predlaže Predsjedništvu Stranke odluku o izradi pečata općinskim/gradskim i kantonalnim/regionalnim odborima i određuje osobu za preuzimanje pečata, dokumentacije i imovine raspuštenih organa, u skladu sa odlukom Predsjedništva Stranke;
- po ovlaštenju Predsjednika Stranke, ili Predsjedništva Stranke, potpisuje dokumenta prema specifikaciji iz ovlaštenja;

- priprema prijedlog finansijskog plana za narednu kalendarsku godinu i koordinira izradu finansijskih planova organizacija na svim nivoima;
- ako drugačije nije određeno, odgovara za finansijsko poslovanje, podnošenje izvještaja i vođenje knjiga Stranke i ovlašten je da kontaktira sa nadležnim organima;
- izvršava i druge zadatke koje dobije od Predsjednika, Predsjedništva i Glavnog odbora Stranke;
- u slučaju duže odsutnosti, ili spriječenosti Sekretara Stranke da obavlja svoju dužnost, Predsjedništvo Stranke će imenovati osobu iz sastava Sekretarijata, ili člana Predsjedništva Stranke, koja će obavljati poslove Sekretara za vrijeme njegove odsutnosti.

Za vrijeme angažovanja i svoj rad u Stranci, Sekretar Stranke prima nadoknadu u skladu sa odlukom Predsjedništva SPU BiH.

Sekretaru Stranke funkcija prestaje istekom mandata.

Prije isteka mandata, Sekretaru Stranke funkcija prestaje:

- ostavkom;
- prestankom članstva u SPU BiH;
- opozivom ili razrješenjem od strane Glavnog odbora, kada ne sprovodi Program, Statut i odluke organa Stranke.

Inicijativu za opoziv Sekretaru stranke podnosi najmanje 1/3 članova Glavnog odbora i Predsjednik Stranke.

Inicijativa mora da sadrži razloge zbog kojih se opoziv traži.

Ako Glavni odbor opozove/razriješi dužnosti Sekretara Stranke na istoj sjednici bira novog Sekretara ili imenuje vršioca dužnosti, do okončanja izbora novog Sekretara Stranke.

Opozvani ili razriješeni Sekretar Stranke ima pravo prigovora Nadzornom odboru SPU BiH u roku od 15 dana od dana opoziva.

Do okončanja postupka po prigovoru, njegov status miruje.

V. ODNOSI U SPU BIH

Član 117.

Odnosi članstva, organizacija i organa SPU BiH izgrađuju se na principima međusobnog uvažavanja, poštovanja, tolerancije i savremene demokratije.

Demokratski princip je osnovno načelo za utvrđivanje politike SPU BiH i djelovanje organizacije i organa kao i tijela SPU BiH.

Sve funkcije u SPU BiH jednako su dostupne ženama i muškarcima.

Ukupna kadrovska politika u SPU BiH bazira se na punoj afirmaciji uključivanja kako penzionera tako i mladih školovanih kadrova koji mogu ostvariti sve ono što iskustvo starijih može ponuditi.

Posebno mjesto u ovim odnosima zauzima ostvarivanje pune saradnje članova SPU BiH koji su ujedno članovi Udruženja penzionera da ostvaruju punu saradnju sa organima penzionera na svim nivoima, računajući od općinskih udruženja preko kantonalnih saveza i Saveza udruženja penzionera Federacije BiH. Tu se treba ostvariti korektna saradnja koja će biti obostrano korisna.

U cilju informiranosti i demokratske komunikacije unutar SPU BiH članovi imaju pravo da pokreću inicijative i postavljaju pitanja organima i nosiocima funkcija u SP/U BiH na koja trebaju dobiti i konkretne odgovore najkasnije u roku od 30 dana.

Član 118.

U SPU BiH je dozvoljeno pravo i na javno iskazivanje manjinskog mišljenja ukoliko ono nije u suprotnosti sa odredbama Statuta i Programa SPU BiH.

VI. INTERESNI OBLIK ORGANIZOVANJA

Član 119.

U sklopu teritorijalne organizacije Stranke, na nivou općine, grada, kantona i Stranke, osnivaju se interesni oblici organizovanja koji okupljaju članove čije je djelovanje specifično u određenim oblastima političkog i društvenog života.

Odluku o osnivanju interesnih oblika organizovanja, prava i obaveze, donose nadležni odbori na odgovarajućem nivou organizovanja Stranke.

Član 120.

Na nivou općine, kantona i Stranke obavezno djeluje aktiv žena-članica i simpatizerki Stranke (u daljnjem tekstu: aktiv žena).

Predsjedništvo Stranke donosi odluku o organizovanju interesnog oblika Aktiva žena SPU BiH.

Aktiv žena na općinskom/gradskom i kantonalnom/regionalnom nivou, svojom odlukom bliže određuje način organizovanja i djelovanja.

Član 121.

Na nivou općine, kantona i Stranke, djeluje aktiv mladih-članova i simpatizera Stranke (u daljnjem tekstu: Aktiv mladih).

Aktiv mladih se organizuje u općinskim/gradskim organizacijama u kojima ima najmanje 20 članova do 30 godina starosti.

Aktiv mladih se obavezno organizuje na nivou kantona, ako su fomirani aktivni mladih u najmanje 3 općine tog kantona.

Aktiv mladih na općinskom i kantonalnom nivou, svojom odlukom bliže uređuje način svog organizovanja i djelovanja.

VII. KOORDINACIJA I PRAVO NADZORA

Član 122.

Mjesni, općinski/gradski i kantonalni/regionalni odbori su dužni da pismeno zatraže saglasnost na izbor kandidata, od neposredno višeg organa Stranke, u roku od 15 dana od dana izbora.

Neposredno viši organ Stranke dužan je da pismeno odgovori na zahtjev, u roku od 15 dana od dana prijema istog.

U slučaju da viši organ ne odgovori u propisanom roku, smatraće se da je prećutno data saglasnost na izbor.

U slučaju da je uskraćena tražena saglasnost, kompletna procedura izbora se ponavlja.

Član 123.

Na izbor Predsjednika i potpredsjednika mjesnog odbora, pismenu saglasnost daje nadležno Predsjedništvo općinske/gradske organizacije, odnosno, povjerenik ako obnaša dužnost organa.

Na izbor Predsjednika i potpredsjednika općinske/gradske organizacije pismenu saglasnost daje nadležno Predsjedništvo kantonalne/regionalne organizacije, odnosno kantonalno povjereništvo ili kantonalni/regionalni povjerenik uz konsultaciju sa Predsjedništvom Stranke.

Na izbor Predsjednika i potpredsjednike kantonalne/regionalne organizacije pismenu saglasnost daje Predsjedništvo Stranke.

Pravo nadzora

Član 124.

Pravo nadzora podrazumijeva da:

- nadležni općinski/gradski odbor ima pravo neposrednog nadzora nad radom mjesnih odbora, odnosno mjesnih povjereništava, ili mjesnih povjerenika;
- nadležni kantonalni/regionalni odbor ima pravo neposrednog nadzora nad radom općinskih/gradskih odbora, odnosno općinskih/gradskih povjereništava, ili općinskih/gradskih povjerenika;
- Glavni odbor Stranke, pored nadležnosti propisanih u čl. 75-81 Statuta, ima pravo nadzora nad radom kantonalnih/regionalnih odbora, odnosno kantonalnih/regionalnih povjereništava, ili kantonalnih/regionalnih povjerenika, kao i nižih organizacionih oblika djelovanja;

Nadležni organ će preduzeti potrebne mjere u cilju otklanjanja uočenih propusta te odrediti način i rok u kojem se ti propusti trebaju otkloniti.

Zastupnici Stranke

Član 125.

Zastupnici i vijećnici Stranke su članovi Stranke koji u PS BiH, Parlamentu Federacije BiH, Narodnoj skupštini RS, Skupštini Brčko distrikta, kantonalnim skupštinama i općinskim/gradskim vijećima predstavljaju Stranku, zastupaju i sprovode njene političke stavove i programske ciljeve.

Član 126.

Prilikom predlaganja kandidata na izborne liste, odnosno određivanja pozicije na glasačkom listiću, uzeti u obzir rad

i doprinos u Stranci, ugled koji kandidat ima u javnosti i sredini u kojoj živi, njegove moralne osobine, organizacione i političke sposobnosti i dr.

Član 127.

Izborne liste za zastupnike u skupštine entiteta i PS BiH, kao i redoslijed na tim listama, utvrđuje Predsjedništvo Stranke, uzimajući u obzir prijedloge od općinskih/gradskih i kantonalnih/regionalnih organizacija Stranke i vodeći računa o teritorijalnoj zastupljenosti.

Izborne liste za zastupnike u kantonalnim skupštinama, odnosno za vijećnike u općinskim/gradskim vijećima, kao i redoslijed na tim listama, utvrđuje Predsjedništvo Stranke, a na prijedlog općinskih/gradskih i kantonalnih odbora.

Predsjedništvo Stranke ima pravo korigovati liste i nosioce lista, ukoliko procijeni da liste nisu u skladu sa Izbornim zakonom BiH, odlukama i instrukcijama CIK-e.

Član 128.

Zastupnici, vijećnici i drugi predstavnici Stranke u organima vlasti, javnim preduzećima i ustanovama, obavezni su da stalno učestvuju u djelovanju Stranke i sprovode njene odluke.

Obaveze zastupnika i funkcionera na entiteskim i državnom nivou detaljnije će propisati Glavni odbor, a obaveze zastupnika kantonalnih skupština i vijećnika kao i lokalnih funkcionera, propisuje Predsjedništvo Stranke.

Član 129.

Svi zastupnici, vijećnici i funkcioneri dužni su da materijalno pomažu Stranku, na osnovu akta kojeg donosi Predsjedništvo Stranke.

VIII. IMOVINA I FINANSIRANJE STRANKE

Član 130.

Stranka može imati sopstvenu imovinu koju čine pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, novčana sredstva i druga imovinska prava koje koristi i raspolaže radi ostvarivanja ciljeva i zadataka utvrđenih Statutom.

Stranka može sticati pravo svojine na pokretnim i nepokretnim stvarima, kao i pravo raspolaganja, pravo korištenja, odnosno druga prava na nepokretnostima, saglasno zakonu.

Odluku o kupovini pokretnina (kancelarijska oprema, motorna vozila i sl.) kao i načinu njihovim raspolaganjem, donosi Predsjedništvo Stranke.

Odluku o materijalnom poslovanju i drugim novčanim ulaganjima donosi Predsjedništvo Stranke.

Član 131.

Stranka ostvaruje prihode od:

- članarine;
- dotacija iz budžeta;
- prihoda od imovine u vlasništvu Stranke (ako je ima);
- dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica;
- dobiti preduzeća u vlasništvu Stranke, koja se bave djelatnostima u skladu sa zakonom i
- na drugi zakonom dozvoljen način.

Finansijskim planom, kojeg donosi Predsjedništvo Stranke, raspoređuju se prihodi prema izvorima, a rashodi prema namjeni, u skladu sa ciljevima i zadacima Stranke.

Predsjedništvo Stranke može u toku godine, vršiti izmjene visine pojedinih prihoda ili rashoda u finansijskom planu, ali u okviru ukupno planiranih sredstava i u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

Član 132.

Finansijsko poslovanje Stranke obavlja se putem transakcijskog računa i blagajne.

Primitak i izdatak sredstava može se izvršiti samo na osnovu urednih pisanih naloga, snabdjevenih potpunom dokumentacijom.

Svaka promjena mora biti odmah evidentirana u knjigovodstvu, u skladu sa zakonom i računovodstvenim standardima.

Finansijsko poslovanje Stranke uređuje se posebnim pravilnikom, u skladu sa zakonom.

Član 133.

Niže organizacione jedinice mogu stvarati obaveze u platnom prometu sa trećim licima samo u okviru finansijskog plana odobrenog od Predsjedništva Stranke i u skladu sa važećim propisima.

Član 134.

Stranka može, radi ostvarivanja dobiti, u skladu sa Zakonom, osnivati privredna društva i druge organizacije.

Odluku o formiranju društava donosi Predsjedništvo Stranke.

Godišnji prihod Stranke, po osnovu dobiti od preduzeća, mora biti usklađen sa ukupnim godišnjim prihodom Stranke.

Član 135.

Sva imovina Stranke je nedjeljiva i njome raspolaže Predsjedništvo Stranke.

Službena i poslovna tajna

Član 136.

Službenom tajnom Stranke, smatraju se:

- isprave i lični podaci o članovima Stranke, dokumentacija o njihovom političkom djelovanju, podaci o donatorima Stranke, osim isprava, podataka i dokumenata za koje je Glavni odbor dao odobrenje za objavljivanje, a na osnovu prethodnog pristanka člana ili donatora;
- isprave i podaci o općem, ili trenutnom, finansijskom i drugom materijalnom stanju Stranke, osim onih isprava i podataka koje je Stranka dužna dostavljati nadležnim organima državne vlasti i CIK-u;
- isprave i podaci naznačeni kao „Službena tajna“ od strane drugih pravnih lica.

Poslovnom tajnom Stranke smatraju se:

- isprave, podaci i dokumentacija o drugim osobama, ili institucijama, s kojima saraduje Stranka, a nalaze se u privremenom, ili trajnom, posjedu Stranke, osim onih za čiju objavu je Glavni odbor Stranke dao prethodno odobrenje;
- isprave i podaci naznačeni kao „Poslovna tajna“ od strane drugih pravnih lica.

Službenom, ili poslovnom tajnom smatraju se i druge odluke, isprave i podaci vezani za rad i političko djelovanje Stranke, čije bi objavljivanje bilo protivno interesima Stranke i uspješnom obavljanju službenih poslova, o čemu odlučuje Glavni odbor Stranke.

Odluku o tome šta se smatra službenom i poslovnom tajnom donose nadležni organi na svim nivoima organizovanja Stranke.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 137.

Rad Stranke prestaje odlukom Kongresa Stranke.

Član 138.

U slučaju prestanka sa radom, imovina Stranke prelazi u vlasništvo onog organa za kojeg se opredijeli i donese odluku Kongres Stranke.

Član 139.

Autentično tumačenje odredaba Statuta daje Glavni odbor SPU BiH, a prijedlog tumačenja priprema Komisija za Statut i pravna pitanja. Komisija je radno tijelo Predsjedništva SPU BiH.

Član 140.

Ovaj Statut usvojen je na Kongresu Stranke penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine, dana 29.06.2019. godine.

Po prenosu nadležnosti sa Kongresa, Prečišćeni tekst Statuta donosi Glavni odbor Stranke.

Broj: 01-225-1/19
Sarajevo, 29.06.2019.godine

Predsjednik SPU BiH

Dževahid Sokić s.r.

P R O G R A M

Stranke penzionera/umirovljenika BiH

Sarajevo, 29.06.2019.godine

U V O D

Polazeći od činjenice da je u BiH skoro jedna trećina njenih građana ispod granice siromaštva i da je još najmanje oko pola miliona siromašnih, da su penzioneri jedna od najugroženijih kategorija građana u BiH, Stranka penzionera umirovljenika Bosne i Hercegovine je kao politička Stranka, neophodna i potrebna u Bosni i Hercegovini i ona ima svoje mjesto i ulogu bez obzira da li bila u vlasti ili u opoziciji.

Na osnovu rasprave na 44. sjednici Predsjedništva SPU BiH održanoj u martu. 2019. godine, ocijenjeno je da postoji potreba da se izvrše značajnije promjene u Programu Stranke jer intenzitet promjena u svijetu, Evropi i regionalnom okruženju Bosne i Hercegovine, kao i u samom bosanskohercegovačkom društvu je takav da traži nove vizije i odgovore o budućnosti zasnovanoj na novim idejama koje vode ka uređenju BiH kao socijalne države.

U svom inoviranom Programu, SPU BiH nudi vlastitu viziju razvoja bosanskohercegovačkog društva kao modernog društva zasnovanog na principima slobode, jednakosti, pravde, humanizma i solidarnosti. Da se u Ustavu BiH i u praksi Bosna i Hercegovina mora urediti odnosno definisati i kao socijalna država, iz čega proizilazi da se, pored prava na političko organizovanje i djelovanje, građanima moraju garantovati socijalna i ekonomska prava, što je karakteristika svih uređenih društvenih zajednica i demokratskih država.

Reforma obrazovanja, penzionog sistema, javne uprave i ustavne reforme su nezaobilazna pitanja o kojima će se Stranka u svom budućem djelovanju baviti jer bez uređenosti ovih oblasti teško je uskladiti: ekonomka i socijalna pitanja, pitanja sigurnosti i vanjske politike i druga pitanja važna za BiH i njene građane.

Na osnovu rasprave i usvojenih amandmana na Drugom Kongresu SPU BiH, održanom 29.06. 2019. godine, usvojen je ovaj konačni sadržaj inoviranog Programa SPU BiH.

I. Programski ciljevi i osnovna načela djelovanja

Primarni cilj ovog programa je da nam ukaže na jasan pravac djelovanja, razvoja i jačanja SPU BiH da putem akcionog djelovanja podstakne rješenja kao što su: kvalitetnije lokalne usluge; unapređenje tekuće i razvojne privredne politike; više socijalne pravde i vladavine prava; više radnih mjesta; kvalitetnije obrazovanje i zdravstvene usluge; *veće penzije za ugodnije starenje* i razvoj prema prioritetima za bolji život građana u modernije razvijenom i otvorenom društvu.

SPU BiH je stranka čija je temeljna politička odrednica zalaganje za BiH kao suverenu, socijalnu i pravnu državu s parlamentarnom demokratijom, sa usmjerenim težištem na trajno širenje socijalnih, ekonomskih i svih savremeno primjenjivih i neophodno potrebnih političkih sloboda i ljudskih prava.

Ciljevi, zadaci, način i metode njihova ostvarivanja, konkretnije su definisani po određenim oblastima, koje će članstvu i građanima BiH biti dostupne i na osnovu kojih će moći pratiti naše djelovanje i rezultate, a stranka će biti otvorena za kritike, sugestije i prijedloge u cilju lakšeg i potpunijeg kreiranja i iznalaženja najkvalitetnijih primjenjivih rješenja za dobrobit cjelokupne BiH zajednice.

Pretpostavku za ostvarivanje načela našeg djelovanja nalazimo ponajprije u zahtjevu za promjenom politike, te stila i načina njezina vođenja. U našem svakodnevnom djelovanju zahtijevat ćemo takve promjene koje će imati za cilj novi način poimanja politike, da se manje vlada, a više služi narodu, da se teži razvoju bolje budućnosti, da se zalaže za prevlast istine i pravde umjesto obmana, moći i pohlepe.

Etička reforma političkog sistema u BiH jedan je od važnih i prioritarnih zadataka SPU-a, to je pravi put i najbolji način da se isprave greške iz prošlosti i prevlada kriza u koju je upalo bosanskohercegovačko društvo.

Otvorenost Stranke ostvarit ćemo zalažući se na povezivanju s drugim sličnim strankama, udruženjima i asocijacijama, čija se osnovna načela djelovanja potvrđuju u borbi za individualnu slobodu i dobrobit svih građana Bosne i Hercegovine.

Ostvarivanje stečenih prava i drugih prava iz penziono/ mirovinskog i zdravstvenog sistema osiguranja, te aktivnosti za ukupno poboljšanje materijalnog i društvenog položaja penzionera/umirovljenika usmjerenih prema tijelima vlasti od lokalne uprave i samouprave do PS entiteta i PS BiH, provodit ćemo u saradnji i zajedno sa udruženjem penzionera/umirovljenika i drugim nevladinim organizacijama koje se programski bave ljudskim, ekonomskim i socijalnim pravima.

U našoj Stranci ima mjesta za sve građane, bez obzira na nacionalnost, starost i zvanje, koji žele biti aktivni sudionici u borbi da u BiH vladaju poštovanje, poštenje i pravda.

Za izgradnju imidža i ugleda Stranke, njeno akciono, organizaciono djelovanje i jačanje, odgovornost svakako leži na rukovodstvu Stranke koje treba biti prepoznatljivo po: moralnosti, idejama, sposobnosti, odlučnosti, odgovornosti, demokratičnosti i spremnosti za dijalog unutar Stranke i sa konkurentima bez obzira na njihovu političku doktrinu i ideološku odrednicu.

Uspješnost ostvarenja programskih ciljeva bit će mjerljiv po kvalitetu i vrijednosti aktivizma među članstvom Stranke.

Zato će se unutar Stranke i među članstvom stalno razvijati svijest o potrebi za novom politikom i promjenama, te o neophodnosti borbe protiv prisutnog, a godinama u BiH ciljano građenog osjećaja apatije, nemoći, ovisnosti, nespremenosti za promjene, kukavičluka, i drugih vrsta slabosti.

Potvrdit ćemo našu čvrstu opredjeljenost i svjesnost da na osjetljivijem dijelu društva - našoj djeci dugujemo život bez nasilja i straha, da ćemo se temeljito pozabaviti korijenima nasilja ma odakle ono dolazilo (ekonomsko, psihološko, fizičko, medijsko) i da ćemo o tome imati jasne političke stavove i akcije u borbi protiv nasilja.

Zalagat ćemo se i biti dosljedni u poštivanju kulturnih i običajnih različitosti. Samo na takav način svako od nas može pokazati koliko zapravo poštuje i svoje vlastite.

Prisutna diskriminacija, mržnja i nasilje nije ništa drugo no manifestacija slabosti, koja nas potiskuje iz stvarnog u nestvarno ponašanje i življenje. U našem djelovanju ovo treba stalno isticati među građanstvom i javno se suprotstavljati negatorima različitosti i širenju netrpeljivosti i mržnje prema onom drugom i drugačijem.

Ova načela bez specifičnih ideoloških karakteristika su temeljno polazište političkog i društvenog djelovanja Stranke, iz čega se vidi i otvorenost prema svim društvenim strukturama građana BiH.

I.I. Politički ciljevi

Poučeni činjenicom da je Bosna i Hercegovina neuređena društvena zajednica sa nestabilnim institucijama, SPU BiH će svoju politiku temeljiti na: odgovornosti i transparentnosti i nećemo biti sljedbenici politika koje zabavljaju jav-

nost mnoštvom proizvedenih nebitnih informacija, kako građani ne bi razmišljali o stvarnim problemima i stekli potrebna i neophodna saznanja u razumjevanju suštine problema i stvarnog stanja u državi. Naše viđenje je da samo dobro informisan građanin može biti konstruktivan sudionik u participativnoj političkoj i građanskoj kulturi i samo kao takav može vršiti pritisak i uticaj na politiku i političare za iznalaženje najboljih rješenja za opće dobro.

Prioritetan zadatak u našem djelovanju bit će borba za promjene ekonomsko socijalnog stanja i da se uhvatimo u koštac sa kriminalom i korupcijom koji su glavni generatori krize i obespravljenosti.

Jedan od važnih političkih ciljeva Stranke bit će u stalnom projektovanju aktivnosti na afirmaciji vrijednosti i implementaciji standarda u oblasti: kulture, sporta, nauke, ekonomije, ekologije, politike, sigurnosti i sl.

Uspješne politike i političkog komuniciranja u višenacionalnoj društvenoj zajednici kao što je bosanskohercegovačka ne može biti bez dijaloga i dijaloške političke kulture. Polazna tačka za naše političko djelovanje i ciljeve u građenju mira i dostojnog života ljudi u BiH, temelji će se na dijaloškoj političkoj kulturi za koju je potrebno: podizati nivo opšte i političke kulture građana; prihvatanje univerzalnih ideja i vrijednosti kao mjerila političke orijentacije.

U svom političkom djelovanju zahtijevat ćemo i boriti se zato da mjesto odlučivanja moraju biti parlamentarne skupštine entiteta i BiH, gdje se prethodno izražavaju i usklađuju različita stajališta i donose odluke koje su od interesa za državu.

Zakoni moraju biti moralni i po mjeri građanina, da mu osiguravaju socijalnu sigurnost i dostojan život bez neizvjesnosti. Za izradu dobrih propisa zalagat ćemo se da bude uspostavljena stručna, dobro ustrojena i odgovorna državna uprava, kojoj će glavna preokupacija biti kvalitetno i brzo ostvarivanje prava građana te njihova zaštita i unaprjeđenje funkcionalnosti države na svim nivoima.

Razvoj BiH će biti temeljni zadatak Stranke, kao što je zadatak i svake demokratski izabrane vlasti koja mora biti funkcionalna, nekorumpirana i ekonomski usmjerena. Za to nam trebaju moralni, humani, stručni ljudi, odgovorni i savjesni u izvršavanju zadataka za izgradnju budućnosti BiH, a ne pohlepni i politički podobni i odgovorni samo svojoj političkoj stranci.

Želimo biti značajan politički faktor aktivno uključen u politički život države kao njen ravnopravni subjekt sa ostalim strankama u odlučivanju sudbine države BiH i njenih građana.

Posebna briga Stranke će se odnositi na očuvanje samostalne, slobodne i nedjeljive Bosne i Hercegovine, za istinsku demokratiju u pravnoj državi s nesebičnom brigom za ljudsko dostojanstvo, vodeći brigu o sreći i blagostanju svakog čovjeka bez obzira na njegovu socijalnu, društvenu, političku, nacionalnu, spolnu i vjersku pripadnost.

Naš cilj je izgradnja otvorenog društva utemeljenog na vrijednostima poštivanja ljudskog dostojanstva.

I.II. Interesni ciljevi

Pored političkih i drugih programskih ciljeva Stranka definiše i osnovne interesne ciljeve za koje će se boriti u svom budućem djelovanju:

- zahtijevat ćemo uvođenje i uređenje jedinstvenog sistema registracije, kontrole i naplate doprinosa što bi svakako bila šansa za poboljšanje fonda PIO;
- insistirati na kažnjavanju za utaju poreza na dobit i dohodak;
- zalagat ćemo se i zahtijevati da se sva imovina koja je pripadala penzionom fondu vrati u fond kao što su zgrade, dionice, krediti i sl., a za do sada otuđenu imovinu izvrši pravično obeštećenje i sredstva prebace na račun fonda;
- pravo na penziju zarađenu radom i uplatama zakonom određenih doprinosa utvrditi kao stečeno imovinsko pravo zaštićeno Ustavom BiH;
- izboriti se za usklađivanje penzije za postotak rasta BDP, tako da starosna penzija se poveća do 70 % prosječne plate zaposlenih na završetku godine;
- osigurati pravo da bračni drug koji ima nižu penziju od penzije umrlog bračnog druga može koristiti povoljniju penziju;
- zalagat ćemo se da se pravedno i adekvatno u skladu sa zakonskim propisima i normama riješe problemi pensionera vojnih osiguranika, kako bi se izbjegla svaka vrsta diskriminacije;
- zahtijevat ćemo od vlasti da ažurno izmiruju preuzete obaveze po pitanju participacije dijela sredstava za povoljnije penzije i tražit ćemo odgovornost za sve one koji opstruiraju izmirenje dugova prema penzionom fondu;

- zahtijevat ćemo da budemo strateški partner u donošenju i primjeni Strategije reforme penzionog sistema koji ne smije biti nepovoljan i diskriminirajući;
- osigurati potpunu zdravstvenu zaštitu i oslobođenje od participacije za lijekove i liječenje za sve penzionere sa penzijama ispod 500 KM;
- osigurati jeftiniju turističko-izletničku i banjsku ponudu za penzionere posebno za one starije životne dobi i s najnižim penzijama;
- insistirat ćemo da se adekvatno riješi pitanje ostvarenja prava u oblasti penziono invalidskog osiguranja zemljoradnika koji su u veoma nepovoljnom položaju;
- zalagat ćemo se za odgovoran, stručan i sinhronizovan pristup na reformi penzionog sistema u svim segmentima društva, reforma ne smije doći u pitanje zbog funkcionalnosti sistema u budućnosti;
- posebno ćemo se fokusirati na problem odlaska obrazovanih mladih kadrova, starenje stanovništva i populacionu politiku;
- povećanje broja korisnika penzija, a istovremeno povećanje broja nezaposlenih je problem koji zabrinjava i tome ćemo posebno biti posvećeni u svom djelovanju.

II. Ekonomska politika i razvoj

Kompleksan administrativni sistem u BiH, ima za posljedicu da je zakonodavstvo izdijeljeno na više nivoa vlasti u zemlji, pa je često neusklađeno i neadekvatno, a to predstavlja značajnu barijeru za efikasnije investicije i strana ulaganja u pravcu ukupnog ekonomskog jačanja i razvoja BiH.

Ovakav sistem producira nejedinstven ekonomski prostor, isključuje vođenje cjelovite makroekonomske politike, sputan slobodan tok ljudi, kapitala i robe, nejedinstvenu ekonomsku legislativu, dok s druge strane se mora imati u vidu intenziviranje procesa globalizacije i u tom okviru, proces europeizacije najširih prostora, država i regija cijelog evropskog kontinenta.

Uzroci sadašnjeg lošeg ekonomskog stanja su, objektivno i prije svega unutrašnje prirode, a aktuelna ekonomska kriza u razvijenim zemljama je samo dalje pogoršala već nepovoljno stanje, pa se i rješenja moraju tražiti, prvenstveno, u unutrašnjim promjenama uz maksimalno oslanjanje na sopstvene proizvodne i ukupne razvojne potencijale, prirodne i ljudske resurse.

Snažna socijalno-ekonomska polarizacija društva u BiH ima za posljedicu neposredno ili posredno ograničavanje mogućnosti ostvarivanja ekonomskih, socijalnih i ljudskih prava. *Bit ćemo uporni i ustrajni* u projiciranju i osiguravanju pretpostavki za razvoj održivosti srednje klase koja je nosilac ekonomije svake zemlje, jer u stanju kad danas jedni imaju mnogo, a većina malo ili ništa, nema ni demokratije ni napretka ni države.

Zalagat ćemo se da vlast definiira prioritete mjere i aktivnosti za podsticanje zapošljavanja u cilju stvaranja okvira i uvjeta za smanjenje nezaposlenosti. Samo rezultat na ovom planu može osigurati više blagostanja za sadašnje i buduće *penzionere/umirovljenike*.

II. I. Smanjivanje razlika u razvijenosti

U BiH su evidentne ogromne razlike u pogledu nivoa razvijenosti lokalnih zajednica pojedinih regija i kantona. Pretpostavka da će centralizovani model razvoja koji podrazumjeva koncentraciju kapitala i bogatstva i snažno jačanje jednog centra, postepeno proizvesti efekat prelijevanja tog kapitala i razvoja i na druge dijelove zemlje, pokazao se neproduktivnim i promašenim. Ovakav model izazvao je velike migracije, prebukiranost i opterećenje centra (Sarajevo, Tuzla, Zenica, Banja Luka i ...) jer je privukao stanovništvo iz ostalih dijelova BiH, a što je zabrinjavajuće uticalo na razvoj i zaostajanje ostatka zemlje.

Ovako velike razlike u razvijenosti za sobom povlače iste ili još veće razlike u oblastima: kvaliteti osnovnog i srednjeg obrazovanja; vrtića, jaslica i drugih predškolskih ustanova; zdravstvenih usluga; vodosnabdijevanja, kanalizacije, lokalne putne mreže i ostale komunalne infrastrukture; kulturne ponude i sadržaja, pa i nivoa zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda. Ovakvo neujednačen razvoj nije samo prijetnja jedinstvu i koheziji zemlje, već direktno koči veću stopu rasta i daljnji razvoj zemlje.

Jedan od temeljnih političkih ciljeva u budućem djelovanju Stranke u BiH je djelovanje na uspostavljanju modela razvoja ujednačenih šansi za sve građane BiH. Time želimo uticati na veće jedinstvo zemlje, snažniji razvoj te bogatije i pravednije društvo, a to može biti samo poticajem bržeg razvoja slabije razvijenih.

Da bi bili prepoznatljivi po doprinosu smanjivanja razlika u razvijenosti, ujednačenijem standardu i kvalitetu života u BiH fokusirat ćemo se na više važnih pitanja:

- želimo jasno i predvidivo poslovno okruženje jer je to najbolji način za privlačenje zdravih i uspješnih investicija, kako domaćih tako i stranih;
- od Vlade i ministarstava, preko lokalne samouprave, pa do svih javnih institucija, procedure i administraciju je potrebno učiniti jednostavnim i praktičnim. Veliki broj propisa mora da se pojednostavi, automatizuje i digitalizuje;
- želimo slobodan protok roba, usluga i kapitala u svim sektorima privrede gdje to danas nije slučaj. Ne smiju postojati ograničenja uvoza ili izvoza bilo kog proizvoda osim u izuzetnim uslovima;
- želimo odgovornu fiskalnu politiku koja podrazumijeva značajno smanjenje javne potrošnje i nadležnosti države, uz uravnotežen budžet u višegodišnjem periodu i efikasno angažovanje javnih resursa;
- stimuliranje oblika poduzetništva i privrednih aktivnosti koji imaju najveće izgleda za uspjeh u svakoj regiji, kao i u lokalnim zajednicama;
- veća decentralizacija i povećanje autonomnih fiskalnih prihoda jedinica lokalne samouprave;
- razrada modela javno-privatnog partnerstva na državnom i lokalnom nivou, naročito u područjima usluga i izgradnje infrastrukture koja su u nadležnosti države, odnosno lokalne samouprave;
- razrješavanje statusa i stavljanje u funkciju velikih površina poljoprivrednog zemljišta i nekretnina koji su zbog neriješenih vlasničkih odnosa dugi niz godina izvan funkcije i upotrebe;
- uspostava jedinstvenog ekonomskog prostora na području cijele BiH koji funkcionira prema principima i zahtjevima EU;

- poticati, ohrabrivati i poboljšati efikasnost inozemnih ulaganja u razvoj i zapošljavanje na bazi razvojnih projekata koje treba ponuditi investitorima;
- osigurati zakonske mehanizme finansijske podrške i poticaja domaćoj proizvodnji i privredi uz eventualnu preraspodjelu javnih prihoda sa posebnim fokusom na razvoj izvozno orijentisanih ranih privrednih subjekata u oblastima gdje BiH ima komparativne prednosti (metalna i namjenska industrija, drvna industrija, energija, turizam itd.);
- jedan od težišnih zadataka Stranke bit će u stalnom projektovanju aktivnosti na afirmaciji vrijednosti i implementaciji standarda u oblasti: kulture, sporta, nauke, ekonomije, ekologije, politike, sigurnosti i sl., a sa ciljem da Sarajevo postane jedan od glavnih centara JI Evrope, što je šansa za ukupni razvoj i afirmaciju BiH;
- izgradnja tržišta što će omogućiti održivi razvitak Bosne i Hercegovine temeljen na geografski balansiranom ekonomskom razvoju s konkurentskom socijalno-tržišnom ekonomijom koja će težiti punoj uposlenosti i društvenom napretku, s naročitom pažnjom na zaštiti i unapređenju kvaliteta životne sredine, biti će jedan od prioriternih zadataka;
- potpuno poštivanje prava na uposlenje i na slobodno izabrano i prihvaćeno zanimanje bit će naš važan ekonomski prioritet;
- posebnu pažnju ćemo posvetiti ljudima na selu sa ciljem da im se osigura dostojanstven standard života kroz angažiranje javnih resursa za poboljšanje metoda proizvodnje, očuvanja, prerade i raspodjele poljoprivrednih proizvoda i razvojem poljoprivrednih sistema koji će podstaći snažan rast agrobiznisa i uposlenosti na selu, obnovu i održiv povratak;

- zalagat ćemo se da postojeće banke u većinskom vlasništvu države BiH budu objedinjene i osnažene dodatnim svježim kapitalom, čemu posebno trebaju doprinijeti vlade entiteta i vlada BiH. Ove se banke ne smiju prodati, naprotiv treba ih učiniti konkurentnim i usmjeriti sav promet državnog proračuna i državnih poduzeća preko postojećih banaka;
- naša stalna borba će biti usmjerena na pitanje energije jer energetika mora biti kratkoročno i dugoročno jedan od strateških prioriteta Bosne i Hercegovine;

II.II. Održiv ekonomski sistem

Ekonomska politika stranke je u funkciji programskih ciljeva Stranke. Ekonomska politika ima cilj da se ostvari stopa rasta društvenog bruto proizvoda između 5 i 10% u narednih 5 do 7 godina. Rast je nužan ukoliko želimo siromaštvo zamijeniti većim bogatstvom. Rast je moguć jedino većim i odgovornijim ulaganjem u produktivnu proizvodnju u svim dijelovima privrede, povećanjem prometa roba u izvozu, učiniti mnogo više na konkurentnosti nerobnog izvoza, povećanjem investicijskih radova, ustupanjem koncesija inozemnim investitorima, isključivo proizvodnjom za izvoz i zapošljavanjem domaće radne snage.

Na bazi realnih i stručnih procjena i kvalitetnih razvojnih projekata ulaganjem u materijalnu proizvodnju moguća je stopa rasta od 5 do 10%. Da bi se postigao cilj potrebno je uključiti raspoloživi bankarski kapital u zemlji koji se godinama, bez obzira na vlasništvo banaka, usmjerava najviše na kreditiranje potrošnje, a ne domaćeg poduzetništva i produktivnog zapošljavanja. Ovakvim pristupom smanjila bi se nezaposlenost kao najveći društveni problem BiH, ali

bi porasli prihodi od doprinosa i poreza čime bi se i penzije mogle češće usklađivati sa rastom plata. Većim ulaganjima u proizvodnju smanjio bi se deficit robne razmjene, povećao bi se izvoz, a smanjio uvoz, zaustavio bi se rast inozemnog duga koji je oko 10 milijardi \$. Za BiH je ovo veliko zaduženje koje opterećuje proračun oko 1 milijardu \$ anuiteta godišnje.

Povećanje izvoza mora biti prioritetan interes BiH. Stranka će se zalagati za veću i kvalitetniju privrednu saradnju s inozemstvom prije svega sa susjedima ali i mnogo šire radi povećanja izvoza. Zato je potrebno kvalitetno planirati i ostvarivati koncept izvozne orijentacije. Stranka će tražiti da se u većoj mjeri uključuju iskusni i stručni ljudi iz reda penzionera u kreiranju i ostvarivanju industrijske i izvozne politike i u programima pojedinih ministarstava.

Ekonomski sistem koji se uglavnom temelji na potrošnji i težnji da svake godine moramo imati više u odnosu na prethodnu nije održiv, prosto iz razloga što nemamo neiscrpan izvor materijala i energije za tako ekspanzivnu eksploataciju. Zalagat ćemo se za ekonomsku politiku koja se temelji na principima održivosti, na primjer: za drvo prerađivačku industriju koja radi od prirasta šumske mase, a ne od sječe svih stabala u šumi ili u nerobnom izvozu da ugostiteljstvo svoju dnevnu ponudu koliko je to god moguće temelji na namirnicama koje su sezonske i svježije došle iz domaće proizvodnje, a ne dopremljenje iz dalekih zemalja.

Statusu i razvoju namjenske industrijske proizvodnje posvetiti posebnu pažnju. Namjenska industrija u BiH ima veliku razvojnu šansu jer imamo kadrovske potencijale i vrlo solidne proizvodne kapacitete. Visoka profitabilnost namjenske proizvodnje i značajne mogućnosti izvoza proizvoda, znanja i tehnologije, kao i velike mogućnosti kombinovanja

ove proizvodnje sa komercijalnom industrijom, su dodatni motivi za poseban odnos i podsticaj prema ovoj proizvodnji koja treba ostati pod kontrolom države.

Naš stalni zadatak će biti na zalaganju da se navedeni razvojni ciljevi u privredi i ostvare, jer bez promjena i napretka u razvoju neće biti ni materijalne osnove za održavanje postojećeg nivoa životnog standarda, niti za redovne isplate postojećih penzija, a neće biti ni uslova da se pruži šansa mladima da rade, da se usavršavaju i da dostojanstveno žive u svojoj državi. Ako ovu realnost shvate svi patriotski opredjeljeni građani BiH, *ako svi skupa eliminišemo postojeću destrukciju unutar BiH* i zajedničku energiju upregnemo u promjene i razvoj, možemo nešto da promijenimo na bolje, u protivnom imat ćemo stanje koje može proizvesti niz pogubnih posljedica i po narod i državu BiH.

Kada je u pitanju monetarna politika ona mora više biti u funkciji ekonomskog razvoja i jačanja realnog sektora privrede, posebno industrije i poljoprivrede, jer ukupnu stabilnost nije moguće ostvarivati u uslovima smanjene industrijske i poljoprivredne proizvodnje, visoke finalne potrošnje.

Danas u BiH imamo značajnu disproporciju između monetarnog i fiskalnog suvereniteta zato urgentno treba sveobuhvatno sagledati, preispitati i unaprijediti fiskalni sistem i fiskalnu politiku, posebno sa aspekta raspoređivanja fiskalnih tereta i njihove funkcije u podsticanju ekonomskog razvoja i smanjivanja siromaštva, jer su u svim ovim segmentima prisutne bitne slabosti. Ako se i dalje bude gubio fiskalni suverenitet, a dominirao monetarni, BiH će zapasti u veoma tešku situaciju iz koje će se teško izvući.

Stranka će se zalagati i vršiti pritisak da država mjerama

ekonomske politike štiti korisnike kredita od prekomjerno visokih bankarskih kamata i naknada, nastojeći da i u tom pogledu budemo što više u evropskim tokovima i okvirima.

II.III. Poljoprivreda i modernizacija sela

Ubrzan i stabilan razvoj poljoprivrede i agrokompleksa i očuvanje agrarnih resursa je jedan od prioriteta i najvažnijih ekonomskih ciljeva Stranke. Prema svojim ekonomskim potencijalima (prirodnim, tehničkim, ljudskim) i značaju koji proizvodnja hrane, proizvodnja sirovina za industriju, razmjena sa svijetom i sl. poljoprivreda ima višestruki značaj u ekonomskom razvoju BiH. Podržavat ćemo selektivno podsticanje razvoja i unapređenja poljoprivrede, prije svega povećavanjem udjela sredstava iz entitetskih i državnog budžeta. Neophodno je obezbjeđivanje premija za ratarsku, stočarsku i voćarsku proizvodnju i subvencija za snabdijevanje poljoprivrednih proizvođača određenim re-promaterijalima. Zalagat ćemo se za veći **podsticaj i razvoj agroindustrijskih prerađivačkih kapaciteta**, kako bi se obezbijedio povećan i siguran plasman primarnih poljoprivrednih proizvoda, uvećala njihova vrijednost kroz finalnu preradu i povećao obim i asortiman agroindustrijskih proizvoda namijenjenih izvozu i domaćem tržištu.

Uporedno sa podsticajem i podrškom unapređenja i razvoja poljoprivrede i zadrugarstva borit ćemo se za **stvaranje što povoljnijih uslova za život i rad na selu**, jer bez toga nije moguće efikasno iskorišćavati postojeće proizvodne potencijale u poljoprivredi i spriječiti dalje demografsko pražnjenje velikog djela teritorije BiH.

Poljoprivreda u BiH mora biti jedan od strateških *razvojnih pravaca ekonomskog razvoja imajući u vidu da* BiH raspolaze značajnim poljoprivrednim resursima koje sada koristi u nedopustivo niskom obimu.

Kapacitet zadruga u BiH je jako slab i ne mogu odgovoriti svojoj osnovnoj funkciji da: okupe brojne male i srednje poljoprivredne proizvođače; servisiraju njihove potrebe za mehanizacijom; preuzmu njihove primarne proizvode; dorade ih ili prerade; uskladište i u povoljnom momentu nađu kupca i plasiraju ih na tržište. Većina zadruga i nema tehničke pretpostavke za takvu ulogu te se njihov posao svodi uglavnom na osiguranje repromaterijala. Dok je kod nas pitanje zadrugarstva zapostavljeno, EU užurbano radi na revitalizaciji više od 800 hiljada zadruga.

Sveukupno gledano, pripreme u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja su u ranoj fazi i potrebna je jača koordinacija između države i entiteta u usklađivanju sa standardima EU u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja. *SPU će intenzivirati djelovanje da poljoprivredna politika BiH bude što kompatibilnija sa regionalnom poljoprivrednom politikom bez čega u budućnosti u ovom segmentu BiH neće moći osigurati priključak u EU.*

Izvoz poljoprivrednih proizvoda u zadnjih nekoliko godina raste i pokrivenost uvoza izvozom porasla je na oko 27 % što je premalo u odnosu na neiskorištene mogućnosti. Većina hrane koju uvozimo može se proizvoditi u BiH uz predhodno uređenu agrarnu politiku i unaprijeđenje zemljišnog registra.

Naši programski ciljevi u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja kao bitnog segmenta ekonomske politike i razvoja BiH, u budućem djelovanju biti će težišno orijentisani na:

- usmjeravanje i usklađivanje proizvodnje sa zahtjevima tržišta, kao i razvoja preduzetništva u poljoprivredi i na selu;
- podsticanje u stvaranju asocijacija proizvođača i drugih društvenih grupa na selu;
- implementaciji Strategije ruralnog razvoja i njenoj inovaciji na državnom nivou;
- potpunoj harmonizaciji i implementaciji zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, te jaču koordinaciju države, entiteta i distrikta Brčko u ovoj oblasti, kako to predviđa Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i druge obaveze prema EU;
- koristiti više mogućnosti unutar Sporazuma CEFTA i drugih spoljnotrgovinskih sporazuma, u pogledu mjera zaštite domaće proizvodnje i domaćeg tržišta od prekomjernog uvoza određenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda koji uzrokuju ozbiljne štete i probleme po domaću proizvodnju, asortiman i plasman;
- boljem životnom standardu poljoprivrednika, srazmjeran vlastitim naporima i sposobnostima i naporima vlasti;
- adekvatnoj socijalnoj zaštiti poljoprivrednika;
- uspostavljanju povoljnijeg, uravnoteženog vanjsko-trgovinskog bilansa u sektoru hrane;
- usvajanju zakona koji su u skladu sa EU standardima na području sigurnosti hrane, veterinarstva i fitosanitarnog sektora, vodeći računa da isti budu primjeni;
- izgradnji i provedbi stimulativne agrarne politike ko-

jom će se zadržati stanovništvo na selu i tako doprinijeti zaštiti i unapređenju životne okoline;

- na revitalizaciji i razvoju zadrugarstva, i na potpunoj uređenosti novog zadružnog zakonodavstva usklađenog sa zakonodavstvom EU;
- podržavat ćemo ideje i programe evropskog inovacijskog partnerstva za produktivnost u poljoprivredi, za bolje povezivanje naprednih istraživanja i poljoprivredne prakse, s ciljem jačanja i povećanja održivosti poljoprivrede usklađeno sa regionalnom poljoprivrednom politikom;
- nevjerojatno je da pored šanse da povećamo proizvodnju hrane i da izvezemo viškove hrane, imamo toliko neobrađenog zemljišta. U tom smislu pokrenut ćemo inicijativu da se posjedovanje zemlje u BiH učini skupim, a obrada jeftina i veoma povoljna i da na taj način stvorimo uslove za stvaranje velikih posjeda u koje je profitabilno ulagati.

II.IV. Turizam

BiH ima idealne uslove za razvoj turizma i da svake godine primi i ugosti na hiljade turista. Nažalost ona to ne ostvari, jer joj ponuda nije tako organizovana i javno prezentovana da bi mogla da privuče interesovanje mnogo većeg broja turista.

Osnovni cilj trebao bi biti uspostava sistema zajedničkog i sinhronizovanog djelovanja svih učesnika u pružanju turističkih usluga, koji će ne samo privući posjete nego i zadržati turiste da duže borave na turistički atraktivnim lokacijama. Mnoge turističke vrijednosti, jednostavno ostaju nepoznate i ekonomski nevalorizovane, samo zbog

toga što preduzeća i pojedinci koji njima upravljaju nisu tako organizovani da imaju infrastrukturu kojom bi mogli obavještavati i dovesti turiste. Dakle cilj je unaprijediti i podići turističku ponudu u BiH na nivo koji joj omogućavaju raspoloživi veoma povoljni prirodni uslovi.

Razvoj seoskog turizma u BiH kroz identifikaciju, uvezivanje, promociju i jačanje turističke ponude sela, te formiranje turističke baze podataka i etno sela, podizanje turističke i ekološke svijesti stanovništva i turista kroz informativno-edukativnu kampanju, zaštita prirodnih i kulturnih turističkih vrijednosti, plasman turističke ponude u zemlji i inostranstvu i izgradnja smještajnih kapaciteta, treba biti jedan od važnih zadataka u budućem djelovanju.

II.V. Okoliš

SPU će posebno posvetiti pažnju „Zaštiti i unaprijeđenju okoliša i životne sredine“. Prirodna i životna sredina u BiH je važan potencijal i ključni segment za budući razvoj, naročito u pogledu razvoja i održivosti energetske sistema posebno povećanjem energetske funkcionalnosti i promoviranja obnovljivih energetske rješenja.

Zalagat ćemo se za **zaštitu prirodnih resursa** (vode, šumska i rudna bogatstva te ekološka zaštita prirodne sredine) uz balansiranje te zaštite i neophodnog razvoja, što uključuje *sveobuhvatno praćenje klimatskih promjena i poduzimanje odgovarajućih mjera.*

Borit ćemo se za zakonska rješenja i razvoj tehnološki održive infrastrukture za upravljanje otpadom i uspostavu potpunog sistema upravljanja otpadnim vodama u BiH.

Stanje okoliša u BiH je u odnosu na mnoge razvijene zemlje relativno dobro, posebno u komparaciji sa stanjem u industrijskim zemljama EU-a, ne zbog visoko razvijene svijesti građana, već prije svega iz razloga niskog nivoa industrijske proizvodnje. Međutim, stepen zaštite okoliša i životne sredine veoma je niži upoređujući s drugim razvijenim zemljama, prvenstveno zbog nedostatka javnih investicija. Unatoč svim problemima prije svega materijalnim Stranka će se boriti i podržavati zaštitu okoliša izbalansirano sa ekonomskim i socijalnim interesima i finansijskim mogućnostima države.

Zalagat ćemo se za uspostavu sistema u kojem bi se primjenjivala vrlo restriktivna – pravila **“zagađivač plaća”** uključujući materijalnu i krivičnu odgovornost onih koji ugrožavaju i uništavaju prirodne vrijednosti i okoliš. Zahtijevat ćemo uvođenje adekvatnih naknada za narušavanje okoliša, koje bi se namjenski usmjeravale za obnovu i unapređenje devastiranog okoliša.

Šume u BiH su na izdisaju, a štete se mogu mjeriti u stotinama miliona maraka, što zbog neplanske i bespravne sječe, što zbog raznih štetočina i bolesti šumskog fonda i opšte nebrige, stanje je zabrinjavajuće i nastavi li se ovakav trend posljedice će biti pogubne po ekonomski razvoj, okoliš i zdravlje ljudi u BiH. Prava bitka da spasimo naše šume tek predstoji.

Situacija, ma koliko crnom izgledala, ipak nije nepopravljiva. Neophodno je kao prvo završiti privatizaciju i to prije svega pilana. Zatim je potrebno urediti stanje u šumarijama i učiniti njihov rad transparentnim i odgovornim. Da bi se to postiglo, gazdinstvima treba da upravljaju šumari, a ne političari.

Bosna i Hercegovina je bogata kvalitetnom pitkom vodom, ali mora joj se posvetiti još mnogo veća pažnja imajući u vidu veliki broj divljih deponija i neodgovornih zagađivača okoliša. Izvori pitke vode, mineralni izvori i jezera su prirodno bogatstvo BiH koje treba štiti od zagađenja i prekomjerne eksploatacije, jer pitka voda u svijetu postaje sve više deficitarni resurs. Zbrinjavanje otpadnih voda i drugih zagađivača treba tehnološki obrađivati, reciklirati i reciklirano koristiti u daljnjoj proizvodnji i preradi i tako doprinijeti što manjem zagađivanju okoline.

Zalagat ćemo se za smanjivanje upotrebe fosilnih goriva i za energetska neovisnost kroz poticanje obnovljivih izvora energije, a prije svega hidropotencijala sa kojim BiH raspolaže. Ovo pitanje je za BiH dogoročno od strateškog značaja i interesa.

II.VI. Infrastrukturalna politika

Promoviranjem principa intermodaliteta, EU nastoji ostvariti integraciju različitih transportnih sektora u efektivne logističke lance da bi se sektori optimalno koristili kako bi se smanjili transportni zastoji. Postojeća rascjepkana mreža europskih cesta, željeznica, zračnih luka i kanala bit će pretvorena u jedinstvenu transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T) novom infrastrukturnom politikom EU. Ovom novom politikom EU po prvi put utvrđuje osnovnu transportnu mrežu utemeljenu na devet glavnih koridora: dva koridora sjever – jug, tri koridora istok – zapad i četiri dijagonalna koridora. Tom će se osnovnom mrežom bitno izmijeniti transportne veze između Istoka i Zapada, ukloniti uska grla, poboljšati infrastrukturu te pojednostaviti prekogranični

promet za putnike i preduzeća diljem EU. Poboljšat će se veze među različitim vrstama transporta i pridonijeti ostvarenju ciljeva EU u području klimatskih promjena. Osnovnu je mrežu potrebno dovršiti do 2030. godine.

Novom prometnom mrežom, ako je promatramo u cijelosti, omogućit će se sigurniji promet s manje zastoja, olakšana i brža putovanja.

Novu osnovnu prometnu mrežu podupirat će sveobuhvatna mreža puteva koji će se uključivati u osnovnu mrežu na regionalnom i nacionalnom nivou. Tom sveobuhvatnom mrežom osigurat će se potpuna pokrivenost EU i dostupnost svih regija. Cilj je osigurati da postupno, do 2050. godine, većina europskih građana i preduzeća od te sveobuhvatne mreže ne bude udaljena više od 30 minuta.

SPU će seriozno pristupati razmatranju, donošenja i dogradnje zajedničke transportne politike u BiH, imajući u vidu svu težinu procesa donošenja te zajedničke politike, koji nije nimalo lak i on zahtijeva aktivnost u kontinuitetu. U skladu sa politikom EU, mi u BiH moramo u konačnici imati relativno jedinstven pristup problemu transporta koji će ukloniti mnoge potencijalne prepreke ekonomskoj integraciji BiH, ali i zemalja u okruženju i šire. Naš strateški cilj transportne politike će biti kompatibilan strateškom cilju EU, a to znači da u realno procijenjenom vremenu BiH postigne: „kvalitetno funkcionisanje unutaršnjeg tržišta, sa mrežom tržišta EU putem obezbjeđenja sigurnosti, djelotvornosti, dostupnosti i kvaliteta transportnih usluga, zaštite interesa korisnika tih usluga i zaštita životne sredine“, što će se postići stvaranjem modernih održivih transportnih sistema koji mogu zadovoljiti potrebe društva u vremenu brzih promjena i rastućih zahtjeva.

Ovo je za BiH dugoročni strateški interes jer se samo kvalitetnom autocestom i željeznicom možemo priključiti na glavnu transportnu mrežu EU, a to je i jedan od važnih uslova da bi postali članica EU, u protivnom ostaćemo izolovani, a razvoj BiH bio bi još više otežan. Ovaj zadatak nema alternativu on se mora ispuniti, zašta su nam potrebna odricanja, veća ulaganja i jedinstven pristup ka postizanju cilja.

III. Nova socijalna politika

Socijalna politika kao izuzetno bitan segment državne politike zbog sistemske neuređenosti, puno konfuzije i ispolitiziranosti, predstavlja veliki problem za fiskalnu politiku entiteta i države BiH, ali i za ukupnu stabilnost i ekonomski razvoj.

Borba za afirmaciju socijalne pravde i za njenu održivost za SPU BiH je u budućnosti poseban izazov, jer je sadašnje stanje u društvu veoma teško, najveći broj stanovništva je u stanju "socijalne bijede" svega oko 3% ima zapadni životni standard, a BiH nema "srednje klase" koja je nosilac ekonomije svake zemlje i njenog razvoja.

Želimo biti nezaobilazni faktor u procesu stratejskih reformi radnog i socijalnog zakonodavstva kojim treba osigurati uslove za društvo jednakih šansi, u prvom redu kroz svima dostupno kvalitetno obrazovanje, zdravstvenu zaštitu i socijalnu politiku usmjerenu prvenstveno na dobno i zdravstveno najosjetljivije društvene grupe.

Traba nam pametna socijalna politika koja pomaže samo onima kojima je pomoć potrebna. Želimo socijalni

sistem u kome će pomoć dobijati samo oni kojima je ona najpotrebnija. Socijalnu politiku, drugim riječima, treba – kroz izradu porodičnih socijalnih karata – usmjeriti na ugrožene, siromašne pojedince i porodice.

Razvoj funkcionalnog i djelotvornog socijalnog programa i stabilne socijalne infrastrukture je važan proces koji se mora ostvariti jer sa sadašnjim sistemom socijalne zaštite u BiH, nema pridruživanja ni ulaska u EU i to građani moraju znati.

SPU BiH će se dominantno posvetiti oblastima u polju Socijalne politike, sa programskom intencijom unapređivanja legistative u tim oblastima, zaustavljanja politike kojom se već predugo pogoršava položaj penzionera, nezaposlenih i radnika i konačno provođenjem politike kojoj je cilj unapređivanja položaja obespravljenih odnosno vraćanje oduzetog dostojanstva građanima.

SPU BiH u oblasti Socijalne politike, će usmjeriti težište u svom programskom djelovanju na:

- penzijsko i invalidsko osiguranje, rad i zapošljavanje, zdravstvena zaštita i zdravstveno osiguranje, oblasti socijalnih prava (socijalna zaštita, zaštita civilnih žrtava rata i porodična zaštita) i boračka zaštita;
- zalaganju da mladim ljudima koji su uposleni budu osigurani odgovarajući radni uslovi njihovoj životnoj dobi, uključujući zaštitu od ekonomske eksploatacije i takve vrste rada koji bi mogao naškoditi njihovoj sigurnosti, zdravlju, naobrazbi, ili fizičkom, mentalnom i socijalnom razvoju;
- provedene dosljedne, principijelne i društveno opravdane Socijalne politike u domenu oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja;

- diferencirano povećanje penzija u Federaciji BiH, a primjereno nezavidnom socijalno-ekonomskom položaju penzionera,
- planiranje sredstava u budžetu Federacije F BiH, za interventne potrebe vezane za osiguranje isplate penzija;
- istrajavanje na redovnom osiguranju naplate doprinosa bez ikakvih izuzetaka i na način kako je to zakonom propisano, te pravovremeno sankcioniranje neplatiša;
- istrajavanje na kontinuiranoj kontroli rada na crno i zaoštavanja pitanja odgovornosti;
- razmatranje i odlučivanje o drugim pitanjima od neposrednog i posrednog značaja za status, zdravlje i standard penzionera;
- razmatranje pitanja „bizarno“ niske cijene rada odnosno najniže neto satnice tj. najniže plaće u Federaciji BiH;
- provođenje aktivnosti od značaja još veće unapređivanje i efikasnost u radu Federalne i kantonalnih službi za zapošljavanje a shodno zakonima o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, a u smislu jačanja njihovih : organizacionih, tehničkih, kadrovskih i drugih kapaciteta;
- nastavak politike podsticaja zapošljavanja nezaposlenih osoba odnosno provođenja konkretnih programa uz pomoć i budžetsku podršku Federalne i Kantonalnih vlada;
- provođenje i drugih mjera od značaja za osiguranje i poštivanje prava radnika, poštenu cijenu rada, za zaštitu prava radnika na dnevni, sedmični i godišnji odmor i druga prava te preduzimanja drugih mjera i akcija usmjerenih ka osiguranju bržeg zapošljavanja i zaštite prava radnika;

- povećanje Socijalne pomoći koju mogu ostvariti lica i porodice koje su nesposobne za rad odnosno spriječene u ostvarivanju prava na rad, koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koje nemaju članove porodice koji bi mogli da ih izdržavaju;
- ujednačavanje materijalnih prava osoba sa invaliditetom, bez obzira na uzrok invaliditeta. Polazeći od toga zalagati ćemo se za ujednačavanje prava invalidnih osoba, u razumnoj mjeri, neovisno od toga jesu li one ratni vojni invalidi, civilne žrtve rata ili jednostavno invalidi po rođenju ili je invalidnost uzrokovana bolešću;
- unapređivanje i ujednačavanje materijalne zaštite nezaposlenih porodilja. Sadašnjim zakonskim rješenjima pitanja zaštite nezaposlenih porodilja nisu riješena ni približno društvenoj potrebi i društvenoj opravdanosti za većom brigom i zaštitom nezaposlenih porodilja;
- provođenje politike, mjera, inicijativa i realizaciju projekata socijalno-intervenirajuće naravi, na svim nivoima teritorijalnog ustrojstva države, a kojima je cilj pomoć ranjivim grupacijama građana.

III.I. Zdravstvena zaštita

„ Zdravlje je jedan od najznačajnijih atributa našeg života, uslov za obavljanje svakodnevnih aktivnosti, jedan od vrlo važnih preduslova za sreću. U mnogim sociokulturnim sredinama, kao što je slučaj kod nas, ljudi dio svoje brige za druge ljude izražavaju na taj način da ih pitaju za njihovo zdravlje.“

Inače Svjetska zdravstvena organizacija definira zdravlje kao „stanje potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili iznemoglosti „.

Sadašnje socijalno-ekonomsko i političko stanje u Bosni i Hercegovini implicira brojne rizične faktore i utiču na zdravlje stanovništva kao što su : ekonomski faktori, zagađenja okoline, kultura i obrazovanje, nezaposlenost, politička kriza, brojne životne i društvene stresne neizvjesnosti i slično.

SPU BiH će se zalagati za unapređivanje sistema zdravstvene zaštite sa fokusom na najranjivije grupacije građana i zahtjevom za bolju dostupnost zdravstvene zaštite stanovništvu te racionalnu i sveobuhvatniju organizaciju zdravstvenih službi na cijelom području Federacije BiH i BiH.

SPU BiH će se zalagati :

- za donošenje zakonskih propisa kojim će se definitivno onemogućiti rad zdravstvenih radnika i u državnoj zdravstvenoj službi i u privatnim zdravstvenim ustanovama, i to na cijelom području Federacije Bosne i Hercegovine;
- za uspostavljanje javnog i privatnog partnerstva u oblasti zdravstvene zaštite;
- za ukidanje starosnog limita za liječenje pojedinih bolesti;
- za proširenje liste lijekova koji se dugotrajno koriste i plaćanje istih sa minimalnom participacijom ili daju besplatno;
- da opravdano liječenje u inostranstvu bude uređeno zakonom, na nivou države Bosne i Hercegovine i Entiteta, i
- da se skrate liste čekanja i da u korekciji listi čekanja budu uključeni i predstavnici pacijenata.

III.II. Borci

Problemima boraca odbrambeno oslobodilačkog rata 1992-1995 godina ne može se pristupiti pojedinačno na temelju parcijalnih rješenja koja ih kategoriziraju kao socijalni problem. Na bazi objektivnog istraživanja potrebno je stvoriti sveobuhvatnu sliku o tačnom broju boraca, položaju i problemima te na bazi takvog uvida formirati detaljne strategije njihove potpune društvene reintegracije. *Stava smo da borci ne smiju biti marginilizirana grupa* i da za sve borce treba regulisati borački dodatak, jer su Bosnu i Herecegovinu zadužili da im osigura pravdu i pravednost, egzistencijalnu sigurnost i uvažavanje i poštivanje istih bez obzira ko bio na vlasti, a ko u opoziciji.

Zalagat ćemo se za:

- izradu registra boraca, ali i da se sačinjen registar boraca očisti od lažnih boraca;
- uspostavu jedinstvene organizacije boraca;
- da svi pripadnici jedinstvene organizacije boraca imaju borački dodatak.
- da se obezbijedi poseban borački dodatak za borce bez ikakvih primanja.

IV. Obrazovanje, kultura i sport

IV.I. Obrazovanje

U oblasti obrazovanja prisutno je puno slabosti, neujednačen kvalitet nastave, uslovi u kojima se nastava odvija i različiti kriteriji vrednovanja znanja doveli su do toga da učenici istog razreda i istih ocjena u školama u različitim dijelovima zemlje imaju dramatično različite nivoe znanja, što u budućnosti može imati vrlo negativne posljedice.

Zalagat ćemo se za svobuhvatnu analizu sistema obrazovanja u BiH, kako bi se mogli donijeti zakoni i programi na saniranju velikog broja besmislica u postojećem sistemu obrazovanja.

Bosni i Hercegovini je potrebna kvalitetna radna snaga, pametni i obrazovani i naša je budućnost upravo u kvalitetnom obrazovanju. Stoga je veće ulaganje u obrazovanje, strateški važno za BiH u njenom daljnjem napredovanju i razvoju.

Iz BiH nam odlazi značajan broj stručnih i obrazovanih mladih ljudi. To je izgubljen razvojni kapital za BiH, jer ti mladi ljudi više ne rade u našoj privredi i za naš razvoj. Oni rade za nekog drugog u inostranstvu, a ovdje su školovani na račun naših poreskih obveznika. U pogledu ovog pitanja u BiH moramo napraviti radikalniju reformu kako bi imali što manji odliv, ali im također moramo osigurati uslove za posao i razvoj u BiH.

Naši dugoročni programski ciljevi u oblasti obrazovanja i nauke će biti:

- izrada sistematskog popisa svih zanimanja na koje se

pripremaju mladi u BiH da bi mogli sagledati kolika je potreba za tim zanimanjima danas i u budućnosti;

- zaustaviti odlazak obrazovanih mladih ljudi;
- *inicirat ćemo veću odgovornost lokalne samouprave, na polju obrazovanja;*
- nostrifikacija diploma i titula naših mladih stručnjaka koji su se obrazovali po Evropi i svijetu;
- povećanje i poboljšanje ulaganja u obrazovanje, istraživanje i razvoj;
- poticanje inovacija, širenje upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija i održivih resursa;
- uspostava funkcionalnog zakonodavnog okvira te finansijske/porezne regulative kojom će se potaknuti ulaganja u obrazovanje, istraživanja i ljudske resurse;
- poticanje povratka kvalificiranih i obrazovanih ljudi iz dijaspore radi uključivanja u poduzetničke aktivnosti;
- stvaranje zakonodavnog okvira koji će omogućiti fleksibilnost i privlačnost tržišta radne snage;
- implementacija standarda u oblasti obrazovanja sa posebnim akcentom na visoko obrazovanje koji treba biti kompatibilan vrijednostima i standardima zemalja EU i osigurati umrežavanje BiH znanosti u znanstvenu mrežu EU;
- uspostaviti jedinstvene programske kriterije za srenješkolske i visokoškolske obrazovne ustanove državnim i privatnim, te uspostaviti jedinstvene kriterije kontrole kvaliteta obrazovnih programa i nastave;
- uspostavljanje održivog fonda za razvoj talenata koji će prije svega biti usmjeren za školovanje talentovane djece iz siromašnih porodica.

IV.II. Kultura

U programskom djelovanju oblast kulture, SPU BiH vidi u modernom razumijevanju kulture kao širokog skupa različitih djelatnost, od načina svakodnevnog života kao što su kultura stanovanja ili prehrane, do tradicionalno poimanih umjetnosti poput likovnih umjetnosti, književnosti, pozorišta, muzike, filma isl. Kulturu vidimo kao integralni dio čovjekova života, a ne kao zasebnu djelatnost koja predstavlja povlasticu elitama.

Kultura danas ima dva vidljiva neprijatelja. Jedan, protiv koga se jako teško danas boriti, je totalna komercijalizacija i profit kao vrhunska vrijednost. Drugi je politička upotreba kulture u svrhu propagande. Ova dva problema su za razvoj i afirmaciju kulture u BiH, za njenu proizvodnju i potrošnju velika kočnica, što je neophodno u budućnosti prevazići.

SPU će se svojom kulturnom politikom posebno zalagati za:

- stvaranje ravnopravnih uslova za razvoj institucionalne i izvaninstitucionalne kulture, odnosno stvaranje “kulturnog tržišta”;
- transparentnost u odlučivanju i finansiranju u oblasti kulture;
- povezivanje kulture sa naukom i obrazovanjem, te s turizmom, u smjeru razvoja kulturnog turizma;
- razvoj kulture mladih i urbane kulture kojom se omogućava izražavanje najrazličitijih opcija kulture u suvremenom društvu, s ciljem oblikovanja različitih kulturnih identiteta; od lokalnih i regionalnih, do državnih;
- kreativna kultura protiv nasilne komunikacije, netolerancije i mržnje koja je naročito izražena za vrijeme sportskih manifestacija, ali često i u samim obrazovnim institucijama.

IV.III. Sport

Sport je grana koja oplemenjuje, povezuje i spaja ljude bez obzira na njihovu kulturnu, nacionalnu i vjersku opredjeljenost i različitost. Sport uopšte, a posebno masovni sport za vitalnost jednog društva ima svakako višedimenzionalni značaj i korist. U sistemski organizovanom sportu kako individualnom, tako i u kolektivnom, potvrđuje se prije svega individualnost, ali i kolektivnost i vitalnost zajednice u cjelini. Sport ima važnu ulogu i sposobnost afirmacije na domaćem i međunarodnom planu individualcima, kolektivu ali i državi u cjelosti, što obavezuje sve instance u državi na temeljitiji pristup razvoju i finansiranju sporta u BiH.

SPU će se zalagati za:

- sistemsko uređenje statusa i položaja sporta u BiH, koji će biti oslobođen nacionalnih podjela, manipulacija i uticaja političkih stranaka zarad svojih potreba i promocija;
- uređenje i održivost profesinolnag sporta i statusa vrhunskih sportista da njihovi rezultati značajno podižu imidž države u svijetu;
- revitalizacija sportskih objekata i izgradnja novih koji će zadovoljiti međunarodne standarde, ali i povećati sportske aktivnosti građana;
- da Bosna i Hercegovina, kao članica olimpijskog pokreta, bude uključena u što veći broj međunarodnih sportskih asocijacija jer na taj način se može postići značajan napredak u afirmaciji BiH;
- za masovnu fizičku kulturu baza treba da budu škole koje finansijski država treba adekvatno podržavati.

V. Nova javna uprava

V.I. Reforma javne uprave

Želimo jeftin i efikasan javni sektor koji ćemo dobiti uvođenjem reformi u najvažnije segmente javne potrošnje. Potrebno je ukinuti agencije i institucije koje ne opravdavaju svoje postojanje. Plate u javnom sektoru već godinama rastu brže od plata u privatnom sektoru, što je još jedan od uzroka slabe privatne inicijative u BiH. Želimo model po kome industrijske grane koje su najizloženije međunarodnoj konkurenciji služe kao okvir za rast plata u ostalim industrijama, pogotovo javnom sektoru.

Javni sektor je postao ogroman fiskalni teret privatnom sektoru. Da bi on mogao da se izdržava, porezi i doprinosi moraju da budu sve veći i veći. To je dovelo do nerazumno velikog opterećenja na bruto plate koje danas iznosi preko 65 procenata. Uz tako velike troškove, sve je manji broj poslodavaca koji prijavljuje svoje radnike (zbog čega država gubi prihode a radnici beneficije) ili odbija da uopšte zaposli dodatnog radnika (zbog čega privreda radi ispod optimalnog nivoa).

Približavanje EU zavisit će od toga koliko će brzo biti provedena reforma javne uprave i kojom brzinom će teći uspostavljanje kapaciteta profesionalne i stručne javne administracije. SPU će se zalagati za temeljitu reformu javne uprave na principu organizovanja i uređenosti prema funkcionalnim potrebama države, primjereno njenoj veličini i ekonomskoj snazi, a ne prema nagodbama i nahođenjima političkih stranaka koje čine vladajuće koalicije, čime se

partijskim interesima daje primat nad interesima građana i države.

Reforma javne uprave u BiH je složena i odgovorna, polazeći od činjenice da su raspoložive ocjene o sadašnjem stanju u administraciji nepotpune i nepouzidane. Za uspješno planiranje i praćenje reformi treba izraditi potpunu funkcionalnu analizu na svim nivoima vlasti, kako bi se utvrdilo sadašnje stanje i definisale oblasti i vrste prioriteta na reformi javne uprave u zadatim rokovima.

Primarni cilj Stranke na reformi javne uprave će biti:

- da javna uprava postane ekonomična i dobro organizirana;
- da se osigura ekonomična i transparentna potrošnja novca poreznih obveznika;
- da se osigura profesionalizam državne službe na način da zastupa građane kojima je na usluzi;
- da se javna uprava organizuje i funkcionise u skladu sa najboljom praksom EU;
- da se kvalitetnom upravom osiguraju kvalitetne i građanima dostupne javne usluge;
- uspostavljanje profesionalne državne službe, sastavljene po principu ravnopravne zastupljenosti;
- zabraniti i sankcionisati svaki postizborni pokušaj kadrovske promjena motiviran političkim revanšizmom, na entitetskim, državnom i lokalnim nivoima, te precizno odrediti na kojim dužnostima u državnoj i lokalnoj javnoj upravi se obavljaju ili se mogu vršiti kadrovske promjene radi prijenosa vlasti;
- jačanje kapaciteta za odnose s javnošću u okviru javnih institucija, pridobijanje podrške građana, stvaranje pozitivnih stavova prema javnim institucijama, te poticanje aktivnog učešća javnosti u procesu odlučivanja;

- profesionalan i stručan stalni upravni i inspekcijski nadzor u državnoj i lokalnoj javnoj upravi;
- da se u potpunosti uspostavi sistem vanjske i interne finansijske kontrole, sistem javne potrošnje, sistem upravljanja javnim nabavkama i efikasni i neovisni antikorupcioni stubovi na svim nivoima;
- primjena načela inkompatibilnosti gdje poslanici i funkcioneri ne mogu istovremeno biti u upravnim i nadzornim odborima preduzeća;
- da se reguliše katastar i zemljišne knjige kao temelji na kojima počiva pravna država. BiH skoro da nema važnijeg pitanja od zaštite vlasništva sadržanog u nekretninama i javnoj infrastrukturi.

V.II. Pravosuđe

Uspostava funkcionalnijeg pravosuđa i vladavine prava u BiH dodatno je otežana samom činjenicom da je nivo funkcionisanja pravne države vrlo raznolik i neujednačen ovisno od kantona do kantona odnosno entiteta i na nivou države. Ovako ustrojstvo BiH ima za posljedicu i dodatne razvojne nejednakosti, a i različite nivoe i pristupe zaštite individualnih ljudskih i građanskih prava. Bez neophodne ustavne reforme bit će vrlo teško izvršiti i reformu pravosuđa u skladu sa standardima i zahtjevima EU što svakako u budućim aktivnostima ovo treba imati u vidu kao prijetnju reformi.

Tokom provođenja ranije Strategije reforme sektora pravde u BiH postignut je određen napredak, naročito u oblasti pravosuđa. Međutim ostvareni rezultati još nisu na nivou kapaciteta koji mogu zadovoljiti standard EU.

Vizija Stranke u oblasti reforme sektora pravde u BiH je postići: efikasan, efektivan i koordiniran sistem pravde u

BiH koji je odgovoran prema svim građanima BiH i potpuno usklađen sa EU standardima i najboljom praksom, garantujući vladavinu prava.

Programski ciljevi stranke u oblasti reforme sektora pravde i pravosuđa u BiH bit će usmjereni na:

- jačanje nezavisnosti pravosuđa s obzirom da pravosuđe predstavlja stub demokratije, a njegova nezavisnost garanciju za vladavinu prava i jednak pristup pravdi svim građanima;
- uspostava funkcionalnog sistema kontrole nižih sudova i državnih odvjetništava od strane viših u sudskoj hijerarhiji, te stvoriti sistem promocije kvalitetnih kadrova i rane eliminacije neuspješnih i neodgovornih;
- da prilikom donošenja prijedloga budžeta za pravosuđe budu obavezno konsultirani suci i tužitelji;
- izmjeni i dopuni zakona o izvršnom postupku u cilju ažurnijeg izvršavanja sudskih odluka;
- smanjivanje broja budžeta za pravosudne institucije sa 14 na 4 jer je sadašnji način komplikovan neujednačen i problem je u provođenju reforme prema zadoj dinamici;
- jačanju uloge vstv-a u vidu pozicioniranja ovog tijela kao nezavisne institucije s nadležnostima regulatornog tijela bit će jedan od naših ciljeva, te u tom pogledu pokrenuti inicijativu i prijedlog za donošenje potrebnih izmjena zakona o vstv-u;
- uvođenje kaznenih sankcija za predstavnike izvršne i zakonodavne vlasti koji se zloupotrebom položaja upliću u rad pravosudnih institucija;
- razvijanju usklađenijeg sistema izvršenja krivičnih sankcija u BiH koji, poštujući evropske standarde, osigurava human i zakonit tretman i efektivnu resocijalizaciju u zatvorima u BiH;

- uspostavi obimnijeg sistema besplatne pravne pomoći na pojedinim nivoima u BiH, kako bi se osiguralo da ekonomski status ne sprečava pojedinaca da ostvaruje svoja prava pred zakonom.

V.III. Lokalna samouprava

Osnovna vizija Stranke u pogledu razvoja lokalne samouprave temelji se na težnji da: novu lokalnu samoupravu, građani doživljavaju podjednako kao svoje pravo i svoju obavezu da odgovorno i proaktivno upravljaju lokalnim razvojem i poslovima, ostvarujući novi kvalitet života, kako u svojoj lokalnoj zajednici, tako i u cijeloj BiH, uz puno poštivanje i uvažavanje principa Evropske povelje o lokalnoj samoupravi koju je BiH ratificirala.

Želimo lokalnu samoupravu tako organizovanu i funkcionalnu koja će moći zadovoljiti potrebu građana i koja će omogućiti aktivnim i organizovanim građanima da izaberu sposobnu i odgovornu vlast, sa kojom u partnerstvu efektivno i efikasno upravljaju razvojem svoje lokalne zajednice.

Osnovni programski ciljevi Stranke na polju razvoja lokalne samouprave bit će usmjereni na rješavanje niza slabosti i problema, a prije svega na sljedeće:

- veći uticaj i ingerencija nad upravljanjem lokalnim resursima koji trebaju imati neuporedivu veću korist od njihovog korištenja;
- funkcionalnu decentralizaciju praćenu adekvatnom fiskalnom decentralizacijom, koja će, i vremenski i po obimu, biti uskladena sa preraspodjelom nadležnosti;

- potpunu informatizaciju i uvođenje elektronske uprave u lokalnim zajednicama u BiH, u skladu sa strategijom razvoja informatičkog društva u BiH;
- podržavati i doprinositi osposobljavanju opština i gradova i njihovih asocijacija za ostvarivanje nove uloge lokalne diplomatije kojom se vrši internacionalizacija lokalnih aktivnosti kroz međusobnu saradnju sa opštinama i gradovima iz drugih zemalja radi zajedničke i opšte koristi.

VI. Poreski sistem

Pravedniji poreski sistem znači više novaca i dinamičniji privredni razvoj za pojedine lokalne sredine, za općine, gradove, kantone i državu u cjelini. Kvalitetno uređen poreski sistem znači, imati bolje vrtiće, bolje škole, bolje ceste, vodovodnu i kanalizacionu mrežu, više pozorišta, biblioteka, kina i još mnogo štošta drugog. Uređena poreska politika znači pristup znanjima, znači bolji život. Prema tome, uređen i progresivan poreski sistem nije samo pitanje preraspodjele novca, to je pitanje preraspodjele kvalitete života i pretpostavka za mnoge druge segmente poput domaćih investicija, stranih ulaganja i sl.

Za SPU poreska politika treba da otvara povoljne mogućnosti za ulaganja i razvoj, ali ona mora biti decidno jasna svakom građaninu i organizovanom registriranom subjektu u BiH po pitanju obaveza i odgovornosti prema porezu i poreskoj politici, ali i po pitanju sankcija za nepoštivanje tih obaveza i svi moraju biti jednaki i jednako odgovorni bez obzira o kome se radi i ko to bio.

U prilog bržeg investiranja u razvoj realnog sektora, smatramo da je apsolutno neprihvatljivo bilo kakvo dalje poresko opterećenje koje bi značilo nove izdatke i nove troškove poslovanja.

VII. Ljudska prava i zabrana diskriminacije

VII.I. ljudska prava

Ljudska prava su moralni, politički, filozofski i pravni koncept. Međunarodna tijela zaštite ljudskih prava postaju sve brojnija i preuzimaju na sebe sve više funkcija, ograničavajući suverenost država i u područjima koja su tradicionalno smatrana domaćim. Ljudska prava postaju prevladavajući politički diskurs u međunarodnim odnosima, kao i u nacionalnim javnim politikama.

Unatoč jačanju međunarodnih mehanizama, svakodnevno se susrećemo s brojnim kršenjima ljudskih prava u praksi, pa se postavlja pitanje predstavlja li dominantnost diskursa ljudskih prava u međunarodnim i nacionalnim politikama napredak u razumijevanju koncepta ljudskih prava ili pak njihovu banalizaciju i svođenje na tehničko ispunjenje minimalnih obaveza države u odnosu na međunarodne instrumente zaštite ljudskih prava.

Iako je prošlo više od dva desetljeća od osamostaljenja BiH, naša država se i dalje nalazi u stanju i razdoblju jake etnizacije državnih institucija i cijelog društva, što je čini u velikoj mjeri udaljenu od modela moderne demokratske države. Etnički model nacije po kojem nacionalnost pripa-

da samo onima koje rođenje ili porodično porijeklo veže uz zajedničkog pretka ili kulturu, a ne proizlazi iz pripadnosti političkoj zajednici koju bitno određuje teritorij, zakoni i demokratske institucije je uveliko prihvaćen, a to u mnogim segmentima dovodi do narušavanja i onih najelementarnijih ljudskih prava i diskriminacije.

U društvu odnosno narodu koji je zahvaćen jakim etničkim nacionalizmom samouvjerenost je jako velika i iz nje proizlazi javno optuživanje svih koji ne provode kolektivnu volju. Drugi i drukčiji se doživljava kao neprijatelj koji ugrožava interes kolektiva. U takvom okruženju ustavne vrijednosti kao jednakost, ravnopravnost, mirotvorstvo, vladavina prava, ljudska prava su uglavnom deklarativna, a zagovornici tih vrijednosti malobrojni. U zadnjih nekoliko godina došlo je do normativnih promjena na području ljudskih prava ali one nisu pokrenule suštinske promjene. U svakodnevnom životu i dalje ostaju mnoge suprotnosti jer se nova pravila nerijetko nedovoljno primjenjuju u praksi.

Prihvatanje ljudskih prava ne ovisi samo o obuhvatnosti i jasnoći međunarodnih instrumenata, niti o domaćoj pravnoj zaštiti, nego ponajviše i presudno o tome da li i kako te standarde poznaje i razumije svaki pojedini građanin.

Na polju ljudskih prava Stranka će se zalagati za:

- širenje znanja i spoznaja osnovnih teorijskih koncepata, prakse i zakonodavnih instrumenata i mehanizama zaštite ljudskih prava u BiH;
- razvijat ćemo unutar Stranke ali i šire među građanstvom sposobnost za kritičku analizu kršenja ljudskih prava, njihovih uzroka i posljedica te identifikacije mogućih pristupa i rješenja;
- razvijanje kritičkog mišljenja oko razumijevanja razlika i tolerancije, kao i razbijanja predrasuda;

- kontinuirano promišljanje o vlastitoj ulozi u promociji i zaštiti ljudskih prava;
- zalagat ćemo se da institucija ombudsmena za ljudska prava u BiH ima veći značaj, te da radi potpuno neovisno, profesionalno i nepristrasno.

VII.II. Odgoj i zaštita prava djeteta

Osnovno pitanje koje nam se nameće danas je kakav smo to spoljašnji i strukturalni kontekst obezbjedili mi odrasli za podržavanje osnovnih dječjih potreba? Jedan od suštinskih problema BiH po pitanju brige o djeci je nefunkcionisanje pravne države i nesposobnost države da sprovodi zakone koje donosi, uključujući i mnogobrojne međunarodne dokumente koji su ratifikacijom postali dio našeg unutrašnjeg pravnog sistema. Dodatni problem je što i oni koji su plaćeni da se brinu o tome da država sprovodi zakone i sami nisu u stanju da to urade. Loše funkcionisanje znatnog broja institucija, njihova neumreženost, nepovezanost i nesaradnja i nizak nivo odgovornosti kao i nizak nivo socijalnog kapitala pogoduje rastu rizika sa kojima se djeca i mladi suočavaju danas u BiH.

Zaštita prava djeteta je jedno od veoma važnih pitanja u razvoju društvene zajednice. Ovo pitanje mora biti stalna briga i zahtijeva kontinuirano usklađivanje zakona i drugih sporazuma sa važećim međunarodnim standardima.

Imajući u vidu sveukupne probleme u BiH, prioriteti Stranke u oblasti odgoja i prava djeteta će se prije svega odnositi na sljedeće mjere:

- sprječavanje nasilja među djecom i mladima;

- djeci beskućnicima i napuštenoj djeci je neophodno pokrenuti širu društvenu raspravu;
- ulica je u BiH još uvijek veoma važan faktor odrastanja naše djece i mladih;
- jedan od prioriteta našeg djelovanja bit će fokusiran na potrebu stalne i kontinuirane edukacije djece i mladih ljudi da bi shvatili da postoji velika opasnost od droga.

VII.III. Prava i zaštita manjina

Zakon o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u BiH predstavlja ključni dokument za bosanskohercegovačke nacionalne manjine, jer im daje pravo na zaštitu njihovih kulturnih, religijskih, obrazovnih, društvenih, ekonomskih i političkih sloboda, potreba i identiteta.

U pogledu prava i zaštite manjina Stranka će se programski posebno posvetiti:

- zagovaranju i podršci zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u BiH;
- afirmaciji vijeća nacionalnih manjina na državnom i entitetskim nivoima;
- promociji političke, ekonomske i svih drugih društvenih aktivnosti nacionalnih manjina u BiH;
- zalagat ćemo se za jednak pristup manjina kvalitetnom obrazovanju (na predškolskom, osnovnom, srednjem i visokom obrazovanju), kako bi oni mogli usvojiti znanje neophodno za buduću integraciju u društvo.

VII. IV. Odnos prema vjerskim zajednicama, saradnja i tolerancija

Ulogu vjerskih zajednica SPU vidi u njihovom doprinosu nastojanjima da se u društvu eliminišu svi oblici netolerancije i diskriminacije bazirane na religiji. Svjesni činjenice da u BiH, ali i mnogo šire ništa nema tako veliki upliv između naroda, kao što imaju vjerske zajednice, SPU BiH upravo vidi jedan od glavnih oslonaca za poboljšanje odnosa između naroda u konstruktivnom djelovanju vjerskih zajednica. Bez saradnje i konstruktivnog uticaja vjerskih zajednica suštinskih približavanja naroda neće biti, a to poučeni praksom iz prošlosti uvijek može biti ili postati faktor nestabilnosti.

Potpunu vjersku slobodu, međureligijsku saradnju, dijalog i toleranciju vidimo kao puni doprinos ukupnom razvoju društvene zajednice u BiH.

VII.V. Zabrana diskriminacije

Bosna i Hercegovina je jedna od država koja je svojim zakonodavstvom regulisala zabranu diskriminacije po svim osnovama i u svim oblastima života, te utvrdila i mehanizme zaštite. Međutim, u praksi, uživanje prava u Bosni i Hercegovini ne ostvaruje se na ravnopravnoj osnovi i u jednakoj mjeri za svakog pojedinca.

Važno je za naše buduće djelovanje na ovom planu stalno se podsjećati međunarodnih sporazuma, koji sadrže zabranu diskriminacije, a to su: Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i

kulturnim pravima, Konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije, Konvencija o ukidanju svih oblika diskriminacije žena, Konvencija koja se odnosi na diskriminaciju u pogledu zapošljavanja i zanimanja, Konvencija o zaštiti prava radnika migranata i članova njihovih porodica, Konvencija o pravu djeteta, Konvencija o pravima osoba s invaliditetom i Konvencija UNESCO-a protiv diskriminacije u oblasti obrazovanja.

Zabrana diskriminacije je definirana i Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, koja se, zajedno s njenim protokolima, direktno primjenjuje i ima prioritet nad svim ostalim zakonima u BiH.

Polazeći od međunarodnih sporazuma i konvencija koje je BiH ratificirala i koji su obavezujući u smislu njihove primjene i poštivanja, kao Zakona o zabrani diskriminacije, Stranka će u budućem djelovanju posvetiti posebnu pažnju zabrani diskriminacije, a naročito na:

- promociji zakona o zabrani diskriminacije i drugih sporazuma i konvencija;
- osiguranju i zaštiti prava na potpunu jednakost pred zakonom;
- borbi protiv kršenja radnih prava uposlenih majki prije i poslije porođaja od strane poslodavaca;
- promociji prava na bezbjedne i zdrave uslove rada;
- eliminaciji svih oblika nezakonite eksploatacije radnika;
- sankcionisanju neuplaćivanja penzionog i socijalnog osiguranja;
- nezakonitom davanju otkaza i diskriminacije prilikom zapošljavanja;

- eliminaciji nezakonitog oduzimanja ili redukcije zakonito stečenih prava;
- sprečavanju kršenja zakonskih propisa u BiH koji regulišu ljudska prava i zabranu diskriminacije (a posebno prava iz radnog odnosa, prava raspolaganja na stečenu imovinu i niz drugih prava).

VIII. Protukorupcione mjere

Korupcija narušava temeljne vrijednosti društvenih odnosa svakog demokratskog i građanskog društva. Korupcija ugrožava vladavinu prava, povjerenje u javne institucije i pravnu državu, poštenje, pravednost, ravnopravnost, jednakost i sigurnost građana. Korupcija povećava i zaoštrava društvene razlike. Korupcija potiče nastojanja da se nepoštenim načinom živi iznad mogućnosti i bogati omalovažavanjem vrijednosti strpljivog rada, štednje i poštenja.

Korupcija sputava razvoj poduzetničke klime i političke kulture, rastače moral, kulturu i tradiciju kao temeljne društvene vrijednosti. Zato se korupciju mora ozbiljno etički vrednovati, stalno politički prosuđivati, ali i protiv nje društveno odgovorno djelovati. Politički, ekonomski i opšte društveni razvitak zemlje, između ostalog, ovisi i o sposobnosti odupiranja rizicima korupcije.

Korupcija smanjuje prihode države, potiče nepotrebno trošenje budžetskog novca, smanjuje otpor organizovanom kriminalu, smanjuje učinke javnih službi, naročito u oblasti zdravstva i obrazovanja. Korupcija urušava nivo morala i etičke principe u političkom odlučivanju, ugrožava stabil-

nost i povjerenje u institucije i podiže nivo nezadovoljstva građana. Već i sama sumnja u korumpiranost političkog sistema je jako opasna jer, bez obzira na stvarne razmjere, dovodi u pitanje vjerodostojnost institucija vlasti.

BiH se mora ozbiljno uhvatiti u koštac sa korupcijom, kako bi zaštitila ljudska prava građana i zadovoljila kriterije za pristupanje EU. Imajući u vidu svu složenost otkrivanja i dokazivanja korupcije, kao i sankcionisanja nosioca koruptivnog kriminala, SPU će svoje težište antikoruptivne aktivnosti usmjeriti na sljedeće:

- da se eliminiše kod građana visok stepen zbunjenosti u pogledu toga šta predstavlja korupciju kao društveno štetnu pojavu, kao i izuzetno izraženo nerazumijevanje punog domena korupcije u svim njenim oblicima;
- oduzimanje nezakonito stečene imovine i revizija privatizacije bit će jedan od glavnih zadataka u djelovanju stranke u dugoročnom smislu;
- da se beskompromisno obračunava sa svakim oblikom kriminala, a posebno onim koji ima organizovanu i dokazanu podršku političkih i drugih struktura. kriminalci su ti koji se moraju plašiti policajaca, tužioca i sudija, a ne obratno;
- provedba zakona o sprječavanju sukoba interesa njegove dorade prema potrebi;
- da se donese jedinstven program na nivou države BiH koji treba biti cjelovit, jasno definisan i primjenjiv i koji se bez odlaganja treba provoditi;
- naš glavni cilj biće da se korupcija smanji na nivo koji neće biti prepreka za društveni, ekonomski i demokratski razvoj, a građani je tad neće doživljavati kao presudnu smetnju za ukupne pozitivne promjene u BiH na putu za više blagostanja i pravde.

IX. Izbori i izborni proces

Stranka će u okviru svojih aktivnosti, a uz konsultacije sa članstvom i svim organima Stranke, pokrenuti inicijativu i istrajati u tome da se izborni zakon dogradi i da se o zakonitosti unutar izbornog sistema političko pravna utemeljenost da birači mogu opozvati predstavnika kojeg su birali ako su njegovim radom i odnosom prema izbornim programskim obećanjima nezadovoljni.

Po uzoru na zemlje razvijene demokratije zalagat ćemo se za dopunu zakona o postupku primopredaje vlasti na svim nivoima.

Kada postanemo parlamentarna stranaka pokrenut ćemo inicijativu za dopune i izmjene izbornog zakona koje će omogućiti dosadašnje prevare birača, kao i prelazak iz stranke u stranku ili u samostalne nezavisne poslanike.

Pokrenut ćemo inicijativu i tražiti izmjenu i dopunu Izbornog zakona u kojem će biti regulisano da Stranka ima jednog zastupnika u Parlamentu Federacije BiH bez uslovljenosti izbornog praga.

X. Sigurnosna politika i integracija u NATO i EU

X.I. Sigurnosna politika

BiH je zemlja koja još uvijek osjeća posljedice rata (1992-1995), kao i društvene i ekonomske tranzicije prijelaza iz socijalizma u kapitalizam i razvoj višestranačkog parlamentarizma i demokratije. Kreiranje jedinstvene sigurnosne politike u BiH posebno je otežano zbog njenog složenog teritorijalnog ustrojstva sa vladama na nivou države, entiteta i

Brčko Distrikta BiH, kao produkta međunarodno dogovorenog Dejtonsko-pariškog mirovnog sporazuma.

Imajući u vidu dostignuti stepen izgrađenosti sigurnosne politike kao i sve prepreke na njenom usavršavanju i standardiziranju funkcija sa zahtjevima EU, SPU će svoje djelovanje na polju sigurnosne politike usmjeravati u pravcu:

- očuvanja suverene, neovisne i teritorijalno cjelovite države BiH sa svojim nacionalnim identitetom i temeljnim vrijednostima, te zaštita života i imovine njezinih građana, bit će vitalni interes i politički cilj stranke;
- uspostave, razvoja i provođenja efektivne politike, mjera, aktivnosti i institucija na sigurnosnom području, sadržajno primjerenih zahtjevima za uspješno prevladavanje sadašnjih i budućih sigurnosnih rizika i prijetnji za BiH;
- uključivanja u međunarodne sigurnosne integracije i aranžmane s drugim demokratskim državama, te zajedničke izgradnje povoljnoga međunarodnog sigurnosnog okruženja na regionalnom nivou i šire;
- razvoja stabilnog i ekonomski naprednog društva koje će biti dugoročno sposobno izgrađivati i održavati funkcionalne i održive vlastite sigurnosne mehanizme i resurse za uspješan odgovor na sigurnosne izazove, rizike i prijetnje;
- usklađenosti sigurnosne politike sa ustavnim odredbama i normama međunarodnoga prava, te međunarodnim obavezama koje je u sektoru sigurnosne politike prihvatila BiH;
- stalno zalaganje da u BiH kao složenoj državi, nadležnosti i međusobni odnosi institucija moraju biti jasno uređeni i dosljedno provođeni u praksi.

X.II. Integracija u NATO

Integraciju u NATO smatramo jednim od glavnih dugoročnih ciljeva bosanskohercegovačke vanjske i sigurnosne politike. Na vrijednost NATO-a ne gledamo samo kao kolektivnu sigurnost i sigurnosnim garancijama u slučaju agresije na BiH, već i u sistemu vrijednosti kojem BiH teži i u kojem se želi razvijati i napredovati, preuzimajući odgovorne i zahtjevne obaveze, ali i koristeći mogućnost razvoja odnosa s NATO-om kao organizacijom i njegovim članicama pojedinačno.

Politika SPU će u skladu sa definisanim ciljevima stalno podupirati kao prioritet učešće predstavnika i jedinica sigurnosno odbrambenih snaga iz BiH u mirovnim i humanitarnim misijama pod vodstvom NATO-a, jer uspješnost u obavljanju misija je i najbolji put za poziv BiH u članstvo NATO-a.

Ulazak BiH u NATO mora biti strateški cilj svih, kako u pogledu političkih tako i tehničkih standarda jer za očekivani ulazak u članstvo NATO-a bit će neophodno ispuniti i jedne i druge.

X.III. Saradnja s međunarodnim organizacijama

U cilju osiguranja što šireg razumijevanja i podrške za sigurnosnu i vanjsku politiku BiH, posebno ćemo posvetiti pažnju u našem djelovanju da BiH uz bilateralnu i regionalnu saradnju, ima kontinuiran pristup aktivnom učešću u radu međunarodnih organizacija – Ujedinjenim narodima (UN), Organizaciji za evropsku sigurnost i suradnju (OSCE), Vijeću Evrope (VE), Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (WTO)

i svim drugim organizacijama u čijim aktivnostima BiH ima interes.

U budućnosti našom politikom nastojat ćemo dodatno afirmirati položaj BiH, dajući odgovarajući doprinos u svim područjima rada: političkom, ekonomskom, vojnom, kao i u području zaštite ljudskih prava i demokratskih sloboda. Podržavat ćemo politiku i rješenja na osnovu kojih će BiH u obje organizacije (UN i OSCE), pridonositi razvoju i stvaranju opšteprihvaćenih pravila i prakse u području prevencije sukoba i upravljanja krizama.

X.IV. Integracija u EU

Potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) je prekretnica na putu Bosne i Hercegovine koji ima za cilj pristupanje Evropskoj uniji. Pristupanje EU ima široku političku podršku SPU BiH kao jedinstvena i najvažnija pretpostavka buduće sigurnosti i prosperiteta BiH.

EU je otvorila svoja vrata Bosni i Hercegovini na nama je hoćemo li i izabrati da uđemo, jer je to naš izbor koji trebamo učiniti. Sa potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, učinili smo važan korak u tom pravcu jer SSP predstavlja izazov, ali i mogućnost za BiH.

U našem političkom i programskom djelovanju činit ćemo maksimalan napor na promociji značaja ulaska BiH u EU, iako svjesni da proces pridruživanja EU predstavlja dug put prilagođavanja institucija, razvoj zakonodavstva, mjera i instrumenata politike, pa čak običaja i navika. Iskustva zemalja koje su postale članice govore o tome da članstvo u EU dodiruje direktno ili indirektno gotovo svaku sferu društvenog života i aktivnosti. Ta iskustva takođe pokazuju da proces

približavanja i prilagođavanja, pored očiglednih prednosti, ima i svoje teške momente, odnosno krupne političke, ekonomske i socijalne probleme koje treba riješiti i prevazići. Stoga je potrebna pravovremena, kontinuirana i sveobuhvatna saradnja, priprema i aktivnost za taj proces svih političkih i javnih ustanova u BiH na svim nivoima i o tome građani BiH trebaju biti informisani i upućeni.

SPU vidi ključni problem sporijeg odvijanja procesa ka integraciji u EU u nedostatku zajedničke vizije političkih predstavnika o opštem pravcu kretanja i budućnosti zemlje, te njene institucionalne strukture. Proces pristupanja EU iziskuje političku volju i funkcionalne institucije na svim nivoima vlasti sa efikasnim mehanizmom koordinacije za pitanja povezana sa EU i što prije svi u BiH to shvate prije ćemo završiti naše prihvaćene zadatke.

Smatramo da primarni interes i cilj BiH u procesu pridruživanja EU ima dvojak karakter: **prvi je** lista sa redoslijedom reformi koje trebamo provesti u BiH, a **Drugi se ogleda** u značaju temeljnih ciljeva EU u Jugoistočnoj Evropi koji predstavljaju izlaznu strategiju iz konflikta raspadaom SFRJ i nastankom novih država, te iznalaženju načina dugoročnog stabiliziranja država i institucija, trajnom spreječavanju i onemogućavanju konflikata između tih država u budućnosti.

Ulaskom u EU i NATO, BiH dobiva neuporedivo veći značaj na evropskom i širem međunarodnom planu, koji obzirom na njezinu snagu i veličinu, bez tih integracija ne bi mogla postići, što za sve u BiH treba biti motiv u ukupnim nastojanjima da se ovaj cilj u najskorije vrijeme i postigne.

XI. Vanjska politika i regionalna saradnja

Prije definisanja programskih prioriteta u oblasti vanjske politike, SPU polazi od činjenica koje su zadnjih 20 godina uticale na profiliranje vanjske politike BiH. Bosna i Hercegovina je nakon početnog razdoblja usmjerenosti na opstanak u trusnoj Balkanskoj regiji, započela u vrlo složenim unutrašnjim okolnostima s vođenjem multilateralne politike koja se prije svega očitovala naročito u zadnjih desetak godina u vidu traženja „štita“ kroz ostvarivanje članstva u EU i NATO-u. Kako smo napredovali u poboljšavanju unutrašnjih odnosa tako je rastao i intezitet vanjske politike, posebno specifičan u pronalaženju načina kojim treba ispuniti planove i obaveze na nivou politika EU-a, uzimajući pri tom u obzir karakteristike BiH kao male i složene države i limitiranih financijskih i ljudskih resursa.

U svojim svim aktivnostima i djelovanju na polju uticaja na vođenje vanjske politike SPU će se dosljedno zalagati za:

- poštivanje evropskih i svjetskih standarda u borbi za mir i ravnopravnost naroda, a protiv: nacionalizma, šovinizma, mržnje, fašizma, terorizma i svih drugih oblika nasilja, kao i protiv svakog vida imperijalističke i ekspanzionističke politike i kolonijalizma;
- aktivno učešće BiH sa susjednim zemljama u regionalnoj saradnji koja predstavlja jedan od osnovnih spoljopolitičkih prioriteta za stranku;
- da maksimalno doprinesemo realizaciji osnovnog cilja, a to su dobrosusjedski odnosi i regionalna stabilnost, te da se intenziviraju razgovori i naponi na unaprjeđenju odnosa i riješe otvorena pitanja kojih još uvijek ima;
- saradnja sa susjedima na razvoju energetskog i infrastrukturnog sektora;

- mijenjanje međusobnih odnosa u regiji, a posebno odnosa među državama nastalih raspadom SFRJ;
- aktivno i konstruktivno doprinošenje jačanju politika i mjera koje će pomoći rješenjima i odgovorima na postojeće i nove izazove tranzicije u okviru integracijskih procesa, na načelima sveobuhvatne saradnje i dijaloga;
- podršku aktivnostima na oblikovanju pozitivnog imidža BiH u inozemstvu, razumijevanju njene vanjske politike i afirmaciji duha Bosne i njenog kulturnog identiteta.

XII. Ustavne reforme

Da bi se odredili u našem programskom djelovanju prema potrebama ustavne reforme u BiH, neophodno je podsjetiti se slijeda događaja u zadnjih dvadesetak godina koji su uticali i utiču na rješenja i stanje koje sada imamo.

Bosna i Hercegovina je zemlja u tranziciji koja se suočava sa teškim ekonomskim problemima i koja želi da učestvuje u evropskim integracijama. Međutim biti će u stanju da se nosi sa brojnim izazovima koji proizilaze iz takve situacije, samo ako bude postojala jaka i djelotvorna vlada. Želje i htijenja, onemogućavaju Ustavna pravila o funkcionisanju državnih organa, jer nisu zamišljena tako da proizvedu jaku vladu, što predstavlja jednu veliku prepreku za usklađivanje normativnih standarda zadatih od EU.

U postojećim uslovima kombinovanih efekata Ustavnih odredbi, skoro da je nemoguće imati djelotvornu vladu BiH. Sistem vlasti na nivou BiH manje-više funkcioniše zahvaljujući velikoj ulozi Visokog predstavnika, međutim, da bi si ostvarili ozbiljniji rezultati integracijskog tranzicijskog procesa ka EU i NATO-u, takva uloga je neodrživa, a promjene neophodne.

Imajući u vidu svu složenost društvenog i teritorijalnog uređenja BiH i manjkavost Daytonskog ustava i Ustava entiteta, te neophodne potrebe za ustavnim reformama, SPU će intenzivno raditi na analizi najpovoljnijih, za BiH prihvatljivih, ustavnih rješenja i to:

- zamjene sistema zastupanja na etničkom principu i prelazak na sistem zasnovan na zastupanju građana;
- *smatramo potrebnim i poželjnim* pokretanje jedne široke i sveobuhvatne rasprave među građanima o potrebi donošenja sasvim novog ustava zasnovanog na konsenzusu sva tri naroda, a koji će svojom strukturom biti doživljen kao poželjan i u interesu svih, a ne kao proces koji jedna etnička grupa nešto nameće drugoj ili drugima;
- da kriteriji za veto po osnovu vitalnog nacionalnog interesa budu ograničeni, prije svega radi eliminacije zloupotrebe jer su mogućnosti za to zasad široke;
- **što se tiče kompatibilnosti Ustava BiH** sa evropskom Konvencijom o ljudskim pravima, primjetni su značajni nedostaci i slabosti. mnogo je ocjena da su ustavne odredbe o izboru za Predsjedništvo i Dom naroda diskriminatorne i da krše evropsku konvenciju, što se u najskorije vrijeme mora mijenjati i stranka će na tome insistirati u okviru ustavne reforme u cjelosti ili segmentarno;
- najveći ometač funkcionisanja države Bosne i Hercegovine potiče iz neizbalansiranog odnosa između države i njenih manjih strukturnih jedinica. podjela kompetencija između države i manjih strukturnih jedinica spada među najvažnija pitanja ustavne reforme i tome ćemo posvetiti posebnu pažnju u našim budućim razmatranjima ovog problema;
- za SPU je od posebnog značaja da država dobije kompetencije, na osnovu kojih će u centralnim oblastima

zakonodavstva donositi norme koje će imati prednost u odnosu na norme manjih strukturnih jedinica;

- ustavnopravno utemeljenje suda BiH koji postoji, ali mu nadležnosti nisu Ustavom decidno određene. Ovo je veoma važno pitanje koje se ustavnim reformom treba usaglasiti i odrediti;
- pokretanje procesa izmjena ustava u smislu da se vlast koncentriše na Vijeće ministara u kojem su zastupljeni svi konstitutivni narodi, a da se bira jedan predsjednik kao šef države indirektno u Parlamentarnoj skupštini, sa obavezom rotiranja.
- da se ukinu kantoni. Ova opcija u principu djeluje kao poželjna, i omogućila bi efikasniju vlast.

Konačni cilj treba da bude da se ima demokratski legitiman Ustav, izrađen uz učešće svih političkih snaga i civilnog društva, kroz javan i transparentan proces.

Cijenimo da je sazrelo vrijeme za proces preispitivanja sadašnjih ustavnih aranžmana u BiH i treba sinhronizovano poticati Parlamentarne skupštine u pravcu ustavnih reformi. Ustavna reforma je neizostavna, jer sadašnji aranžmani nisu ni efikasni ni racionalni i nemaju demokratski sadržaj, što već duže vrijeme predstavlja problem u napredovanju BiH, a i dalje će predstavljati ako se u skorije vrijeme ne pristupi istim.

Ovaj program donesen na Drugom kongresu SPU BiH je osnova za konkretne političke aktivnosti na organizovanju i ostvarivanju političkih ciljeva i programskih opredjeljenja organa i organizacija SPU BiH na svim nivoima organizovanja.

Sarajevo, 29.06.2019.godine

Predsjednik SPU BiH
Dževahid Sokić s.r.

DRUGI KONGRES SPU BiH
Komisija za zaključke

Z A K L J U Č C I
DRUGOG KONGRESA SPU BiH ODRŽANOG
29.06.2019.GODINE U SARAJEVU

Komisija za zaključke u sastavu: Dževahid Sokić, Sonja Akšamija, Šećo Pamuk, Ana Baltić i Fadil Alihodžić, nakon uvida u zapisnik i pregleda video snimka Drugog kongresa, izradila je i predložila Glavnom odboru zaključke Kongresa. Na osnovu odobrenja Kongresa Glavni odbor SPU BiH na sjednici održanoj 27.07.2019.godine, donosi slijedeće zaključke Kongresa Stranke penzionera/ umirovljenika Bosne i Hercegovine:

1. Stranka penzionera/umirovljenika Bosne i Hercegovine, podržava i zalaže se za suverenu, uređenu i stabilnu Bosnu i Hercegovinu u kojoj će se svi bez obzira na naciju i vjeru osjećati lagodno i sigurno. Razvijat ćemo uvjerenje u vlastitim redovima i među vlastitim članstvom, ali i kod drugih da je neophodno ispravljati historijske falsifikate, mnogobrojne iluzije, koje su nas dovele do bespuća i međusobnih negacija. Zato, prije svega, moramo povesti svestrani dijalog među nama, koji će otklanjati predrasude, graditi povjerenje i rješavati nesporazume i sporove mirnim putem.

Težnja da entiteti u BiH postanu suvereni, za Stranku penzionera/umirovljenika BiH je neprihvatljiva. Drža-

va i njeni građani, a ne etničke grupe, imaju suverenitet. Bosna i Hercegovina je nastavila svoj kontinuitet međunarodno-pravno priznate države iz 1992. godine. Sve vrijeme je tretirana kao subjekt međunarodnog prava, ali unutrašnje uređenje ustrojeno Dejtonskim sporazumom je nefunkcionalno. Svjesni problema sa kojima su BiH i njeni građani suočeni, Stranka penzionera/umirovljenika BiH, se zalaže i poziva međunarodnu zajednicu (Upravno vijeće za provođenje Dejtonskog sporazuma) da vrati ovlasti Visokom predstavniku i da ih Visoki predstavnik u punom kapacitetu koristi, kako bi se mogle ukloniti blokade u donošenju odluka i zakona bitnih za BiH i da se sankcionišu kreatori i izvršioци djelovanja na dezintegraciji Bosne i Hercegovine.

2. Nedopustivo veliki broj građana je u stanju siromaštva. Zaključak Kongresa je da SPU BiH, treba biti istrajna u borbi za afirmaciju socijalne i ekonomske pravde i za njenu održivost. Stranka penzionera/umirovljenika BiH, treba imati jasne stavove u oblasti ekonomije, fiskalne politike, racionalizacije državne uprave, smanjenju dugovanja prema penzionom fondu, reformi zdravstvene i socijalne politike i reformi javne potrošnje, kako bi teret ekonomske krize bio raspoređen podjednako na sve slojeve stanovništva. Podržat ćemo svaku parlamentarnu stranku čiji se programski ciljevi u navedenim pojedinim oblastima podudaraju sa stavovima Stranke penzionera/umirovljenika BiH.
3. Zaključak *Kongresa* je da u budućem radu, na svim nivoima organizovanja, treba posvetiti veću pažnju po pitanju uspostavljanja boljih odnosa sa medijima, kako bi se iznašle mogućnosti i termini za prezentiranje javnosti stranačkih aktivnosti, stavova i ciljeva.

4. *Zaključak Kongresa* je da se na svim nivoima organizovanja iznađe adekvatan metod djelovanja na omasovljenju članstva Stranke, te u vezi s tim sačini realno provodiv plan. Sve općinske i gradske organizacije su u obavezi do kraja 2019.godine izvršiti revidenciju članstva i da sačine spiskove članstva po mjesnim organizacijama. Također je potrebno odmah ustrojiti registar članova koji članarinu plaćaju u gotovini sa izdatom potvrdom o uplati članarine. Jedan primjerak naprijed ustrojenog registra članstva dostaviti u Centralu Stranke.
5. U narednom periodu pred svim organima Stranke stoji složen i izuzetno važan zadatak u pogledu organizovanja i konstituisanja znatno većeg broja općinskih/gradskih i kantonalnih organizacija SPU BiH, koje će biti spremne učestvovati na lokalnim izborima 2020.godine.
6. U cilju zajedničkih interesa u borbi za poboljšanje lošeg stanja u kojem se penzioneri nalaze, zaključak Kongresa je da se na svim nivoima organizovanja nastavi i unaprijedi saradnja sa udruženjem penzionera, jer samo tako možemo uspjeti da obezbijedimo širi front u borbi za ostvarivanje ciljeva penzionerske populacije u svim segmentima životne zbilje.
7. Bosna i Hercegovina u posljednjih desetak godina prolazi kroz velike demografske promjene obilježene negativnim priraštajem stanovništva, starenjem populacije i ekonomskom migracijom mladih osoba. Ove promjene su dovele do značajnije promjene u strukturi stanovništva i broj osoba starijih od 65 godina znatno je uvećan. Ove, demografske, promjene su uticale i na kvalitet života građana u Bosni i Hercegovini koji su u mnogo većem

riziku od siromaštva u odnosu na raniji period. *Zaključak* je da Stranka penzionera/umirovljenika BiH, u narednom periodu treba vršiti stalni pritisak na vlast da se trajno riješi adekvatan status porodiljama za vrijeme porodiljskog odsustva – bolovanja, kao i uvođenje dodatnih stimulativnih mjera rađanja s ciljem zaustavljanja negativnog trenda novorođenih u odnosu na broj umrlih.

8. Naši mladi ljudi iz BiH koji su osvajali zlatne medalje na sajmovima inovatora, pobjeđivali na matematičkim i drugim olimpijadama, odlaze u druge uređene države, jer tamo stiču priliku za afirmacijom. *Zaključak* Kongresa je da SPU BiH treba pokrenuti opštu kampanju da se zakonom utvrdi prioritet u zapošljavanju potvrđenim talentima i da mogu odabrati najadekvatniji posao između više mogućnosti jer je to za BiH i njen razvoj najbolja investicija.
9. Odnos broja osiguranika i broja penzionera je veoma nepovoljan 1:1,2, što ugrožava finansiranje i ekonomsku održivost penzijskog sistema. *Zaključak Kongresa* je da stabilnost penzionog fonda ne smije biti dovedena u pitanje. Jedan od izvora stabilnosti fonda mora biti u budžetu Federacije BiH i to kao jedna od najprioritetnijih stavki budžeta.
10. Zdravstvo je područje na kojem svako mora imati pravo na pristup ljekaru, i pravo na zdravlje. Za SPU BiH, zdravstveni sistem je najfundamentalnije pitanje. Opći *zaključak* je da SPU BiH treba tražiti prave odgovore na pitanja kako poboljšati postojeći zdravstveni sistem i kako zadržati stručne kadrove jer je *to* strateško pitanje čije rješavanje ne smije niti može biti odlagano. *Zaključak Kongresa* je da svaki stanovnik Bosne i Hercegov-

ine treba imati pravo na preventivnu zdravstvenu zaštitu i pravo na medicinski tretman bez obzira na njegov ekonomski i socijalni položaj, bez diskriminacije i pod jednakim uvjetima.

11. Sa stanovišta pristupa lijekovima, sistem pružanja zdravstvenih usluga u FBiH prepoznaje A i B esencijalne (pozitivne) liste lijekova, gdje su lijekovi sa A liste oslobođeni participacije, dok se na B listu plaća 50% participacije. Uzevši u obzir visinu mjesečnih prihoda starijih osoba, očigledno je da mnoge od njih nisu u mogućnosti da zadovolje zdravstvene potrebe u potpunosti. Zaključak je da SPU BiH treba u kontinuitetu vršiti pritisak na određene institucije da se lijekovi sa B esencijalne liste učine pristupačnim, siromašnim kako bi mogli zadovoljiti svoje zdravstvene potrebe.
12. Kongres SPU BiH, bezrezervno podržava integraciju BiH u EU i NATO, kao jedan od glavnih dugoročnih ciljeva bosanskohercegovačke vanjske i sigurnosne politike. Politika SPU BiH će u skladu sa definisanim ciljevima stalno podupirati ulazak BiH u EU i NATO, kako u pogledu političkih tako i tehničkih standarda jer za očekivani prijem u EU i NATO bit će neophodno ispuniti i jedne i druge.
13. Imajući u vidu da je samo u Federaciji BiH više od 420 hiljada penzionera, zaključak Kongresa je da SPU BiH treba imati svog zastupnika u Parlamentu Federacije BiH bez uslovljenosti prelaska izbornog praga. Nalaže se Glavnom odboru i Predsjedništvu Stranke da pokrene zahtjev za izmjenom i dopunom Izbornog zakona BiH u kojem bi bilo regulisano ovo pitanje.

DELEGATI DRUGOG KONGRESA SPU BIH

R/br.	Ime i prezime	Delegat iz OO/GrO
1.	Sonja Akšamija	Centar Sarajevo
2.	Zora Ostojić	Centar Sarajevo
3.	Emina Hajvazović	Centar Sarajevo
4.	Miro Šego	Centar Sarajevo
5.	Ismeta Ramić	Centar Sarajevo
6.	Darko Kalaš	Centar Sarajevo
7.	Majda Sladić	Centar Sarajevo
8.	Jedina Frlj	Centar Sarajevo
9.	Fadil Kadić	Centar Sarajevo
10.	Šećo Pamuk	Ilidža
11.	Hakija Hodžić	Ilidža
12.	Salem Podgorica	Ilidža
13.	Mehmedalija Rapa	Ilidža
14.	Fadil Alihodžić	Novo Sarajevo
15.	Esmana Hujdur	Novo Sarajevo
16.	Mehmed Brkić	Novo Sarajevo
17.	Ana Baltić	Novo Sarajevo
18.	Vlasta Slatinšek	Novo Sarajevo
19.	Slobodan Bugarin	Novo Sarajevo
20.	Adil Škamo	Novo Sarajevo
21.	Ljiljana Šenk	Novo Sarajevo
22.	Mukelefa Stojanović	Novo Sarajevo
23.	Rasim Sadiković	Novi Grad Sarajevo
24.	Mirsada Kovačević	Novi Grad Sarajevo
25.	Ljubica Bošnjak	Novi Grad Sarajevo

26.	Milan Kovačević	Novi Grad Sarajevo
27.	Jasminka Baltić	Novi Grad Sarajevo
28.	Asja Mostarac	Stari Grad Sarajevo
29.	Suada Karić	Stari Grad Sarajevo
30.	Nedžad Hadžimusić	Stari Grad Sarajevo
31.	Lejla Brkić	Stari Grad Sarajevo
32.	Mujo Bota	Trnovo
33.	Dževahid Sokić	Breza
34.	Miralem Hadžo	Breza
35.	Amra Huskić	Breza
36.	Milka Šljivo	Breza
37.	Suada Hodžić	Breza
38.	Munir Karahodžić	Kakanj
39.	Midhat Safundžija	Kakanj
40.	Demal Hadžić	Kakanj
41.	Jasmin Bašić	Maglaj
42.	Esad Suljaković	Maglaj
43.	Adil Omić	Maglaj
44.	Nisveta Musaefendić	Maglaj
45.	Husein Mehuljić	Tešanj
46.	Smail Ramović	Tešanj
47.	Hajra Saračević	Tešanj
48.	Sinan Roša	Tešanj
49.	Nijaz Turalić	Tešanj
50.	Anton Cigale	Usora
51.	Mehrima Parić	Vareš
52.	Kasim Zukić	Vareš
53.	Admir Balić	Vareš

54.	Izet Fejzović	Visoko
55.	Mustafa Mušić	Visoko
56.	Nijaz Buko	Visoko
57.	Fehim Baraković	Visoko
58.	Nedžib Ibrahimpašić	Zavidovići
59.	Ferid Džaferović	Zavidovići
60.	Selvedina Uljić	Zavidovići
61.	Sabrija Mehanović	Zavidovići
62.	Fahro Kuljanović	Zavidovići
63.	Haško Mujić	Zavidovići
64.	Hidajet Humić	Zenica
65.	Ferida Kukić	Zenica
66.	Anka Savić	Zenica
67.	Senad Pajić	Zenica
68.	Sabiha Kurtić	Zenica
69.	Miralema Bašić - Buzajko	Zenica
70.	Ednan Drljević	Zenica
71.	Vlado Marković	Žepče
72.	Arif Hibović	Žepče
73.	Sulejmen Babić	Banovići
74.	Šemsudin Glibanović	Čelić
75.	Enver Smajić	Doboj Istok
76.	Mirsad Delibašić	Gradačac
77.	Ibro Salkić	Kalesija
78.	Ekrem Husić	Kalesija
79.	Nedžad Dautović	Lukavac
80.	Osman Murselović	Lukavac
81.	Nešad Bajraktarević	Srebrenik

82.	Redžep Zukić	Teočak
83.	Besim Mehić	Teočak
84.	Fikret Suljić	Tuzla
85.	Mirsad Šabić	Tuzla
86.	Fuad Bećirović	Tuzla
87.	Ahmet Mustafić	Tuzla
88.	Spomenka Mičić	Tuzla
89.	Džana Pašić	Tuzla
90.	Safet Dedajić	Tuzla
91.	Hasan Poljić	Živinice
92.	Mustafa Jašarević	Živinice
93.	Senad Smajić	Bihac
94.	Nermin Porić	Bužim
95.	Milan Filipović	Travnik
96.	Mehmed Kahvedžić	D. Vakuf
97.	Enes Balhodžić	D. Vakuf
98.	Šerif Čemer	D. Vakuf
99.	Hamdija Zahirović	Jablanica
100.	Nada Stojić	Čapljina
101.	Began Čaušević	D. Brčko

Pregled izabраних чланова Glavnog odbora SPU BiH na 2. Kongresu

R/ b	Prezime i ime kandidata	OO/GO	Broj telefona mobitela
1.	Hidajet Humić	Zenica	061/383-105
2.	Sonja Akšamija	Centar Sarajevo	062/119-403
3.	Zora Ostojić	Centar Sarajevo	033/222-690
4.	Emina Hajvazović	Centar Sarajevo	062/332899
5.	Darko Kalaš	Centar Sarajevo	061/268098
6.	Fadil Alihodžić	N.Sarajevo	033/654-837
7.	Adil Škamo	N.Sarajevo	061/151690
8.	Ljiljana Šenk	N.Sarajevo	061/838-187
9.	Asija Mostarac	St. Grad Sarajevo	060/315-4903
10.	Rasim Sadiković	Novi G. Sarajevo	061/130-654
11.	Amra Huskić	Breza	062/188-213
12.	Miralem Hadžo	Breza	062/364-009
13.	Jasmin Bašić	Maglaj	064/428-3951
14.	Smail Ramović	Tešanj	060/343-6635
15.	Sinan Roša	Tešanj	061/303-996
16.	Merhima Parić	Vareš	062/363-088
17.	Izet Fejzović	Visoko	061/166-621
18.	Selvedina Uljić	Zavidovići	061/974-926
19.	Ferid Džaferović	Zavidovići	061/456-384
20.	Ferida Kukić	Zenica	061/619-135
21.	Sabiha Kurtić	Zenica	032/970-298
22.	Arif Hibović	Žepče	061/470-446
23.	Mirsad Delibašić	Gradačac	062/341-090

24.	Ibro Salkić	Kalesija	061/716-135
25.	Spomenka Mičić	Tuzla	061/195-737
26.	Fuad Bećirović	Tuzla	062/355-725
27.	Fikret Suljić	Tuzla	061/720-197
28.	Hasan Poljić	Živinice	062/075-387
29.	Šemsudin Glibanović	Čelić	061/720-197
30.	Besim Mehić	Teočak	061/432-037
31.	Nedžad Dautović	Lukavac	061/705-741
32.	Šećo Pamuk	Ilidža	061/377-315
33.	Mirsad Šabić	Tuzla	061/348-019

**Pregled članova Predsjedništva SPU BiH za mandat
2019 – 2023.**

R/ b	Prezime i ime	Dužnost	Broj telefona mobitela
1.	Dževahid Sokić	Predsjednik	061 622-824
2.	Sonja Akšamija	Potpredsjednik	062/119-403
3.	Zora Ostojić	Potpredsjednik	033/222-690
4.	Spomenka Mičić	Potpredsjednik	061/195-737
5.	Fadil Alihodžić	Sekretar	033/654 837
6.	Hidajet Humić	Član pred.	061/383-105
7.	Šećo Pamuk	Član pred.	061/377-315
8.	Mirsad Šabić	Član pred.	061/348-019
9.	Adil Škamo	Član pred.	061/151-690

Predsjednik i potpredsjednici Glavnog odbora za mandat 2019 – 2023.

R/ b	Prezime i ime	Dužnost	Broj telefona mobitela
1.	Hidajet Humić	Predsjednik GO	061/383-105
2.	Darko Kalaš	Potpredsjednik GO	061/268-098
3.	Selvedina Uljić	Potpredsjednik GO	061/974-926
4.	Ibro Salkić	Potpredsjednik GO	061/716-135

Članovi Nadzornog odbora za mandate 2019 – 2023

R/ b	Prezime i ime	Dužnost	Broj telefona mobitela
1.	Ana Baltić	Predsjednica NO	033/646-019
2.	Vlado Marković	Zamjenik preds.	063/384-942
3.	Džana Pašić	Član	061/963-931
4.	Ismeta Ramić	Član	062/908-522
5.	Munib Karačić	Član	061/333-648